

innendørsbelysning. Absolutt ro. Finnes noe slikt? Ja. Hos disse tre pårene og vinglasset som ingen kan forstyrre. Og likevel. Også her er det en kniv. Brukt til en huslig, harmlig syssel som ikke skrelle frukt. Knivbladet ligger halvveis inne i en tynn påreskive: noen har plutselig latt kniven ligge der og gjort sin vei, halvveis inne i en skive påre. Skafte er svart og peker ut av bildet. Mot ingensteds. Mot en fraværende. Og likevel absolutt ro.

90

[Page 92]
UTSTILLING XXXIV
(stilleben)

De har gjort og lagt seg. Ved siden av stolen, et oppslitt ukeblad. På bordet programoversikten for fjernsynet og en halvtom pose med sjokoladebiter. Den broderte puten i sofaen er omhyggelig glattet til. På bordet fjernkontrollen ved siden av brilleuetiet. Hvor lenge ennå? Jeg slukker lyset igjen.

92

[Page 93]
KONSERT XVII
(vinterreise)

Det er en dag i desember med begynnende mørke. Med lue på hodet og skjerfet godt knyttet rundt halsen gjør han langs en motorvei, mens det snører stadig tettere. Han ser trafikklyset skifte i snødrevet, fra rødt og gult til grønt, fra grønt til gult til rødt. Men snart er det bare veien som vokser inn i hvitnende jorder. *Hinter ihm schlagen die Strümpfe zusammen, die jede verschlingt ihn*, synger en altstemme. Og alt som har en stemme blir stille. Det snører. Han hører ikke bilene mer. Han ser ikke bensinstasjonen. Det snører kanskje nedenfra, og han gjør omvendt. Det flyr overalt, og bakken er borte. Han gjør i luften, i selve snøen som faller, det fins ingen retning, og alt har hendt for lenge siden. Der forsvinner han, borte i snøen, selv forvandlet til drivende snø.

93

[Page 94]
MELLOMSPILL XX
(maksime)

Individet glieder, arten er kald.

94

[Page 95]
UTSTILLING XXXV
(pressekonferanse 4)

Svart, blankpolert marmorplate med mikrofoner (som finner). Foran mikrofonen til venstre en skinninnbundet bok; foran mikrofonen i midten hodet av en utstillings-

dukke, bemalt med gull og med munnen lukket. Til høyre et ekskrement i spiralform (kunstig, av brent, glassert leire e.l.). Boken er oppslitt horisontalt (sett i profil: som en kjeve) og utstyrt med spisse rovdyrtenner. Spot-lighten veksler mellom å belyse de tre talerne.

95

[Page 96]
FORESTILLING XIII

X Hvor i all verden har du vist sitt lenge?
Y Ute og proviantert.
X Men jeg har ligget her alene siden krigen begynte.
Y Krigen er slutt.

96

[Page 97]
UTSTILLING XXXVI

(ready-made)

Pulsen hennes dunker unormalt kraftig mot klokkesremmen. Hun er meget redd. Vi vet ikke for hva. Hun vet det trolig ikke selv engang. Det finnes sitt mye tilsvarende redd for, både virkelige og innbildte farer. For den saks skyld innbildte farer som blir virkeligjort gjennom den negative fantasiens kraft. Uansett, sist viser armbøyndsuret hennes tiden på nøyaktig samme måte, det gir videre (uten tikking, lydliggjøring) sekund for sekund, og gjør henne eldre og eldre for hvert av disse sekundene, som om hun parasitterte klokken (og ikke omvendt) og ble styrt av den, langsomt brutt ned og forvandlet av den, som om hver levende celle i kroppen hennes etter tur ble erstattet av djevede, forgangne sekunder, som i et forlatt hvepsebol, det lysegrütt, papiraktige stoffet som aldri skal bebos mer, befriidd for sine rastliggjøring summende hveps. Hvis dette var en allegori, kunne hvepsene forestille tanker.

4. Stein og speil 97

[Page 98]
KONSERT XVIII
(opera: arie)

Z Og sjelen min falt
med en eller annen beskjed
krigsløtet rundt sin minnesten
fra første til tredje natt
ned gjennom et fjern punktum
i utkanten av det uleselige

98

[Page 99]
MELLOMSPILL XXI

Men det er ikke spørdommer jeg er ute etter, jeg vil bare lese i den boken som inneholder flest skjebner av

alle bï̄ker, for, det er innlysende, tenker jeg, bak hvert
eneste navn i de tilsynelatende dï̄de kolonnene, nï̄ytrale
som innskrifter pï̄ gravstï̄tter, finnes faktisk et helt liv,
altsï̄ minst hundre tusen skjebner bare i denne kata-
logen. Og mens pekefingeren min vandrer nedover siden,
tenker jeg at det er nok ī aktivere en enkel tallkode pï̄
ītte sifre for ī bryte inn i et helt ukjent menneskes liv.
Fingeren min stanser ved et navn, jeg līfter av rï̄ret og
venter til jeg hï̄rer summetonen, og slï̄r inn tallene. Tele-
fonen din ringer.

99

[Page 100]
UTSTILLING XXXVII
(objet trouvï̄)

Den blir brukt til ī holde pï̄ plass bunken med penge-
sedler innerst i skuffen. Rundaktig, man fristes til ī si:
myk, og grï̄ hvit av farve, lik senvintersnï̄, og dessuten
med en rï̄dlig teint (hvis man kan bruke det uttrykket),
som av utgnidd lebestift, men i virkeligheten smittet av
fra sedlene, ettersom de vanligste valīrene er mer eller
mindre rï̄de eller rï̄dbrune av farve. Steinen fant jeg pï̄
en īde badestrond langt mot sï̄r, en vīrdag det ennï̄ var
for kaldt til ī bade; bare noen stuebleke līr lyste blast
mot den gulgrï̄ sanden, for midt pï̄ dag var det ialfall
mulig ī sole seg. Hvorfor skulle jeg velge akkurat den
steinen blant sï̄ mange tusen hvite steiner av omrent
samme stï̄relse? Hvorfor skulle du fï̄ det ansiktet du
har blant milliarder faktiske og potensielle, realiserbare
ansikter? Vel, du har et ansikt som skiller deg fra alle
andre. Det er nok. Men det er lite. Kraniene ligger og
smiler det samme brede, eldgamle smilet som vi alltid
bï̄rer med oss under huden, som om grï̄t, grimaser og
latter bare var tilslï̄rende overflatefenomener, og huden
kom og gikk, kom og gikk over den samme skallen, som
ligger og smiler for alle. Et aldri utruget egg lukket om
sin tomme gï̄te.

100

[Page 101]
KONSERT XIX
(nocturne: atonal)

Nï̄ var det mīrkegrï̄nt og regn. Skyggene av frukt-
trīr under gatelyktenes hvitfiolette skinn. Bruset av reg-
net fra alle bladene samtidig, ikke ett for ett. Gullris,
moreller, spirea. En kabin cruiser i haven ved siden av.
Som om det var mulig ī tenke uten ī gjennomskjï̄res
av helvetesorkestrets virvar av kryssende strenger (noen
nediset, noen rï̄dglīdende, pï̄ īn og samme dissonerende
harpe). Og knuten pï̄ sï̄ppelposen kunne byttes ut med
hï̄nden din, trodde jeg et ī yeblikk.

101

[Page 103]
UTSTILLING XXXVIII

(objekt)

Horisontal, rektangulær bakgrunn av svartmalt gips, med glattpusset overflate. Innfelt i gipsen et sirkulært, digitalt armbåndsur (minus remmen). Under uret, to kryssede knokler av et ikke særlig stort dyr (kanin, katt, hund, høyne, rotte). Omkring det svarte gipsrektalet en praktfull, gammeldags gullramme med utskjæringer. Klokken viser nøyaktig riktig tid.

103

[Page 105]
FORESTILLING XV

X Det er varmere enn du tror i dag. Skal vi ikke gjøre en tur i haven? Kanskje vi kan plukke noen blomster og ta inn.

Y Jeg vil gjerne plukke en bukett syriner.

X Kom med høyden din, da. Har du hørt historien om forfatterinnen som ble spist av sine egne hunder?

Y Nei.

105

[Page 106]
UTSTILLING XXXIX
(selvportrett som nøytralringsmiddel)

(Man skal vise mistenk som overfor sin egen elendighet; den kan lett bli for sunn og nøytral.)
Jeg ligger etter på stumfilmhatten og presenterer meg: en nesten, men aldri helt tom på leggstube, flatklemt, nøytralrpigg fullstendig opprullet (som en bokrull?) og flassende, sammenkriget, en tube som noen (Kalliope, Evertere, fandens oldemor?) kryster enda litt mer tekstmasse ut av, ved i vri og klype og klemme, om nøydvendig trække under høylen, eller hoppe kolerisk opp og ned på. Jeg høyper det smaker.

106

[Page 107]
KONSERT XX
(opera: arie: Individuasjonssangen)

Skrekken ved visse uhelbredelig følelse
ikke som en gjennomsiktig følelse
men som et tvangstankeiér av knokler og fonemer
Som visse krefters mest utspekulerte retorikk
i den bunnliggende filibustertalen om ikke ete seg langsomt
videre gjennom slekter og slekters korridorer
lik en kjempehjerne uten utgang
hvor vi er tomme tanker
som ikke føler sove
Skrekken nøytralr du kjenner ujevnhetene i hodebunnen
og det kulete fremspringet bak i høyret

og du innser at dette er deg selv
at du er stengt inne der
fluktsikkert og på $\frac{1}{2}$ livstid

107

[Page 108]
MELLOMSPILL XXIII
(dogmatikk)

Det umenneskelige er ufeilbarlig. Det vet alt og hjelper ingen. Det redder noen i blinde, for siden $\frac{1}{2}$ tygge på $\frac{1}{2}$ dem en stund og spytte dem ut. Til slutt blir man absorbert av det umenneskeliges allmakt for evig ikke-tid.

108

[Page 109]
UTSTILLING XL
(skulptur)

En tredjedel seng, en tredjedel bok, en tredjedel grav.

109

[Page 110]
MELLOMSPILL XXIV

Da jeg sovnet, var det august. Da jeg viktignet, var det mars. Jeg kunne ikke begripe det, men ettersom jeg avsky vinteren, var det med fortvilelse jeg trasket gjenom de snøete bygatene, forbi teateret og undergrunnsstasjonen, på $\frac{1}{2}$ vei mot jeg vet ikke hvor. En fryktelig anelse fikk meg til å oppsøke et sykehus. Langt inne i bygningen møtte jeg en representant for legestanden, stående bak et skrivebord. Høyflig spurte jeg om man kunne svare på et par medisinske spørsmål av generell art. Han nikket velvillig. Jeg spurte om det var mulig å få et hukommelsestap som strakte seg over flere måneder, og han bekreftet det. Deretter spurte jeg ham om det ikke var det og det ikke rett nøy. Med et fint, bare lett ironisk smil, meddelte han meg at det riktignok var et årstall med fire i, men at det var år 3064. Det gikk opp for meg at jeg hadde et hukommelsestap som ikke bare visket ut tiden mellom august og mars, men som strakte seg over mer enn tusen år. Jeg var alvorlig syk. Jeg ble skrekkslagen. Så

110

[Page 111]
FORESTILLING XVI
(skyggesteater)

I solflekkens oldingestille ettermiddag langs veggen skal du få se skyggen av en hjelpende hund. Mer er det ikke. Kanskje et morsomt dyr. Som du en gang kunne ha ledd av.

111

[Page 114]

emfatisk. Og si̊½ videre. Plutselig bryter en stemme igjen-nom h̄½ytta-leranlegget. Alle blir helt stille. Alvorstoget st̄½r klart i spor i̊½n. De vet at det fi̊½rer dem ekspress avgi̊½rde, uten i̊½ stoppe p̄½ mellomliggende stasjoner. Hvor det ḡ½r hen vet ingen.

114

[Page 115]

MELLOMSPILL XXV

Bare dyrehjerter hadde enn̄½ sl̄½ttt.

115

[Page 116]

UTSTILLING XLII

(okul̄½rt perspektiv)

Det er ingen skytsi̊½nd. Det ser p̄½ oss hele tiden, der ute fra, med stadig st̄½rre pupill: den vokser til det hvite i i̊½yet er borte, til hele i̊½yet er borte i en eneste stor natt. Du blir selv en mager, skjelettisk gr̄½ engel i det udiife-rencierte m̄½rket. Du er helt alene. Du roper om hjelp.

116

[Page 118]

sn̄½fonner og barkvister. Et slags protesttog, men det vites ikke hva det gjelder. De har kanskje med seg fakler for i̊½ sette fyr p̄½ skogen. Nei, de har ikke det. De bare ḡ½r. Og kommer aldri ut igjen.

118

[Page 119]

KONSERT XXI

Det er m̄½rk som fi̊½r skapelsen, eller som inne i en sluknet krematorieovn. De fortsetter i̊½ hyle. De hyler selv der hvor det ikke finnes noen atmosfi̊½re. Siklet deres henger ut av munnen p̄½ dem i lange, vektl̄½se tr̄½der. Det vikler seg rundt deg (du er en halvkosmisk sjelei̊½me eller noe slikt) som fibrene i en kokong. Du kommer aldri til i̊½ fly gjenni̊½dt ut av den, men du trenger heller ikke vinger, for du svever satellittisk, omspunnet og vektl̄½s i rommet utenfor det svake, infernalske gravitasjonsfeltet, mens du h̄½rer dem fortsette i̊½ hyle som bare engler i m̄½rket kan.

119

[Page 120]

KONSERT XXII

X Det sies at en fugl synger der oppe i toppen.

Y Dessverre. Det er et svin.

X Ni̊½. Et svin synger i treet.

Y Men det affiserer overhodet ikke r̄½ttene.

[Page 121]
UTSTILLING XLIV

Hunden av knokler og hī̄́r kommer hinkende over den solfylte parkeringsplassen. Hunden av vī̄́re knokler og vī̄́rt hī̄́r. Skygger lange som ī̄́r.

[Page 122]
MELLOMSPILL XXVI

Han trodde vi var et mylder av tanker som etter dī̄́den ble lagret i jordens ubevisste hukommelse, slik alt, absolutt alt vi har opplevd etter sigende finnes bevart i hjernen, og at vi kunne kalles frem igjen et annet sted og til en bedre tid. Da skulle du finne igjen de ordene du aldri fikk sagt, du skulle fī́́ vite det du aldri forsto, hī̄́nden din skulle endelig fī́́ rī̄́re kneet til den du elsket hemmelig, og sī̄́ videre. Men i mī̄́rke stunder hadde han en teori om at dette var umulig, ettersom jorden allerede var blitt gal, og alle tankene bare spant omkring i planlī̄́s forvirring, og at dī̄́t var grunnen til at kaos rī̄́det, slik det gjī̄́r.

[Page 123]
FORESTILLING XVIII
(monolog: klassisk: mytisk)

Y Nei. Vi styrer ikke. Vi er
hjulene pī̄́ ildens vogn, og hver gang
ansiktet ditt ligger trykket mot
sī̄́len pī̄́ veien svarer du ikke, og hver gang
det er oppe ved vognkarmen
snakker du om stjernebilder
som om de var vennlige ī̄́yne
i en stī̄́rre blindhet. Ildens vogn
mī̄́ kī̄́re sī̄́ fort fordi den alltid snart
brenner ned, og det du tror
er ord, er bare knitrende flammer.
Eller den lydlī̄́se asken,
kald som bokstaver.

[Page 125]
UTSTILLING XLVI

Det gī̄́r ingen vei tilbake til fravī̄́ret av mening. Om du sī̄́ er stum og bare ser, har du fornuft i blikket. Nī̄́r du senker ī̄́yelokket, er mī̄́rket fullt av tanker, som ildfluer, virrende. Du er en levende lampe med en lyskrets av tanker omkring deg: ī̄́ynene dine skinner nī̄́r du ī̄́pner dem. Og hvis du ikke hadde den glī̄́den i blikket, ville du ikke interessere meg. Du ville vī̄́re en ting. Eller en ape. En lampe i form av en ape som holder opp en lyspī̄́re.

[Page 126]
 UTSTILLING XLVII
 (lapidarisk)

Steatopyg kvinne. Ityfallisk mann. Avdī $\frac{1}{2}$ d fertilitet.
 Levende i oss. Forbannelse. Multiplikasjon. Multiplikasjons multiplikasjon. Ingen ende i siktet.

[Page 127]
 KONSERT XXIII

Bitter kraft. Gnister mellom neglene ved knipsing,
 som for ī $\frac{1}{2}$ vekke seg selv fra en dyp sī $\frac{1}{2}$ vn. De sammen-
 bitte tennene som har tygd, og kommer til ī $\frac{1}{2}$ tygge i seg,
 atskillige fete mī $\frac{1}{2}$ ltider. Rygggrad av krig, javel. Men ī $\frac{1}{2}$ rene
 hī $\frac{1}{2}$ rer, langt borte, en serenade. Den lokker. Kanskje
 finnes det flere solnedganger.

[Page 128]
 UTSTILLING XLVIII
 (portrett)

Regnet nedenfra og opp (fra det grī $\frac{1}{2}$ gulvbelegget), og
 frontalt, vil man fi $\frac{1}{2}$ rst se de smī $\frac{1}{2}$ forhjulene (eller trin-
 sene) pī $\frac{1}{2}$ rullestolen, og pī $\frac{1}{2}$ dens fothviler av stī $\frac{1}{2}$ l en rust-
 rī $\frac{1}{2}$ d, skotskrutete flittī $\frac{1}{2}$ ffel (og bare ī $\frac{1}{2}$ n); denne inneholder
 i sin tur en brun, tykk strī $\frac{1}{2}$ mpe rundt en meget tynn
 ankel, mens leggen straks ovenfor skjules av en turkis
 slī $\frac{1}{2}$ brok med omhyggelig sammensnī $\frac{1}{2}$ rt belte; i denne
 hī $\frac{1}{2}$ yden vil stolens armlener ogsī $\frac{1}{2}$ komme til syne, tomme,
 for armene, viser det seg nī $\frac{1}{2}$, er strakt i vī $\frac{1}{2}$ ret (stivt, rik-
 tignok), og de meget tynne, leverflekkede fingrene spri-
 ker i hī $\frac{1}{2}$ yde med halsen, som under haken fremviser en
 grop med lī $\frac{1}{2}$ sthengende hud pī $\frac{1}{2}$ begge sider, og flytter
 man blikket oppover fra haken vil man se at munnen stī $\frac{1}{2}$ r
 vidī $\frac{1}{2}$ pen, og at hele hodet er kastet tilbake, at hī $\frac{1}{2}$ ret er
 mī $\frac{1}{2}$ rkt og noksī $\frac{1}{2}$ langt, men sī $\frac{1}{2}$ tynt at man tydelig ser den
 bleke hodebunnen skinne igjennom over det hele: ī $\frac{1}{2}$ si at
 denne enbente kvinnen ler, ville vī $\frac{1}{2}$ re for svakt; hun rī $\frac{1}{2}$ fli-
 rer, gapskratter, skoggerler uten reservasjoner.

[Page 129]
 UTSTILLING XLIX

ī $\frac{1}{2}$ yet har (med unntak for synsfeil) som kjent et brenn-
 punkt pī $\frac{1}{2}$ netthinnen, og ut fra dette springer en kjegle
 som til slutt omfatter hele synsfeltet. Men man kan kan-
 ske si at det ogsī $\frac{1}{2}$ ut fra ī $\frac{1}{2}$ yets bakside vokser en kjegle,
 nemlig av erindringsbilder, at denne kjeglens sentrum er
 forrige sekund, og at kjeglen deretter utvider seg etter
 som man gī $\frac{1}{2}$ r bakover i tiden, inntil den i en veldig sirkel

omfatter erindringer fra et helt liv, slik at denne kjeglen
er uendelig mye stīrre enn den aktuelt-sensoriske pī for-
siden. Synskjeglen pī forsiden kan sī sirkel rundt, og
fokusere, ett enkelt brennende lys, mens et helt firma-
ment skinner pī vrangsidan av īyet, usynlig ikke bare for
andre enn īyets eier, delvis ogsī for denne selv.

129

[Page 130]
MELLOMSPILL XXVII

(temporalfysiologi)

Maten gīr, idet den fortīres, inn i munnen, og kommer, omdannet, ut gjennom anus, slik en mannekeng forsvinner bak et skjermbrett og kommer ut igjen med andre klīr. Eller maten kan betraktes som den utstukne kurs, og ekskrementene som kj̄lvannet, og det matematiske forholdet mellom de to linjene ville uttrykke hvor pī seilasen man til enhver tid befant seg, og man ville kunne observere hvordan linjen ?mat? ble stadig kortere, hvorimot linjen ?ekskrementer? ble stadig lengre, inntil matlinjen ble fullstendig borte til fordel for ekskrementlinjen (fīr den, selvfīlgelig, i sin tur, forsvant restlīst), som om de hele tiden hadde vīrt īn og samme strek som bare skiftet farve, form og konsistens. Enda mer anskuelig, bokstavelig, kanskje barbarisk, kan du se for deg mennesker som langsomt, krypende pī alle fire, tygger seg bortover en lang linje med mat og etterlater seg en lang linje med fīces, og de det var tilm̄lt mye (siīrsiktig de ekstremt korpuskula, formodentlig) ville ha en bred, fyldig stripe foran seg og bak seg, mens de som var tildelt lite, de som sultet, ville ha en glissen, til tider helt ikke-eksisterende stripe foran seg og bak seg.

130

[Page 131]
UTSTILLING L
(rīrlig stilleben)

En appelsin som ikke kan skrelles. Et lys som ikke kan slukkes. Fottrinn i retning av noe man kan kalte klokkeslettenes dīr. Īnsket som oppfylles er ikke ditt.

131

[Page 132]
UTSTILLING LI
(arkeologisk materiale)

Det gitte: en bronsekjele, et beger av siīlvblikk, en armring av gull, beinpiper, en beinkam. Alt sammen lagt ned for den dīdes skyld, i hullet de trodde ledet til det hinsidiges endelīse vidder. Og likevel kom disse kostbarhetene seilende, usett, med tidens underjordiske bīt, og de endte virkelig i en annen verden til slutt: der hvor glasset i opplyste montrer speiler ansikter som glir forbi, hvor en fuktighetsmīler i hj̄rnet risser en skjelvende

strek, og hvor du ved stativet med postkort (i vestbylen)
kan hū́re bilhorn, dumpt, gjennom den massive inn-
gangsdǿren. Og nū́r du ī́pner den og trer over terskelen,
siver enda en verden (hvor alt synes ī́ gū́ dobbelt sū́ fort
som du husket), nemlig den utenfor museet, inn i san-
sene, og i tenksom halvsívn hū́rer du plutselig et helt
logisk spī́rsmål: Er dī́dsriket her?

132

[Page 133]
KONSERT XXIV
(opera buffa: duett)

Z Snu seg, grū́dig sulten pī́ ansikt
Og der er hullet
som suger ansikter til seg

ī́ Mens dī́den kommer innenfra og brer seg utover
lik sevjen i et tre
som forgifter seg selv

Z Blī́se i de dī́des ryggrader som i basuner
for ī́ vekke de dī́de

ī́ Og noen begynner ī́ danse!
Idiotene!

133

[Page 134]
UTSTILLING LII
(landskap)

Pī́ den ene siden: postkassen. Pī́ den andre: sū́ppel-
kassen. En polaritet, eller en komplementaritet. I den
fí́rste legges det som skal inn i huset, i den andre det som
skal ut. Postkassen ligner hukommelse, sū́ppelkassen
glemsel. Disse tingene som bare blir borte. Som dette
skallet som er slū́tt av kanten pī́ glasset her. Jeg husker
ikke nū́r eller hvordan, eller at jeg kastet det (glasskū́ret).
Jeg fí́r aldri se det igjen. (Som om jeg snakket om et men-
neske.)

134

[Page 135]
UTSTILLING LIII
(objet trouvḗ)

For femogtredve millioner ī́r siden ble en edderkopp
og en gresshoppe sittende fast, ved siden av hverandre, i
den samme kvaen, som hardnet: en ravklump. Et skjeb-
nefellesskap, om man vil. De sitter fremdeles fanget der,
man kan se dem begge inne i den varmgule, lysgjennom-
trengelige steinen. Samt en luftboble, femogtredve millio-
ner ī́r er gammel luft. Jeg kunne tenke meg ī́ lage et
smykke av ravet, og henge det rundt halsen din. En gave
fra fí́r mennesker fantes, til deg. Jeg liker tanken pī́ mil-
lioner ī́r gamle insekter nū́r huden din. Spī́r meg ikke

hvorfor.

135

[Page 136]
MELLOMSPILL XXVIII

Som om du var en idiom i en ikke lenger levende hjerne.

136

[Page 137]
UTSTILLING LIV
(installasjon)

Et sted ikke bo? I sitt fall et hus for statuer, ikke for levende mennesker. Kanskje et lager, eller en diktørkunstners atelier. Du er en uting der. Statuenes tomme øyne synes ikke viære vrengt, ikke se innover i et hvitt rom uten rom, albinomolekyler, en tüke av hvite mus som blir fikt i det hvite, omgjen og omgjen, snitt som yrer i alle retninger, fra alle iirstider, uopphevelig. Din lykke ville viære gjort hvis du var en blekkflekk, et semikolon, et spissrsmåls-tegn, for ikke ikke snakke om et punktum. Men du er mindre enn et ekko av en bloddrikk som knuses mot gulvet. Du er mindre enn et stikkorn som en sovende katts pust før ikke til ikke hvirle vekk. Du er en latter som noen har ledd en gang.

137

[Page 138]
UTSTILLING LV
(clair-obscur, fortidig)

Han ligger etter et brennende trestykke for ikke lyse vei. I mørket omkring er det kanskje krig (men hvor langt unna? er det bare ikke strekke ut høynden for at den skal bli fuktig av blod?); neivel, ikke krig, men et bondeopprikk eller noe slikt, eller kanskje bare en skare kriplinger, byllesyke og marodiører som sover i sengene sine, nei, i halmen, dyrekrementene, hos kyrne og grisene, livredde for ikke vienkne til morgenrikeden.

138

[Page 139]
FORESTILLING XIX

X Hvorfor kommer du ikke?

Y Jeg har allerede kommet. Uten at du merket det. Jeg var ingenting verd. Jeg ville bare hjelpe meg selv. Ikke engang det har jeg klart.

X Men den lille maskoten jeg fikk til trist? Jeg skrev ikke forbokstav under hver fot.

Y Nå den. Den er alt du har. Den er min stedfortreder. Det har ingen hensikt ikke vende seg til et annet men-

neske. Du kan bare vende deg til meg, og jeg kommer aldri til å være hos deg, det lover jeg.

139

[Page 140]
UTSTILLING LVI
(stilleben)

Stramt belyst med vinglass, brødkød, egg og kniv. Egget hardkokt og delt i to. Plommen sterkt gul mot hviten. Sjær skarpt at det nesten gjør vondt i å se på. Man får lyst til å lukke øynene og spise og drikke. Men ustanselig drysser noe grøtt, sementaktig stivt, et tilrett duskregn fra bygninger som styrter sammen et sted langt borte, boligblokker, hoteller, forretninger, fabrikker, parkeringshus, kontorbygg, hele kvartaler, hele byer, det kommer drivende innover og svekker de sterke, klare farvene, gjør dem gradvis mattere, og du innsrer at det hele snart vil være fullstendig begravd i dette ådeleggelsens flyvende mel.

140

[Page 141]
MELLOMSPILL XXIX

Skjelettet slutten på lidelsen i monumental form.

141

[Page 142]
UTSTILLING LVII
(stilleben)

Kullsyreboblene lever i knivbladet ved siden av glasset. Jeg spiser utenfor den stillheten.

==== Prosa%20i%20samling.yaml ===

[Page 1]
PROSA I SAMLING

[Page 2]
TOR ULVEN

[Page 3]
PROSA I SAMLING

MED ETTERORD AV Janike Kampevold Larsen

GYLDENDAL

NB Rana
Depotbiblioteket

[Page 4]
(No readable text detected.)

[Page 5]
INNHOLD

GRAVGAVER. Fragmentarium (1988) 13

NEI, IKKE DET. Historier (1990) 95

- Gull, vinter 97
- Spill 104
- Gleden ved landskapet 111
- Gitt 124
- Selvbiografi 129
- Rolig nī̄ 1½ 136
- Udattert 146
- Det 162
- Tre īrkenvandringer 164

FORTIDRING. Prosastykker (1991) 175

- FORTID
- Bare denne sī̄ ½ ledammen 179
  - Full av forventning 179
  - En hī̄ ½ y forstī̄ ½ tningsmur 180
  - Jeg lī ½ ste meg inn 181
  - Interessen for astronomi 181
  - Ikke noe annet 182
  - En sjeldent gang 182
  - Fra 1820 183
  - Sī̄ ½ kalte sinuskurver 183
  - Etter uterestauranten 184
  - Som sett fra en bī̄ ½ t 184
  - Fordi foreldrene hennes 184
  - Da fjerntoget plutselig 185

[Page 6]

- Vi holdt til 185
- Han vī̄ ½ knet utpī̄ ½ natten 186
- Den gangen 186

TVANG

- Du ser ikke meg 189
- That's entertainment 190
- Utkikkstī̄ ½ rnene brenner 190
- Han vī̄ ½ knet 191
- Dokumentarfilmen 191
- Somme tider 192
- Buketten har ikke lenger 192
- Kanskje ble de varslet 193
- Det var disse gipsplatene 194
- Vi vekslet ī ½ yekast 194
- Den lange lindealliī ½ en 195
- Nesten halvparten 196
- De lave 196
- Ikke bare er stjernene 197
- Skriveren sitter ved pulten 197
- Han sa: dukk 198
- Som en lydlī̄ ½ s katastrofe 198
- En grumsete, klippestrī ½ dd elv 199
- Godt ī ½ smī ½ fryse 199
- Basalt og strengt 200

IMITASJON

En filmkomedie 203
Imitatio: marmor 203
Det finnes underjordiske ganger 204
Ordet strømm 204
Visst finnes skjønnheten 205
På muren 205
Det var den vinterkvelden 205
Han nyt luften 206
Et speil 206

[Page 7]

Tornekrattenc av lærer 206
Svarte, blankpolerte 207
Den dildsdimensjonerte 207
Termometeret 208
Mademoiselle x 208
De sto og sitt på avtrykk 208
Mann og kjerring danser 209
De rerum natura 209
Ved siden av 209
Som et overdimensionert glass vann 210

KLAGE

Smerten 213
Det plutselige mørket 213
Flydrikknet blir svakere 214
Et fordums senter 214
Hvis det bare 216
Du kan høyre suset 216
Dersom knoklene 217
Jeg skrev 217
Smertenes spindelhev 217
Man kunne kalle dette mørket 218
Alltid denne fielen 219
En høystdag 219
Ingen trekkfugler 219
I dag 220
Tenk deg subbingen 220
Sitt var det ikke 221
Du kan fantasere 221
To brutte strømmer 221
I verste 222

AVLØSNING. Roman (1993) 223

VENTE OG IKKE SE. Historier (1994) 315
Jeg sover 317

[Page 8]

Hysteriker 330
Knokkelklang 335
Havet 346
Til høyre 356
Mørket i den andre enden av tunnelen 366
Budskap 376
Post 384
Uskrevet 396

STEIN OG SPEIL. *Mixtum compositum* (1995) 401

Utstilling I (utkast til minnesmerke) 403
Utstilling II (Psyke ved Svarttjern) 403
Mellomspill I (diktatur: kritisk/nike) 404
Konsert I (nocturne électrique) 405
Forestiling I 405
Utstilling III (skisse) 406
Mellomspill II 406
Konsert II (kontentum) 406
Utstilling IV (panorama) 407
Forestilling II (film: drømmescene) 407
Utstilling V (arkeologisk felt) 408
Konsert III (operette: narresang) 409
Mellomspill III 409
Mellomspill IV 410
Utstilling VI (lysvirkning: plein-air: ars prosaica) 410
Mellomspill V (lesningens glede) 410
Konsert IV (ppp) 412
Utstilling VII (de ikke overlevende) 412
Forestilling III 413
Mellomspill VI 413
Konsert V 413
Utstilling VIII (ready-made) 414
Utstilling IX (interiør med speil) 414
Mellomspill VII (metafora) 415
Forestilling IV (film) 415
Konsert VI (opera: duett) 416

[Page 9]

Utstilling X (kriture trouvée) 417
Mellomspill VIII 417
Forestilling V 417
Utstilling XI (stilleben: mislykket kontemplasjon) 418
Konsert VII 418
Forestilling VI (film: synopsis: røverhistorie) 419
Utstilling XII (pressekonferanse 1) 419
Konsert VIII 419
Utstilling XIII (museumslokale) 420
Mellomspill IX 420
Utstilling XIV (optisk tankeeksperiment) 421
Konsert IX (opera: duett) 422
Mellomspill X 422
Utstilling XV (værlig landskap) 423
Mellomspill XI 423
Utstilling XVI (anatomi for kunstnere) 423
Konsert X 425
Forestilling VII 425
Utstilling XVII (skogsinteriør) 425
Mellomspill XII 426
Konsert XI (nocturne ancienne) 426
Utstilling XVIII (land art) 427
Forestilling VIII (monolog: prestens tale) 427
Utstilling XIX (traces trouvées) 428
Mellomspill XIII 428
Konsert XII (kjedelig vals) 429
Utstilling XX (pressekonferanse 2) 429
Forestilling IX (diksjon) 429
Mellomspill XIV 430
Utstilling XXI (hinsides) 430
Konsert XIII (opera: duett) 431
Utstilling XXII 431

Mellomspill XV (maksime) 432
Forestilling X (skrekksfilm) 432
Utstilling XXIII (selvportrett med nyttelsesmidler) 433
Konsert XIV 433

[Page 10]

Mellomspill XVI (dumt spørsmål) 433
Utstilling XXIV (interiør) 434
Forestilling XI 434
Utstilling XXV (plein air) 435
Mellomspill XVII 435
Utstilling XXVI 436
Utstilling XXVII (genre) 436
Utstilling XXVIII (pressekonferanse 3) 437
Konsert XV (nocturne: alle disse tiden) 437
Mellomspill XVIII (Meganthropus taler) 438
Utstilling XXIX (storslagent natursceneri som roman) 438
Forestilling XII (performance med storfe) 439
Utstilling XXX (nyhetsfoto) 440
Mellomspill XIX 440
Utstilling XXXI (sommerlandskap) 440
Konsert XVI (opera: duett) 441
Utstilling XXXII (stilleben) 441
Utstilling XXXIII (landlig landskap) 442
Utstilling XXXIV (stilleben) 442
Konsert XVII (vinterreise) 443
Mellomspill XX (maksime) 443
Utstilling XXXV (pressekonferanse 4) 443
Forestilling XIII 444
Utstilling XXXVI (ready-made) 444
Konsert XVIII (opera: arie) 445
Mellomspill XXI 445
Utstilling XXXVII (objet trouvé) 445
Konsert XIX (nocturne: atonal) 446
Forestilling XIV (synopsis) 447
Utstilling XXXVIII (objekt) 447
Mellomspill XXII (sensommerbrev) 448
Forestilling XV 448
Utstilling XXXIX (selvportrett som nøytral ringsmiddel) 449
Konsert XX (opera: arie: Individuasjonssangen) 449
Mellomspill XXIII (dogmatikk) 450
Ustilling XL (skulptur) 450

[Page 11]

Mellomspill XXIV 450
Forestilling XVI (skyggeteater) 451
Utstilling XLI (emblem) 451
Forestilling XVII (buskis-purgatoriet) 452
Mellomspill XXV 452
Utstilling XLII (okulær perspektiv) 453
Utstilling XLIII (mot skogen) 453
Konsert XXI 454
Konsert XXII 454
Utstilling XLIV 454
Mellomspill XXVI 455
Forestilling XVIII (monolog: klassisk: mytisk) 455
Utstilling XLV 456
Utstilling XLVI 456
Utstilling XLVII (lapidarisk) 457
Konsert XXIII 457

Utstilling XLVIII (portrett) 457
Utstilling XLIX 458
Mellomspill XXVII (temporalfysiologi) 458
Utstilling L (rørlig stilleben) 459
Utstilling LI (arkeologisk materiale) 459
Konsert XXIV (opera buffa: duett) 460
Utstilling LII (landskap) 460
Utstilling LIII (objet trouvé) 461
Mellomspill XXVIII 461
Utstilling LIV (installasjon) 461
Utstilling LV (clair-obscur, fortidig) 462
Forestilling XIX 462
Utstilling LVI (stilleben) 463
Mellomspill XXIX 463
Utstilling LVII (stilleben) 463

ETTERORD 465

[Page 12]

The image contains no readable text. It appears to be a blank, white page with minor scanning or edge artifacts.

[Page 13]

GRAVGAVER |
Fragmentarium

[Page 14]

[The image contains no readable text.]

[Page 15]

Hver dag gikkende oppi fem tusen to hundre og femogfemti rester av kylling, tre hundre sauelliér, et ubestemt tusentall potteskírar, et dusin forfalskede terninger, en piégfugl, seks hundre og tretten muslinger, en pose med kobbermynter, to hundre og femti høyrbærster, fragmenter av en kongelig hjelm, et marsvinskjelett, en keramikkovn, rester av en mur, atskillige havskilpadder, et verksted for pipehoder, samt tallrike andre ting, hver dag, uten vite om dinhet der nede under dem, under surret av stemmene deres og dameskoenes klaprende høyler.

En dato. For eksempel den 22. november 1953. Denne dagen, eller snare kvelden (lokal tid) da Arturo Toscanini dirigerte NBC Symphony Orchestra i Tragische Ouverture av Brahms. Han dirigerte utvilsomt også andre verker, men på den platen hvis gullomslag ikke (et allerede foreldet ikke) lyser foran meg, finnes fra denne konserten utelukkende inngravert de 14 minutter og 7 sekunder det (i tillegg coveret) tok Toscanini ikke fremføre dette stykket, kanskje Brahms' dystreste og mest ubenynnelige (ved siden av pasacaglia-satsen i 4. symfoni), hjemskikt av desperate marsjrytmer, uthult av truende pauser, som i det lumre bli mørket mellom to tordenbrak, eller ikke en eksploderende bygning er på nippet til å rase sammen, men ennå henger der et øyeblikk, uvisst hvor lenge, før den synker langsomt som en luksusheis ned i et hav av stikk av som skummer og lukker seg over den. Som applaus. Eller bare stillheten etter musikken, nattestillheten i Carnegie Halls enorme konsertsal, etter at Toscanini brydde hodet mot de siste klappsalvene, etter at vaktmesteren stengte dørene etter den siste tilhørereren (hvordan så han ut, hvor gammel, hva tenkte han? eller hun? ? det før ingen noensinne vite), etter at musikerne hadde lagt samtlige instrumenter ned i de flykteyelsforede kassene og koffertene, fra de nette etuiene for flyktynene til kontrabassenes svære, svarte, menneskelignende kasser, som, oppstilt på scenen i rader, og med den rette halvdunkle belysning, ville ligne en høyrvadeling eller et sangkor, eller, mer uregelmessig koreografert, en scene fra et skuespill eller en opera (kanskje en variant av Don Juan, med den celebre stengjesten) hvor

personene var forvandlet til en slags langhalsede gravstøtter uten replikker,

GRAVGAVER | 15

[Page 16]

talende bare ved sitt antropomorfe, begivenhetsl  se n  rvi  r. Til slutt h  rer man ingenting annet enn nattevaktens skosåler knipse langsomt gjennom korridorene, eller nesten lydløst subbe langs teppelagte gulv, fi  r urviserne glir over midnatt, og den 22. november 1953 er definitivt forbi, kalenda-risk sett, og vaktmannens (antagelig nesten) usynlige fotspor blir borte i en ny dag, som enn  r er natt og stillhet, musikkli  shet, som var han selv en rest av musikk, lyden av et perkusjonsinstrument, diminuendo. Musikken forsvinner for alltid idet den spilles; i   spille den er i   fi   den til i   forsvinne inn i ingenting. Bare lydbåndet med de sirklende spolene fanger musikkens gjenferd, så selv publikums host, noen fi   sekunder, fi  r et skinn av udødelighet og kan gjentas i det uendelige; for lengst døde menneskers host som forstyrre de døde musikernes spill under den døde dirigentens taktstokk, en novemberkveld i 1953, som er blitt et museum uten adgang for noen, stående urokkelig og gjennomsiktig i tiden, med sin datoplakett av luft over inngangen, inngangen til det eneste absolutt r  mningsrike fengsel i verden. Og fra platerillene stiger tonene som sjeler, liksom befridd fra det jordiske helvete, men ute av stand til i   n  himmelen; omgjen og omgjen kan de fly opp fra den svarte vinylen i et fortvilt forsøk på i   eviggj  re konserten den 22. november, og isteden h  rer man bare hvor uendelig langt borte den er, hvordan den fjerner seg mer og mer, på vei mot en endeløs glemsel (som et maleri hvor landskapet er forsvunnet, og bare forsvinningspunktet st  igjen), mot den dagen da ingen h  rer denne musikken mer, eller ingen finnes som kan høre den. Fra en tid ikke lenge etter den 22. november 1953 stammer det berømte bildet av den eldgamle, hvit- og langhårede dirigenteren som på en orkesterpr  ve griper seg fortvilt (og litt teatralsk) til hodet, ute av stand til i   erindre partituret, som han på grunn av nærsynthet (det vil si egentlig på grunn av forfengelighet) alltid li  erte utenat fi  r konsertene. Allerede den 4. april 1954 holdt han sin avskjedskonsert. Og på disse gamle opptakene virker det som han prøver i   spille i maksimalt høyt tempo, for i   rekke over så mye musikk som mulig fi  r d  dens inntreden, slik at Brahms? milde, pastorale A-dur-serenade raser forbi under den gamle orkester-tyrannens taktstokk i heseblesende fart, som var det om i   gjøre i   bli ferdig med livets langsomme, solfylte timer så fort som mulig, som om han i nervi  st raseri ga seg til i   rive av samtlige sommerm  neders kalenderblader, bare for i   komme forttere til en annen sommer et annet sted. På det brusende, knoppende gamle opptaket skmarter klarinetten enda mer håpløst

16

[Page 17]

på grunn av den dårlige lyden, som oppskremte svaner, en svanesang, og roper på sin måste at orkesteret sitter og spiller i en fjern fortid, liksom i en stumfilm, en stumfilm av lyd, med en intrige man ikke lenger klarer i   ta helt alvorlig. Den mannen som sannsynligvis konsentrerte seg helt og holdent om musikken den 22. november 1953, selv fi  dt i 1867 (den 25. mars), kunne, hvis han ville, sannsynligvis, fremkalte minner fra en tid med hestedrosjer og parafinlamper, med dueller og fritt salg av opiumstinktur. Det gir en viss fi  lse av historiserende svimmelhet i   tenke på at jeg (som alle andre bare et eksempel) faktisk har levd samtidig med denne urgammle mannen, i omkring tre i  r, og at jeg faktisk, den 22. november 1953, var omkring en uke gammel (som forrige nummer av et ukeblad); at jeg, på det tidspunktet Toscanini li  ftet dirigentstaven for i   fremfi  re den tragiske ouverturen, virkelig eksisterte, fjernt fra New York, aldeles uvitende om Brahms, om NBC Symphony Orchestra, om det språket jeg benytter n  , uvitende om nesten alt, unntatt om de elementære biologiske behovene for mat, søvn

og varme, eksisterende bare som et rudimentært krav om betingelsesløs overlevelse, men eksisterende tross alt. I de 14 minutter og 7 sekunder det tok jeg fremføre Brahms' Tragische Ouverture, levde jeg, hva enten jeg lå og bablet og gurglet med slim dryppende fra munnen lik en senil, pleietrente olding, eller kastet opp melk med sur lukt, eller hikket, eller skrek i redi-vende (ihvertfall høyest nok til jeg ruinere enhver nyelse av musikk, hvis man ondskapsfullt hadde plantet meg i Carnegie Hall), eller jeg baresov, sannsynligvis til glede for omgivelsene, så eksisterte jeg i disse drøytyt 14 minutter da Arturo Toscanini, forhenviende cellist, dirigerte den tragiske ouverturen, som inneholdt, og stadig inneholder, en livsvisdom jeg ikke har fått tidspunktet mitt ha vist fullstendig fremmed for, ettersom man ikke lever blindt og uspurts i hverandre man blir så reflektert at man skjørner at livet strengt tatt er umulig, og da er det allerede for sent å tilbakedannes og aldri ha eksistert. Aldri har man vel heller sett et spebarn resignere overfor skjebnen, og avfeie livets fristelser (for eksempel melk) med en livstrett ges-tus, eller lengte nostalgisk tilbake til sin fjerne fortid som ikke-eksisterende. Hva som egentlig hendte meg (som alle andre bare et eksempel på) eller de aller fleste andre i samme stadium av livet, i disse drøytyt 14 minutter, vil aldri noen vite. Slik man aldri får rede på hva en bestemt romersk slave i Ostia (Antica) gjorde mellom klokken to og kvart over to den 29. juli i år 104 f.Kr., siden alle fortidige begivenheter egentlig, slik filosofen påpeker,

GRAVGAVER | 17

[Page 18]

er nøyaktig like langt fra hverandre, og fra det til enhver tid gjeldende nå, og det som skjedde for et minutt siden ikke mindre fortidig enn det som skjedde for to tusen år siden.

Den gangen. Det avdankede gamle hotellet ved sjøen, langt utenfor all-farvei, utenfor sesongen, utenfor moten. I resepsjonen bare noen dryppende, sammenslitt paraplyer til stede, på grunn av middagsserveringen (fikk de vite etterpå) som gikk for seg i en foreløpig usynlig sal langt borte, uten noen klirring av bestikk, uten summing av stemmer. Jo, kanskje en svak klirring av bestikk likevel, men halvveis til av mangelbelplysjen i salongen som lå imellom, en slags klunkestue med vomdigre mangelbeler og velurgardiner, muggengrøngrønn i regnværstasjonen, scenografi fra et uskrevet Tsjekov-stykke, bortsett fra en (også den) alderdommelig kabinettradio i en krok. Og middagen etterpå (kjøttpudding, kokte poteter, blomkål, gulrøtter, masse gulrøtter, kokte), blant alle de gamle som befolket stedet på denne tiden av året, alle tilsynelatende over sytti, bortsett fra, selvflygtelig, japaneren bakerst i salen, iført svart skinnjakke og olabukser, tyggende tilmodig på den samme triste middagen som alle de andre, drikkende te etterpå, i den teatraliske salongen med fidusmalerier på veggene. De hadde også sittet der, apatiske, i en hjørnesofa, med en flaske rødvin foran seg, og lyttet til samtalen mellom de gamle (litt høyrykte stede på grunn av nedsatt høyrsel), høyrt dem fortelle hvordan de pleide å komme igjen etter årlig, sommer etter sommer, inntil de ble for syke til det, antagelig, for avkreftede, eller inntil de døde. Hun hadde sittet og sett på dem, de fleste kvinner, i storblomstrede eller ensfarvede sommerkjoler, og med de karakteristiske sommerskoene som gamle damer alltid bruker: hvite, men oftest matte, krittaktige, og kraftige, solide, umønstelig solide, liksom det var nøydvendig for at brukeren skulle stå stått, holdt fast til jorden med en viss tyngde, og som om de skulle benyttes langt utover den gjennomsnittlige forventede levealder, med et uttrykk av noe medisinsk og beskyttende, men likevel (som regel) utstyrt med moderat høyhælte høyler, som en siste, halvhjertet innrømmelse til forfengeligheten, eller bare til konvensjonen. Men hun var nesten usikker på om hun ikke selv hadde hatt sågne sko, og sittet blant pensjonistene og sett på dem ('de unge som kom i kveld'), der de satt, apatiske, i den phys-trukne hjørnesofaen med en flaske rødvin foran seg, hun i en beige, litt for

kort kjole, han i bli $\frac{1}{2}$ cordbukser og (en litt skitten) kunststoffskjorte (hun

18

[Page 19]

kunne ikke fordra de skjortene hans), begge med lodden fall i høyret etter regnet. Bruset av regnet siden, om natten, på $\frac{1}{2}$ rommet. Den merkelige innretningen der, den lignet en slags fluktstol, av rustfritt stål, uten ryggstøt, med flere svarte, svakt elastiske gummibånd tvers over; han hadde sittet på $\frac{1}{2}$ den, naken, med erigert lem, mens hun kledde av seg, og han fikk henne til å sette seg på $\frac{1}{2}$ fanget hans. Førstelsen av lemmet som gled stramt inn i den ennå $\frac{1}{2}$ litt for tykke skjeden og trakk med seg kjevnnsleppene. Ingen befrukting den gangen heller. Stolen sto foran vasken. En så kald vaskestol, til bruk for mennesker som på $\frac{1}{2}$ grunn av fremskreden alder, eller sykdom, eller handicap, måtte sitte nøytral de vasket seg. Hun husket det fra sykehjemmet. Eller de orket ganske enkelt ikke å stå oppreist.

Allerede det å skrive noe ned, nedover, et kjørerlighetsbrev, for eksempel, er å markere det arkeologiske, som å gjøre i viet jord etter regn, sammen med en kjørerreste, stanse og se tilbake på $\frac{1}{2}$ sporene, og plutselig er landskapet med jorden, gresset og trærne som drypper av regn eldgammelt, og sporene deres, sålemålningene, de skjeve skligropene etter høyrene, de står der ennå, som om dere nettopp hadde gjort gjennom lysningen i skogen, mens det i virkeligheten er hundrevis av årer siden, og ingen husker dere mer. Blekket i dagboken har fått en avbleket, lysebrun tone, papiret er gult, ortografien foreldet, de faste uttrykkene gjort av bruk, tenkemåten naivt gammelmodig. Men hvor mye mer dramatisk er ikke lydbildet, med de magnetiske partiklene som legger seg i abstrakte målinger, og gjengir, omgjen og omgjen, det samme åyeblikkets bratsjtone, det samme nervøse kremlt, det samme ordet, som aldri kan sies omgjen. Du kan spole tilbake bort det og høyre stemmen din, men du hører ikke deg selv, du hører den du var for to minutter siden, som du aldri skal bli igjen, den du var for to hundre årer siden, din to hundre årer gamle stemme, like virkelig og selvfortiglig som om den alltid skulle finnes, som om den ikke alt hadde uttalt sitt siste ord og var forstummet for beständig (en forstummings bestandighet), og selve minnet om den, oversnakket av andre rørster, en ustanselig stemmedur, som fra en elv med stadig nye vannmasser, hvor klangen av stemmen din er en blank drøype som får over steinen for uendelig lenge siden, ble til skum i en hvirvel, hvelvet seg bratt som en fallskjerm til boble, glidende sakte i bakeven, en boble hvor regnbuefarver ålte seg spillende omkring på den tynne hinnen (slik flagg og faner speiler seg i et buet bilvindu, en festdag) før den sprakk, og noen

GRAVGAVER | 19

[Page 20]

tiendedels sekunder avsatte en liten lys sirkel på overflaten, mens vannet strømmet videre. Ikke bare diktet at du, nøytral du snakker, ikke hører din egen stemme gjennom årene, men gjennom vibrasjoner fra strupehodet, som før den til å lyde som en du aldri har hørt, nøytral du hører den utenfra, fra et lydbildet; det *er* en du ikke kjenner, som befinner seg i et eller annet uforståelig tidspunkts eksil. Stemmen din sitter innesperret i den 22. november 1953. Den kommer aldri ut derfra. Et av disse menneskene som hoster, mens en hensmildret, eller kremert, eller for den saks skyld balsamert italiensk excellist dirigerer NBC Symphony Orchestra, har din stemme. Det franske ordet for en platespillers pickup er *à la lecture*, lesehode, et hode som leser rillene (som rillene i sporet etter en skosål), leser dem høyt, først lager dem som en fingertupp først lager blindeskriften, leser ut av fortidens målarkje, igjen og igjen, den 22. november 1953, eller en hvilkensomhelst annen dato. Innerst på platen, etter den siste tonen (applausen redigert vakk), der hvor lyden er slutt, finnes en linje, en liten opphøyd kam, som leder stiftens inn

mot punktet hvor pickuparmen liggføtes og glir tilbake. Det er en linje i spiral, og så lenge platen dreier, ser den ut som bøyelger; flate, lette døgnninger som sligår mot en svart strand og forsvinner i ingenting; den samme linjen fra begynnelse til slutt, uten begynnelse og slutt, slakke bøyelger, lydløse slag mot en strand uten noe land bak.

I det minste en fålelse av at havet var i nærværen. Den ene stolen var tom. I den andre (en høyfluktstol med blålig trekk) satt hun, en mørkjhvit rett kvinne i tyveårene, ifjort en fotsid, liggende støttende hvit sommerkjole, barføtt, eller kanskje med en slags tifluer eller tiflysko på bena. En avis fra slutten av forrige århundre ligg halvt sammenbrettet over knærne hennes, hun leste den, med høyden under haken og hodet lett foroverbøyd. Foran fikketene hennes, en kastanjebrun hund, muligens en irsk setter, sammenrullet, med snuten mot labbene. En bred kile av sol gjennom det legghøyde gresset, inn mot de nesten svarte skyggene av liggende vandringer i bakgrunnen. Og så den enorme rosenbusken, med hvite blomster, tykke som toppluedusker, i tunge klasser, og alle kvistene som tifluer samlet opp fra bakken, som strålende fra et springvann. Ordet *rosenstokk* virker gartneraktig, men har ingenting med noen flora å gjøre, det betegner den nederste delen av et hjortegevir, festet der hornet glir over i skallen, forankrer geviret i skjellettet, slik den synlige delen av et minne stikker opp over alt det andre som hendte, det glemte,

20

[Page 21]

historiens usynlige skjelett. Da de sibirske eskimoene fant stiftetninger og skjeletter av de utdiedde mammutene, var de overbevist om at levningene tilhørte kjempedyr som stadig levde og pustet nede i jorden, slik fiskene lever i vannet. Ja, en fornemmelse av at havet ikke kunne være så langt unna, som en anelse av kjærlighet i luften, noe med farvetonen, kanskje. Og like utenfor alt gresset, blomstene, rosenbusken og trærne begynte papprammen, lysegri som sanden i et fuglebur, med navnet på en mørkned og et øystall under, alle sifrene som betegnet hver eneste dag i denne mørkneden (juli) i dette året, og rammen i sin tur omgitt av et tapet, gulbrunt som røtten halm, med enkelte lysere rektangler, noen på stillelse med folianter, andre som konvolutter, tomme felter etter bilder, bilders spikkelser, et dikt menneskes synsintrykk, tapt for alltid; og man vet at de (synsintrykkene) på en mørkete mangler, men ikke hva de inneholdt, liksom blendet bort av den samme sommersolen som en gang gjorde hver minste detalj synlig for dem: riflene i hjertemuslinger, høyrene på en fargeflekk, kullsreperlene som lettet og brast i et glass mineralvann på et bord ute i solen, som nærmest skinner et sted i didsriket, utilgjengelig for enhver observasjon.

Solen i didsriket, hvor hadde han den forestillingen fra; der nede var det mørkt, et skyggerike, evig tusmørke. Men solen hadde vist en brennhet, kremerende sol, den svarte vinylen i dashbordet og rattet sved som vannstoff i et sør, for ikke å snakke om selve setet, som om hele interiøret snart ville bli en dryppende, tyktflytende, tjuvreaktiv svart masse og drukne ham, en av disse forhistoriske asfalsjoner hvor man av og til fant pent bevarte øyler, eller ihvertfall skjelettene av dem, knoklene stiftet inn i den geologiske grøften som et skrujern i sitt plasthåndtak. (Den fyren han hadde mørkt en gang, som jobbet på en plastfabrikk men sluttet da han begynte å spytte svart, full av svart stoff innvendig, halveis plastbelagt). Først da hadde han kommet på at bilen var lukket som en vakuumpakke med kjøttplastlegg, ikke et luftevindu på gløtt, og han inne i den som en klump med fjerlappelse- eller okserullskiver. Frontruten dugget, han saknet farten litt og sveivet ned venstre rute med svett, glippende høynd, rev opp soltaket som en ovnsdør, akte seg et stykke ut på det andre setet og blindkjørte halveis, lik en tryllekunstner, mens han sveivet ned høyre rute; og etterpå hadde han kjent trekken, en bekk av luft rennende inn gjennom de åpne slusene, så høyret og

skjorteermene vaitet i strømmen. På det tidspunktet hadde han fortsatt hatt

GRAVGAVER | 21

[Page 22]

en tifløpig forestilling om at det hastet, at hvert minutt var et bunnligst sluk. Han hadde kjørte som en full teningsring, sentrifugert over midtlinjen, forsert røyde lys og rast forbi trailere på bakketopper, inntil det gikk opp for ham at han selv sagt hadde hele ettermiddagen for seg, minst, at hun ennå kunne sveve i uvissitet om det i timevis, så lenge som mulig, eller helst aldri få vite det, hvis det bare hadde vært mulig, at hun ikke ville få greie på det først eller siden, at det er umulig å være uvitende i lengden, alltid vet man for mye, umulig å vente tilbake til den kongelige, prenatale alldumhet. Det hastet ihvertfall ikke, hverken for henne, som ennå hadde sjokket foran seg, eller for ham, som hadde et jikkvla ekkelt oppdrag, antagelig det verste han hadde hatt. Men hvem kunne unnsi seg nøytral broren hennes hadde sagt Jeg orker ikke nøytral, tror du du kan ordne det? Fra det øyeblikket var ferdens forutbestemt, som om bilen var fjernstyrt og han hypnotisert. Hvis det bare hadde vært en fordi åmt telefon i den hytta, eller i det minste en telefonutstyrt nabo eller butikk i nærlheten; men det var ikke tilfelle, og ville dessuten vært kinkig for henne, ikke stå der midt blandt snusgubber og svette kryllspennehusmødre i rosa shorts, med det budskapet isende inn i håret. Han var et signal, han erstattet den elektriske impulsen gjennom ledningsnettet. Han hadde vært på nippet til å foreslå at de skulle sende en melding over radio, et av disse beskjedent katastrofale varslene som er et sikkert sommertegn, halldamens pene, tilrørende stemme som kort og greit forteller at Hans syster er alvorlig syk, eller at Hennes mor er død, men han hadde tatt seg i det, gudskjelov; de visste nøyaktig hvor hun var, en biltur på noen timer bare, han hadde ferie selv, ingen utgravninger, ungkar, ingen avtaler, ingen unnskyldninger, en kort briefing, kulepennkrysset på kartet, bare ikke hiv seg inn i bilen, den svartglødende bilen, først i hysterisk fart, siden langsmmere, til slutt motstrebende sakte, liksom han virkelig var på ferie, en letargisk stundagsutflukt til sjøen, i det tropelikende sommervær, under den døende solen, sakte som en likbil, vi kommer tidsnok frem, til denne kvinnen han på det tidspunktet, i bilen der den gled langs riksveien, trukket mot mørket som en bobsleigh i sakte film, ennå knapt kjente, som han bare hadde mørkt et par ganger hos broren: ganske sitt, mørkebrunt hår gjerne oppsatt i en knute i nakken (med en slags lærspenne), litt rund i kinnene, gestikulerende nøytral hun snakket, visstnok skuespillergriller, var dratt på hytta mutters alene, nei, med familiehunden (han husket fortsatt pesingen fra baksetet, under hjemturen), for å lese faglitteratur, foruten å bade og sole seg, anta-

22

[Page 23]

elig; det var i grunnen alt han visste, på det tidspunktet, først alt det andre hendte, mens han ennå bare var på vei, ennå ikke kjente henne, en tilstand han nøytral aldri kunne vende tilbake til. Man kan unngå å ikke mørkte noen, tilfeldig eller med overlegg, men har man først mørkt noen (tenkte han nøytral, etterpå), er det umulig å tilintetgjøre selve bekjentskapet, koble om linjene som førte fram til mørket slik at det ikke har funnet sted, eventuelt foreta koblingen om igjen og om igjen, slik at mørket finner sted for først gang hver gang. Men da, mens han ennå satt i bilen, bak motoren som stadig trakk ham nøytralere henne, hadde han bare, husket han, forsiktigt ikke forestille seg hvordan hun ville se ut idet han kom, idet bilen langsomt, nesten i gangfart, kjørte opp ved siden av hytta (bilvei helt fram, hadde broren sagt) og stanset, i stillheten etter at tenningsnøytraliteten var vridd tilbake, en stillhet, hadde han forestilt seg, hvor han ville høre fugleflyg, tydelig, for først gang på turen, og den barbersalongaktige summingen av en passbrett, dunkene av brutte bålger mot glassfiberskroget, rytmisk, med pauser (cirka hundre meter fra

sjii½en, hadde broren sagt). Og hunden. I stillheten etter motoren ville hunden sette i i½ gjii½re. Hun ville sannsynligvis vi½re utendii½rs et sted i det lumre vi½ret, kledd i en luftig, hvit bomullskjole, for eksempel (uten noe under?), mer eller mindre gjennomsiktig i motlys, eller i hvite shorts og kortermet bluse med flikene knyttet sammen over maven, navlen synlig, eller rett og slett en utvasket dongeribukse med avklipte frynseben, og bikinioverdel; hun ville sitte i en fluktstol, eller en hammock, eller ligge utstrakt i gresset, eller, mest sannsynlig pii½ en solseng, av den typen som brettes ut og reguleres i vinklene (tikkende lyd), fi½ret med skumgummi, blomstrete trekk; hun kunne ligge makelig utstrakt pii½ en si½nn, kanskje uten noen bikini-overdel, brystene litt blekere enn resten av kroppen, armene langs siden, eller, hvorfor ikke, hadde han tenkt (pii½ det tidspunktet, lenge fi½r han var ankommet), splitter naken, hvis stedet li½, som det heter, usjenert til (hvilket broren ikke hadde sagt noe om), med si½vidt skilte ben, bare ifii½rt solbriller og eventuelle ringer pii½ fingrene, eventuelle i½redobber eller halskjeder, sovnet i solen, kanskje, med en bok om eller av Stanislavskij, Meyerhold, Reinhardt, Brecht, eller en bok med greske tragedier, kanskje, liggende omvendt oppsli½tt pii½ maven, to tusen og noen hundre i½r gamle tekster fulle av li½gn, svik, forbannelse av skjebnen, mord, hevn, raseri, skrekk og sorg, liggende mot den bare maven, mens hunsov, den elastiske hudflaten som li½ftet seg noen millimeter, stanset der et sekund eller to, sank ned igjen til

GRAVGAVER | 23

[Page 24]

bunn-nivii½ (nederrkanten av ribbenskurven litt mer fremspringende), li½ftet seg igjen, og si½ videre, en rytmehvhengig av i½ndedrettets hastighet, og det igjen trolig av si½vnens dybde; hun ville ikke hi½re at han kom. Han ville se mi½rket mellom underleppen og haken, de korte skyggene av brystvortene, kanskje, og solen ville fi½ de bleke, nesten usynlige hi½rene pii½ innsiden av li½rene til i½ skinne silkeaktig, i relief, og han ville sette seg pii½ kne ved siden av og stryke hi½nden forsiktig, fra kneskii½len omtrent, sakte langsmed li½ret hennes et stykke, li½fte hi½nden, fi½re den tilbake litt, stryke en gang til, litt nii½rmere den svarte pubestrekanten, hvor hi½rene ville lyse med kobberaktig li½d i solen, og varsomt, som om han skjii½v en vaklende papirfigur bortover et bord, ville han trykke fingrene mot kjii½nnsleppene, tegnet for i½ tie stille, et hysj, men skulle dem, kjenne den raslende fi½lesen av hi½rkrus som gled vekk under fingertuppene, og det lette presset av myk hud, som vekten av en plantes blad eller en nyfi½dts hi½nd, og hun ville vi½kne, hadde han tenkt, gradvis og mildt, uten i½ bli panisk eller rasende, bare med et si½vngjengersvakt, arkaisk og tvetydig smil mens hun tok av seg solbrillene og betraktet ham nesten uten i½ li½fte hodet; og han ville smile tilbake, i½pne munnen, og fremfi½re di½dsbudskapet.

De hadde ikke lenger penger til brii½d, husket hun, og til slutt begynte den unge linedanserinnen i½ spise gress og planter; nii½rbildet av hvordan hun brakk seg og kastet opp den grii½nne, tareaktige si½open, og noen i salen som lo skrattende, fra dypet av et Brueghel-hjerte. Bildet hans av en flokk blinde tiggere og musikanter som fi½lger etter hverandre i gi½segang (stokker mellom seg), hodestups ned i en grii½ft; ogsii½ det morsomt. Den fi½rste filmen de si½ sammen. Regnvii½ret da de kom ut. En di½ddrukken mann i gabardinfrakk, hansov pii½ trappen foran en butikk, med en dokumentmappe over hodet. Vannet som rant langs det brune li½ret og dryppet ned pii½ asfalten.

Han hadde trodd han kjente lukten av parfyme i rommet, men den kom fra noen visne gule roser i papirkurven; de li½ i½verst, var altsi½ fra nyeste tid, over en masse tomme sigarettpakker, en peanii½tpose, flaskekapsler (i½l, cola light), sammenkrui½llede papirlapper han ville glatte ut og lese siden (mulige spor), en lyspii½reii½ske, noen ferskensteiner, allerede ti½rre, en eske det hadde vi½rt tamponger i, noen dotterlyst hi½r som si½ ut som de var

kjemmet ut av en børste, og i de dypere lagene andre ting, som han ikke

24

[Page 25]

hadde brydd seg med én undersøke. (Men han husket noe om en forfatter som hadde lagd portretter av mennesker han kjente på basis av innholdet i papirkurvene deres.) Kronbladene drysset av rosene da han løftet dem opp, han hadde stukket seg og slengt dem i veggen. Han hatet blomster i alle fall. En huskelapp, revet i to, var påført telefonnumre (med hennes høyndskrift). Han hadde ringt. Det ene var et reisebyrål. Det andre en slags skjønnhetssalong; han hadde funnet en annonse for den i katalogen også, etterpå. Elsa Hieronimus' beh., Dr. Schrammecks dyp peeling, Suntronic Beh. for sprengte blodkar i ansiktet, Kroppsbeh. mot cellulitis og merker på magen etter fildsel. Fyllesvinet var hun gudskjelov blitt lei etter noen minutter, selv om hun somme tider hentydet lengselsfullt til hans brutalitet. På kjenneret, og overalt ellers i leiligheten (tilogmed på badet) sto det fullt av tomme flasker.

Et bilde i et etnografisk museum, en ung sydhavsskjønnhet på stranden, med flotte, struttende bryster, bak glass, i en utstillingsmonter, sammen med strikkvifter og sjøkart av pinne og skjell, et eldgammelt fotografi på stiv papp, grønbruunlig i tonen; hun var antagelig dittid alt da jeg oppdaget henne, i hvertfall en olding. Sex-appeal (dette gammeldagse ordet) på museum, bak glass, inne i en steinsal innenfor en annen steinsal, innenfor korridorer og trapper hvor trinnene ga gjenlyd av lave høyler, nøytralitet var moderne, av høyre høyler, nøytralitet var moderne (dette gammeldagse ordet).

Fremfører dittidsbudskapet? Det var ved dette punktet, husket han, at filmen rikk tvers av, og absurditeten i fantasien gikk opp for ham, liksom en person med et serviceminded normalutseende plutselig skulle ha risikket av seg fjeset (borreligrønslyd), en naturtro gummidamaske, og bli ret med et virkelig ansikt som lignet en grotesk karnevalsmaske. I samme øyeblikk, gatekjønnenet. Han hadde kjørt gjennom et tettsted eller en småby hvor hovedgaten (den eneste, formodentlig) rommet et gatekjønnet (steindisk med forsenkede leirkrukker, firkantet trekullsovn, hankeløs gryter på stativ, restene av et tverrtre murt inn over dittiden til bakrommet, bildet av lykkens gudinne med overflidighetshorn hogd inn i en steinplate, grønt, bein- eller melaktig stiv overalt, langsomt forflyttet av vinden gjennom de tomme rommene), oransje reklamevimpler, urørlige i varmen, og utenfor, med ryggen mot den store glassruten med serveringsluken, mannen, en

GRAVGAVER | 25

[Page 26]

eldre, tykkfallen, tynnhøyret mann, iført komplett grøn dress, hvit skjorte og rødt slips, barokt nok, i den heten; han sto, lett foroverbøyd, som umiddelbart foran et høyflig bukk, med en rektaulig pappskål løftet omtrent i brysthøyde, potetsalat eller noe lignende, høyre høynd lukket rundt en hvit plastgaffel påhengt en munfull mat, munnen allerede åpen, klar til å lukke seg rundt potetsalaten (eller hva det nøyde var) med en surpende grimase, leppene glidende langs den glatte gaffelen som ville komme ut igjen nesten renskurt, bare med ubetydelige rester av dressing; men ennå fiørt han hadde føtt fullført denne bevegelsen mittes blikkene deres gjennom frontruten, de stirret, begge like overrasket, lett på øverandres øyne, mens bilen rullet, godt innenfor fartsgrensen, forbi gatekjønnenet; han hadde aldri føtt se den bedressede fullførende sin nøyrende geberde, mannen ble bare stivende der, i hans erindrings vokskabinett, lett foroverbøyd, med gaffelen midtveis mellom pappskålen og munnen, stirrende gjennom frontruten, en hungrende Tantalus som aldri ville nøy frem til maten, eller som en urørlig aktør

i en av de frosne scenene til den amerikanske skulptøren (hva han nøyde het), hvor miljøet (bensinstasjon, koshermatforretning, hamburgerbar) er absolutt ekte, plukket inn fra virkeligheten rett og slett, mens alle mennesker er av gips, også de naturtro utført, men av umalt og armert (formodentlig gips, eller stukk (som i gamle takrossetter), helt hvite, antikiserte ofre for en eller annen ukjent kataklysm som har etterlatt alt urørt, bortsett fra menneskene, som er truffet av et forkalkende lyn midt i bevegelsen, bevart som minneverdige fremmedelementer i en metropol forvandlet til en nekropol hvor ingenting skal hende mer. Men han hadde, hadde han tenkt (ennå, på det tidspunktet), i alle fall et problem, hvis hun virkelig lørdet naken og solte seg nøyrlig han kom, eller i det minste toppløs: ikke bare hvor han skulle feste blikket (et punkt i horisonten, på hvilket hyttemål net, på bakken?), men hvordan han i det hele tatt kunne fortelle om det plutselige dødssfallet, selv uten å gjøre detaljer (for guds skyld!), til en ung kvinne som lørdig lørdag og solte seg med nakne bryster, med eller uten en gresk tragedie på maven; han måtte vente, drøye det hele ut med tilknytning til hun fikk kledd seg om (eller kledd på seg); men hvordan i det hele tatt forklare sitt blotte nøyrvilighet, han som ikke engang kjente henne, alene, der foran henne, ikke sammen med broren, hvilket ville viere et unnskyldende og normaliserende moment (men da ville nettopp hele problemet falt bort), men mutters alene, bare med to umulige roller, antagelig, sjekkerens eller ulykkesbudets, begge (nesten) like ubehandlet.

26

[Page 27]

gelige. Dette problemet måtte ha opptatt ham over flere kilometer, kanskje en mil, av turen, erindret han. Men hvis han bare ikke, på det tidspunktet, hadde funnet seg i en tilstand av akutt nervøositet og forvirring, så ville han, slik han gjorde nøyrlig, etterpå, ha husket at en fremtidig hendelse av en viss kompleksitet, nøyrlig den inntreffer, kan arte seg på utallige måter, unntatt slik man hadde forestilt seg det på forhånd; slik at jo mer detaljert og inntrengende man forsøker å foregripe begivenheten, jo mer fjerner man seg fra den, som den siden ble; selv for den mest militante determinisme er virkeligheten så endeliggjort kompleks at den nøyrlig seg det helt uforutsigelige, i en stjernetilknytning av kryssende detaljer uten begynnelse og slutt; men dette hadde han, mens han ennå satt i bilen, på vei til hytta, glemt fullstendig. Antagelig var det klangen av varselklokken som avbrøt, han hadde tenkt på hvordan det lyder inne i vognen, som om bjellen beveger seg raskt forbi toget, ikke omvendt, med et underlig synthesizer-aktig glissando, mens da, i bilen, bare et tilknytning og rotfast kling kling, mens han sto foran den nedskredne røyd- og hvitstripete bommen og ventet (og kjente hvordan varmen tiltok igjen da luftstrømmen fra vinduene opphørte), mens det lange godstoget, frysevogner, biler, trelast, containere, tall- og bokstavkoder, navn, forkortelser (INTERFRIGO, CTC, LINJEGODS) passerte, som var det en tegntransport også, en metafor; historien fra en eller annen gresk ferielegende, de hadde sett ulykken på en smal og ukring vei, en motorsyklist overkjørt (og drept) av en bil på lakkert ordet METAGOPA, altså transport, med store bokstaver, knust av metaforen, en grotesk historie; Paul Celans dikt

EIN DRÖHNEN: es ist
die Wahrheit selbst
unter die Menschen
getreten,
mittin ins
Metapher gestört

tenkte han på nøyrlig, etterpå. Men den gangen var det bare drøytet av toget, et godstog rett og slett, som hamret forbi frontruten, fordred av laminatglassets krumming ved ytterkantene, og den påstøttelig lyden av den elektriske varselklokken; i hans øre, på det tidspunktet, måtte klangen ha minnet om

en kirkeklokke, og dī̄t igjen fī̄tt ham til ī̄ se, virkelig se, pī̄ skjelettet. I likhet

GRAVGAVER | 27

[Page 28]

med nesten alle detaljer man ser omgjen og omgjen hver dag, med vanens utvannende blikk, var det nī̄rmest sunket inn i bilinteriī̄ret, lik en prikk i et pointillistisk maleri, pī̄ linje med den instruktive figuren pī̄ gearspraken, det hollandske klistermerket (treskoformet, med sī̄lvkant, tulipaner, vindmī̄ller, kvinne ifīrt fliket kyse, i realistisk tegneseriestil, overdrevet sentralperspektiv mot forsvinningspunkt i horisonten) pī̄ dashboardet, som han heller ikke sī̄, vanligvis; men mens han hadde sittet og ventet pī̄ at den rī̄d- og hvitstripete bommen skulle bikkje opp, hadde han kommet til ī̄ se nyvī̄knet pī̄ det lille plastskelettet, der det hang fra sladrespeilet og skalv i motorens tomgangsvibrasjoner. Han hadde fī̄tt det tildelt (som en utmerkelse, en orden) av en uforutsigelig fyr som jobbet pī̄ Patologisk institutt og hovedsakelig ernī̄erte seg av legesprit, uklanderlig i stilten likevel, proppet med mer eller mindre gode anekdoter, historier og informasjoner med krav pī̄ verifiserbarhet, som den om hodekokeren nede i kjelleren, en mann beskjeftiget med ī̄ koke hodene av dī̄de lī̄sgjengere og andre som ingen etterlatte regnet som arvegods, i en slags kjele eller trykkoker, for ī̄ fjerne kjī̄ttet og dermed produsere glatte, ufordīrvede hodeskaller, en mangelvare, pussig nok, til de vordende medisineres anatomistudier; eller den om at etter obduksjonen, nī̄r de fleste innvollene var fjernet, ble de dī̄des buker fylt opp med avispapir, for ikke ī̄virke for slunkne; altsī̄ stappet fulle med bombeattentater, voldtekter, underslag, militīrkupp, mote-reportasjer, samlivsstoff, underholdningsguider, bokanmeldelser, dī̄ds- og kontaktannonser, reklame for spareordninger, smī̄r, joggesko, kondomer og astrologiske tjenester, et aller siste, kvalmende mī̄ltid brygget ihop av alle ingredienser i det sinnssvake kaoset de nettopp hadde sluppet unna, som om de nok en gang, selv i dī̄dens informasjonsfrie hvithjet, skulle tvangsføres med alt det de hadde utholdt, tī̄l somt, gjennom et lengre eller kortere liv, som om den skingrende larmen fra denne verden skulle smugles over i den neste, og det aldri ble stille, virkelig stille og klart. Som vann i en skū̄l i et tomt rom. Og mens han stirret pī̄ det skjelvende lille plast-skelettet hadde han ogsī̄tt en fī̄lse av at det ville vī̄re temmelig uheldig ī̄ komme kjī̄rende med et skelett dinglende fra speilet, i hans ī̄rend, desto mer som (tanken hadde visst slī̄tt ham i samme ī̄yeblikk) han antagelig mī̄tte kjī̄re henne tilbake, i lī̄pet av kvelden og natten (hvilket faktisk hadde skjedd, det visste han nī̄, etterpī̄, og hvordan tilbaketuren i den blanke og sī̄rgefloraktige skumringen, og siden, over midnatt, i mī̄rket

28

[Page 29]

(hunden som peste), hadde fī̄rt til en slags sī̄r fortrolighet mellom dem, (den aller fī̄rste fasen av forholdet), siden hun antagelig ville vī̄re for opp-skaket til ī̄ kjī̄re forsvarlig; hun burde slippe ī̄ stirre pī̄ noe sī̄ trivialmakabert. Sī̄ da bommen endelig vippet opp og signallyset skiftet, og han var ferdig med ī̄skumpe over plankene og skinnene, hadde han grabbet tak i beinrangelet og rī̄sket det lī̄s med krakilsk hī̄nd, fī̄r han slengte det ut gjennom det ī̄pne vinduet pī̄ ratsiden, ī̄yeblikelig sugd vekk av luftstrīmmen og forsvunnet, ut av hans liv sī̄ ī̄ si; og han hadde, etter at det var gjort, sukket av lettelse, liksom han for godt var blitt kvitt en plagsom tanke eller et corpus delicti. Speilet var blitt skjevt. Han hadde rettet pī̄ det. For ī̄ vaske vekk de rī̄tne tankene hadde han prī̄vd, som vanlig, ī̄ tenke pī̄ vann, iskaldt, klart vann over steinene og sanden i en bekk uten kjemiske tilsetninger, bildet av bunnen sī̄vidt fordred, rytmisk dirrende, av vannets dynamikk, skjelvent-elastisk, med flytende solreflekser som tentes og sluktes hele tiden; vann, det minnet om speilet, ikke sladrespeilet inne i

kupiðen, men sidespeilene, innfattet i sine aerodynamiske skjoldbukler pīð
utsiden av bilen; hver gang han selv var passasjer, kunne han sitte og surre
trollbundet inn i det svae speilet, hvor bildene av det allerede tilbakelagte
gikk igjen, rant gjennom den buede, reflekterende flaten, som om et ende-
liðst vann fullt av bilder, bilder, rant ut av et badekar, men liksom med
den motsatte bevegelsen ogsið, et slags visuelt kildespring hvor synene fol-
det seg brīðsnart ut som tricksfotograferte blomster, kontinuerlig, sīð lenge
bilen var i fart, speilet tiðmt og fylt hele tiden, med tilbakelagte trekroner,
lyktstolper, butikkvinduer, brospenn, trafikküðyer, gnistrende pantografer,
leiegjörðsfasader, lysriðr i veitunneler, gressende kyr, fotgjengere med bīðre-
poser i hendene ...

Og nīðr hun, mens hun ventet, hadde holdt hīðnden foran flammen til
hun nesten svidde seg, ble det en gliðderið corona rundt de halvt gjennom-
siktige fingrene, en antydet skygge av knokler under. Lyset fikk skelettet
til iðgry. Knokkeldemring. Knīðchendīðmmerung, som tittelen pīð en tysk
lied. Hun husket at hun alltid glemte sitt eget skelett nīðr han endelig kom,
og hans. For lenge siden var det en morosakforretning som solgte riðnt-
genbriller, kanskje en bliðuff, til ið se gjennom klīðr med. Ikke til beinet. Det
interesserer ikke. De vil se den nakne kroppen under klīðrne. Hun visste at
nīðr han endelig kom, ville han fiðr eller siden bliðse ut lyset med en latter,

GRAVGAVER | 29

[Page 30]
og ta hendene hennes i sine, og kysse henne pīðnakken. Da var tiden for
tanker over.

Vannet disset glitrende klart i morgensolen, og duggdrīðpene i gresset,
men striðlen var svakere enn noen dager fiðr, syntes han iðhuske; i grun-
nen ikke til ið undres over at vantrykket sank i det tiðrre sommerviðret,
som nīðr livsviðskene langsomt tiðrket ut i en gamling, for eksempel han
selv, som en burlesk fonteneskulptur, en maske hvor vannet ble spydd ut
i striðler gjennom iðyne, iðrer, nesebor og munn, hvor striðlommen etterhvert
ble slapp og sikkende, sildret som tiðrer nedover kinnene og halsen, fiðr det
forsvant for godt, etterlot et tiðrt hulrom som smuldret bort, ble til stein-
stīðv blandet med gatesstiðhvirvlet opp av unge jyplingers rastlīðse fiðtter,
eller snarere av slavene som slepte bīðrestolene deres gjennom gatene, pīð
vei hjem fra horehus, forretninger eller drikkelag. Men tanken pīð ið viðre
gjennomstriðmmet av iskaldt vann, ufyselig, nīðr som da; han miðtette nettopp
ut i haven, den morgen den hendte liksom de andre morgnene, under den
allerede sviende solen, den la en varm og dulmende hīðnd over de forban-
nede giktsmertene, som vekket ham altfor tidlig; i den kjīðlige morgenluften
innendīðrs skjīðt det vintergufs ut fra de bemalte murveggene (det irrite-
rende bildet av Priapus som har trukket kjortelen til side og lagt sitt lem,
pīð stiðrelse med en havnearbeiders underarm, i den ene skjīðlen pīð vekten
han selv holder, en stabel med frukt og grīðnsaker i den andre) og rett inn
i leddene hans, sīð han formelig kunne kjenne skelettet i seg, et tornekrott
av is, betent frost, gnagende og verkende; det tok en uendelighet av tid ið
komme seg opp av sengen, som nīðr en dīðende hest prīðver ið reise seg. Det
ble alltid bedre der ute i solen. Ogsið den morgen han hadde gīðtt dit ut pīð
den sedvanlige miðten, knirkende langsomt, hva er det som gīðr pīð tre ben
om kvelden; fiðrst lene seg mot staven (med det utskjīðrne iðsculapshodet!),
vekten pīð hīðyre fot, liðfite det venstre benet, sīð lite som mulig, med mini-
mal knekrīðking, fotsiðlen sīðvidt over bakken, vridning av hele kroppssaksen,
deretter vekten pīð venstre fot, og det hīðyre benet beveget pīð analogt vis,
deretter forflytning av staven et par fot frem, og sīð videre, slik at verbet 'gīð'
i grunnen hadde en helt annen betydning enn for, la oss si, tyve iðr siden,
betegnet en helt annen aktivitet, liksom ordet 'smil' kunne bety bīðde en
ungpikes unnselige trekning i munnviken, og en gretten gammel matrones

misunnelige sammenkryssing av ansiktet; men han klarte ennå $\frac{1}{2}$, sittende

[Page 31]

det varte, ï½ slepe seg ut i haven ved egen hjelp. Noen spurver, det husket han tydelig, vimset med sprettende bevegelser omkring og oppi fontenen, drakk av den i en forte gulp, badet og ristet seg som smï½ hunder, vaglet seg pï½ kanten av skï½len, hvorfra det hang et flagrende forheng av vann, som en kjï½lig klesdrakt han nesten hadde fï½tt lytt til ï½ kaste over skuldrene, hadde det ikke vi½rt for smertene. Spurvene, de hadde sannsynligvis pepet livlig, for dem som kunne hï½re det; ikke for ham, ikke de siste, var det ï½tte eller ni ï½rene. Den lukkede haven med de vakre valnï½tt- og sitrontrï½rne henlï½, den dagen som nï½, i absolutt stillhet, en konstant stillhet overalt, som han nesten hadde sluttet ï½ legge merke til, ikke sant; men da, spurvene, han kom til ï½ tenke pï½ at han faktisk husket den korte, rykkete kvittringen deres, han kunne legge disse erindrede lydene over det stumme bildet av fuglene, hvilket hadde lyktes sï½ godt et ï½yeblikk, at han halvveis trodde han fikk hï½relsen igjen, og kjente ansatsen til en gysende glede (umulig ï½ gjenoppleve nï½, i ettertid), i seg selv en minnelse fra forgangen tid. Grï½spurvene. Kvittringen. Men sï½, hvor var de andre lydene, hadde han kommet pï½: plas-kingen fra den palmeformede vannspruten, liksom antagelig klirringen av krukker og kar inne fra kjï½kkenet, romlingen av de fï½rste torvhandlernes kjerrer over brolegningen ute pï½ gaten, og mene fjernt, gnissingen fra kvernen som mï½ysommelig ble dratt igang av et avfeldig, underernï½rt og halvblindt (eller dï½vt, hvorfor ikke?) esel i forgï½rden til Modestus? bakeri, og sikkert mange andre som han ikke engang tenkte pï½. Haven hadde igjen ligget ribbet for all lyd. Han var dï½v. Solen var i alle fall stum. Ja, han hadde mï½tt dem (for lenge siden), gjetere, tilogmed ulloppkjï½pere, som pï½sto at de hadde hï½rt solen skrike uutholdelig over de store brunsvidde slettene utenfor byen, et dï½rlig varsel, sa de, overtroiske folk, druknet av dï½rlig vin, omti½ket av hete, utilregnelige. Solen var guddommelig og stum. Bare dyr og mennesker kunne skrike, deres felles ytring, mer fundamental enn talen, men bare mennesker kunne snakke. I og for seg visse fordeler ved dï½vheten likevel, som for eksempel ï½ slippe ï½ hï½re Agrippinas vrantne, gnagende rï½st, hennes idelige gneldring om slavenes (eller snarere slavinnenes) tiltagende frekkhet, nye mirakelleger hun hadde hï½rt omtnale, hans pï½stï½tte vinsï½l ved middagsbordet, hennes egne, tallï½se plager, hvorav noen var sï½ lï½nndomsfulle at det ikke engang var tilrï½delig ï½ lokalisere dem; hele hennes skvatrende, bjeffende, bri½lende, rautende menasjeri av aldri sovende ord. Men enda fikk han ikke fred for hennes halsstarrige tegn og faktor, hen-

GRAVGAVER | 31

[Page 32]

nes etter alder og helsetilstand forbausende energiske mimikk; han gråtset, snudde seg halvt av å ikke tenke på det, syntes han kunne kjenne hennes borende, tannaktige fingre i skulderen. Han hadde også ikke, av og til, unnet seg, sant nok, en stakket glede ved å ikke nekte å ikke forstå, med tilkjempet uskyld, inntil hun trampet i gulvet så hardt som hennes skrålelige, knoklete ben tillot, eller rev istykker sin egen stola, sannsynligvis mest fordi hun forsto at han forsto, men lot som han ikke forsto, og gledet seg over at hun forsto det; men også denne lille fornøyelsen hadde tatt slutt, som alle andre, da hun fikk tak i en av disse vokstavlene (egentlig til korrespondanse) hvor hun, eller en annen, risset inn de fornøydne ord, og siden gned dem ut med tommelfingerballen, som om noen hadde snakket, og ordene var blitt hengende i luften litt, men så ble borte og glemt, et myltid spist for lenge siden; for man lagde jo mat for at den skulle forsvinne, inn i munnen, og man snakket for at ordene skulle forsvinne, bort fra munnen, og man skrek for ikke få ikke noe forferdelig til å ikke forsvinne. Ennå ikke kunne han, tross alt, riste på ikke

hodet og peke på tavlen foran Albinus, som aldri hadde fått lesekunsten, og derfor ble drevet til skjelvende fortvilelse av sin herres envise oppfordringer, før han til slutt låp huset rundt etter en mer liten kollega. Slik ble man også lei. Men lyden av fløyter! Ennå melodiene, noen korte melodier i hodet, antagelig med enkelte feil, aldri før ikke noen ny melodi mer, som om han alt var død. Æren var døde. Æren hadde flydd i forveien og lagt seg i graven, de lå der alt og ventet på resten, som den første biten i en mosaikk, den første setningen i en historisk biografi.

Hun hadde gått først (med Brahms' klarinetsonater) var spilt til ende. Klikket fra spilleren vaket i stillheten etterpå. Fortsatt sto et svakt avtrykk etter henne igjen i det ikke helt stramme sofatrekket, svakt opp-høyde buer, i S-form, fordi hun hadde sittet med bena trukket opp under seg, så stoffet ble krysslet sterkest sammen ved baken og knærne, og ved føttene; det lignet på bølgelige bevegelser i vann med motsatte strømhvirvler. Hvis hun hadde sittet sitt i fjærresand, ville bølgene først ha fylt avtrykket som et kar, siden visket det helt ut. Det var nok at noen kom på besøk for at de S-formede sporene skulle forsvinne for alltid. Men fraværet satt hos ham ennå.

32

[Page 33]

Nei, han var ikke der, ikke da, han hadde gått opp på rommet, trett som vanlig, døsig, kraftlös. Men hun var blitt sittende; pokker om hun skulle dras ned i hans sluk. Nei, sårlig levedyktig hadde han aldri vært (var det ikke derfor han bokstavelig talt gravde seg ned i fortiden, fordi han ikke hadde krefter til å leve i present?), han kom sikkert til å dø før henne. Hun var blitt sittende, ikke i høyresofaen, men i en av de høyre, man kunne si, geriatriske, lenestolene ved siden av, bare halveis med i kretsen av de kortspillende og (siden, nærmere kortstokken etterhvert ble lagt bort, underholdningsverdien brukt opp, liksom en bunke devaluerte pengesedler;) konverserende gjestene; hun satt altså der og betraktet rommet gjennom de tyngende (såre groper i neserryggen), tykke brillene, som krympet alt, gjorde det kunstig, liksom bildene oppsto direkte på brillelinsene, uten forbindelse med virkeligheten, eller som om menneskene, ørsmede, kunne stå oppreist under glasset over et armbåndsur, et ur båret av en likegildig kjempe, som knapt nok kastet et blikk på det av og til. Eller han var blind, rett og slett. Bortsett fra japaneren, naturligvis, var det det unge paret i den andre sofaen, skratt til høyre for henne, som stakk seg ut (og det var vel derfor hun i det hele tatt husket denne kveldstimen, i august, måtte det ha vært, den regnværssommeren). De hadde sett forvillet ut, som nærlende turister i en fremmed kultur, hvis normer og tabuer de ikke kjente helt (hun hadde, på veg gjennom resepsjonen, tilfeldigvis overhørt bestyringens engstelige foramaning om at stående radioer eller kassettspillere ikke var velsatt, fordi vi har mange eldre gjester her?). De drakk unnskyldende av rødvinsflasken foran seg, famlet sky med blikket over de gammels ansikter, men trakk stadig øynene tilbake til hverandres (kanskje en tanke forelskede) blikk, før de igjen dro på streiftog gjennom stuen. En stund hadde den unge kvinnen stirret på skoene hennes, de hvite sommerskoene, nesten fjetret, og hun hadde selv, etterpå, gransket dem, for å finne feilen, soleflekk eller lårvet som skjemmet dem. Men de var plattfrie, hvite som seilene på lystyachten hun en gang hadde pått reise med, da hun var meget ung, før hun ble kjent med den gledesluse mannen som nærmest ikke hadde pått rommet og sov.

Som vanlig hadde han, den morgen, krysset seg tungt på stavens, krektes sakte (vekten på høyre fot, lårfe det venstre benet så lite som mulig, minimal knekrusing, og så videre) i retning av den lille trebenken mel-

[Page 34]

Iom en palme og et fikentre, da han med ett hadde kommet pī᷑½ at noe var glemt, noe viktig; han hadde glemt i᷑½ i᷑½re penatene den morgenen, uaktet han, som vanlig, hadde subbet rett forbi alteret, murt opp i et hji᷑½rne ved siden av hoveddī᷑½ren, egentlig umulig i᷑½ overse, unntatt ved hjelp av vanen, som gjī᷑½r nesten alt usynlig til slutt; men nettopp vanen burde fi᷑½tt ham til i᷑½ stanse, han mī᷑½tte ha gī᷑½tt forbi i tanker, som det heter. Hvis gudene ikke fantes, ville han sluppet i᷑½ forflytte sitt jamrende og knirkende legeme bort fra solskinnet ved benken, tenkte han nī᷑½, etterpī᷑½, forbi springvannet og inn den smale dī᷑½ri᷑½pningen, i skyggen bak den; en gudli᷑½s tanke, verdig sensasjonslystne diktere, susete i hodet av gresk filosofi. Fī᷑½fengt i᷑½ fornekte virkeligheten for en smule bekvemmelighets skyld. Men han hadde, tross alt, forhalt tiden litt, stirret ned pī᷑½ sine egne bare fi᷑½tter (alltid urī᷑½d i᷑½ snī᷑½re sandalene selv, bedre barbert i fred for slavene), enkelt, ettersom ryggen allerede var krum. Han hadde pirket i bakken med staven, en liten stī᷑½vsky fra den ti᷑½rre jorden, noe turkisgrī᷑½nt blinkende der, et konvekst glasskī᷑½r, en halv tut; han pillet borti det sī᷑½ det li᷑½snet (han hadde aldri husket dette hvis det ikke var for det som hendte siden), det var kanskje en bit av en oljeflaske, en gang hadde noen helt olivenolje over seg fra den tuten, gnurt seg omhyggelig med det krumme skrapejernet etterpī᷑½, kanhende en av forfedrene hans, som nī᷑½ selv ble oppbevart i en liten krukke i det underjordiske columbariet, hvor han selv, etter all sannsynlighet, ville bli satt inn om kort tid, i en ledig nisje. Han hadde alltid likt i᷑½ holde kuli᷑½rte glassbiter opp mot lyset og se gjennom dem, hvordan hele verden fikk en annen farve, ble forvandlet; men det var utelukket i᷑½ bī᷑½ye seg helt ned til bakken for i᷑½ ta opp flaskeskī᷑½ret, eller, rettere sagt, det ville vī᷑½rt umulig i᷑½ rette seg opp igjen etterpī᷑½, han ville blitt stī᷑½ende sammenkrī᷑½kt, pī᷑½ kne, inntil noen kom og foldet ham ut igjen som en klappstol. Resignert, uten ytterligere jammer, hadde han vendt seg mī᷑½ysommelig helt rundt, ved hjelp av gjen- tatte korte sidelangs fotbevegelser, tilnī᷑½rmede markeringer av radier i en litt uregelmessig sirkel, og gjort seg klar til i᷑½ li᷑½fte det venstre benet (sī᷑½ lite som mulig, fotsi᷑½len sī᷑½vidt over bakken), da skyggemī᷑½rket i dī᷑½ri᷑½pningen brī᷑½tt ble revet opp av en hvit tunika, tilhī᷑½rende sī᷑½nnedatteren Antistia; hun holdt armene stift utstrakt foran seg, pekende litt oppover, som ville hun omfavne ham, i᷑½yenbrynen langt oppe i pannen pī᷑½ henne, og mun- nens mī᷑½rke runding utvidet seg og trakk seg sammen, som nī᷑½r noen holdt hī᷑½nden foran en lampe, og sī᷑½ fjernet den, gjentatte ganger, for i᷑½ gi et avtalt

34

[Page 35]

signal til en med sammensvoren, bare at dette var en negativ lampe, som utstrī᷑½lte mī᷑½rke istedenfor lys, en skrikende mī᷑½rkelampe. For selv om verden stadig hadde stī᷑½tt stum rundt ham, sī᷑½ hadde han pī᷑½ det tidspunktet skjī᷑½nt at hun ropte, eller skrek, fra den andre siden av stillheten; og selv om Antistia i virkeligheten mī᷑½tte ha rī᷑½rt seg meget raskt mot ham, virket det da, for hans overrumpled synssans som om hun sto urī᷑½rlig, med armene utstrakt, i᷑½yenbrynen hī᷑½yt oppe, munnen i᷑½pen, med den hvite tunikaens folder frosset fast i det blendende lyset, en statue i haven; og det var som om alt skulle fortsette i᷑½ vī᷑½re nī᷑½yaktig slik for alltid; solen var stanset; hjer- tet var stanset; men i᷑½yet hans stirret ennī᷑½ ut fra en glī᷑½dende tomhet, et li᷑½st, trillrundt fiskei᷑½ye etterlatt pī᷑½ torvet i en evakuert by foran barbarenes anfall (de ville aldri komme); det sī᷑½ inn i det som ingen ser, en indre tom- het i fullkommen samsvar med en ytre, hvor dette i᷑½yeblikket var overlatt helt til seg selv; hverken han eller Antistia eller noen annen li᷑½d sitt navn, de var utskī᷑½rne brikker i et spill uten regler, et tidli᷑½st tidsfordriv for ingen, forlatt av ingen, nī᷑½yaktig slik de sto, hverken levende eller dī᷑½de, men med de dī᷑½des ro. Han forsto at noe alvorlig mī᷑½tte ha hendt. Hun hadde nesten

klǖpet ham i armen, liksom hun ville finne ut for ham om han drǖmte,
og

Slik sluttet utkastet, gitt opp for mange ū̄r siden. Underlig ū̄ se det igjen,
en līs bit, lik de alltid ufullstendige funnene han selv gravde frem nǖ, en
historisk roman uten begynnelse og slutt.

Et slags teater som lī helt i mǖrke da teppet gikk opp. Man fikk aldri se
hele scenerommet pǖ ū̄n gang, men plutselig blaffet en spotlight som traff
et bord med krǖllete og flekket hvit duk, kakerester og svarte bï̄r pǖ ū̄ en
sǖlvallerken, en veltet rǖmer, en kritpipe som ble fordoblet i et gullfat, en
bukett orkidéer, en levende, fuktig snegle. Tǖrt līv drysset inn i lysflekken
fra mǖrket, līv av līnn eller kastanje. Kanskje falske, av den typen man
kan se i utstillingsvinduer (sǖrlig i klesforretninger) om hǖsten. Lyskaste-
ren sluktes brǖtt, men sǖ falt lyset, noen sekunder, pǖ ū̄ et bord med melke-
kartonger, eggeskall, brǖdskorper og engangslighter. Siden fikk man ogsǖ
se, blant annet, det forvitrede hodet av en antikk marmorskulptur med
oppspent munn (skrik fra mǖrket), et par fītter som satte spor i fuktig
sand (lyden av brenninger), en hǖnd som kjǖrtetegnet et nakent kvinnebryst

GRAVGAVER | 35

[Page 36]

mens regndrǖper falt pǖ ū̄ det (fjernt tordenbrak i bakgrunnen), et utmagret
mannsansikt, vridd som en trestamme av skrekk, stumt, gapende, fīr sce-
nen igjen ble liggende i mǖrke, og det raslet som om noen gikk gjennom
hauger av vissent līv, eller papirer:

Ǖ Vil han grave dem opp, blir han skuffet. Hva jorden har drukket, er
svunnet og tapt. Ǖ

Ǖ Ǖ dag, som jeg hater med bitrere hat enn alle de dager jeg levet! Ǖ natt
med din redksamme fest, da jeg fikk min grufulle byrde ǖ bï̄re! Ǖ

Ǖ Snart skal hun i dǖdens dystre bo, hist bland skygger smykke seg som
brud. Fanges skal den arme snart i dǖdens garn. Flykte fra sin skjebne kan
hun ei. Ǖ*

Som stemmene vīre nǖr vi sitter og lar det mǖrkne uten ǖ tenne lys, og
nesten ikke sier noe, hadde hun sagt.

Fyren var lege og hadde temmelig god rǖd, hadde han fortalt henne, sǖ
han (legen) kjǖpte en av de tidlige bï̄ndopptakerne, du husker dem sik-
kert, digre brune kasser med en mikrofon av elfenbensgul plast og en slags
grǖnnlig, tror jeg, svamp eller mose av skumgummi, som du snakket inn
i. Han (legen) anla en underfundig mine, slo den pǖ ū̄ og sa Snakk inn her
og sǖ spørte han hva jeg hadde gjort i dag (altsǖ ū̄ en dag for lenge siden), og
jeg svarte, det vil si, jeg husker ikke hva jeg svarte, bortsett fra Vi rota
i jorda, og Og jeg hǖrte virkelig, tydelig og klart, da bï̄ndet var spolt
tilbake og ble spilt av, min egen stemme som sa, omgjen, dette Vi rota
i jorda, og min egen stemme utenfra, fra et hull i en maskin; det var
liksom ikke min egen stemme lenger, det var en annens, men ikke legens
eiendom heller, jeg vet ikke. Det var som jeg plutselig skulle hǖrt den stem-
men tyte opp av et sluk ved fortauskanten, et av de der med gitter over (en
fangerǖst?), eller fra et foto pǖ ū̄ veggen, eller som om stemmen min hadde
gītt seg bort i skogen for alltid, og aldri ville finne veien hjem igjen. Og det

* Ǖ Vil han grave dem opp ... Ǖ Aiskylov: Orestien

Ǖ Ǖ dag, som jeg hater ... Ǖ Sofokles: Elektra

Ǖ Snart skal hun i dǖdens ... Ǖ Evripides: Medea

[Page 37]

er jo riktig; den kommer aldri tilbake derfra mer, men jeg kan heller aldri glemme det. Vi rota i jorda og

Gulvet som ble gravd frem av den tjuvlike, okergule og sandete jorden, forteller at en viss Theodoros betalte en del av teatret. Ved tjuvstallet et hull i mosaikken, fylt opp med jord og smidtestein, slik jorden trenger inn i en skalles nedfalne underkjeve, inn mellom manglende tenner, og tetter hulrommene, langsomt, analogt med hvordan en rolles karakter vokser ut av replikkene i en skuespillers munn.

Jorden mye langsmmere enn havet, tenkte han, nøytral belysningen slår ut og inn av munnen på et kranium som er blitt liggende i strandkanten (kannibalisme, forlis, ensom tjuvboer?), renspylt, med gråvunlige algeflekker (en livsform) og saltavsetninger i groper og suturer, de gnistrer i solen, og djuvningene slår inn og ut, det skummer, skyller den djuvdelen munn omgjen og omgjen, som om han etter sto på halvbadet og ustanselig fikkerte tannglasset med lunkent vann opp til munnen, gurglet, spytet i servanten, uten å kunne sette glasset tilbake i det runde støttestativet, tjuvlike hendene på halvbadet, trykke på lysbryteren og la baderommet ligge midt i natten, med sitt usette stilleben av pastellfarvede sminkekrukker, faseterte flakonger med parfyme og aftershave, bokser med høyrspray og tannpirkere, eller, i livets høyst, høyrennett og festekrem for gebiss, la det ligge der, på speilglasshyllen, som artefakter i et museum, i midten, enda en natt; kraniet på stranden lik en absolutt nøytral skuespiller som replikkene renner igjennom, fyller og tjuvmer, tjuvmer og fyller; ord, vann, plankton, salter, interjeksjoner, et halleluja, et kvalt støtten, en krabbe som kryper ut av det stadig tjuvlike gapet mellom over- og underkjeve, uten å vite hva et menneskelig kranium er, den anonyme djuvlen som det anonyme havet gjør ut og inn av, en anonym menneskemengde ut og inn av de automatisk seg løpende og lukkende glassdjurene i et stormagasin, stadig nye mennesker, stadig de samme, den samme summingen av stemmene deres, tallene som angir priser, ordene deres, som til sammen ikke betyr noe som helst, suset av det anonyme og meningsløse. Navnene samlede navnløshet. Det som overtier det som overtaljer. Snakk, tidd ihjel av seg selv. Hodeskallen ligger på stranden (kannibalisme, forlis, politisk attentat?) med sin tomme hvelving av kalk, skalletaket, taket over baderommet i midten, ubebodd, opplevd av

GRAVGAVER | 37

[Page 38]

ingen, med sitt usette stilleben av pastellfarvede sminkekrukker, faseterte flakonger med parfyme og aftershave, bokser med høyrspray og tannpirkere, eller, i livets høyst, høyrennett og festekrem for gebiss, vannet som skyller inn og ut, skummende, hvislende, kraslende tilbake over sand og smidtestein og skalldyrfragmenter, tangslintrer, skrot.

Vi rota i jorda, og

Nøytral djuvlen lukket seg bak deg, ble plutselig alle lydene forminsket, som om du befant deg i leiligheten ved siden av, eller en magisk volumkontroll for festens samlede lyder ble skrudd ned, eller som om du alt hadde gjort din vei, blitt ensom igjen, og høyerte støtten fadde bak deg i gaten; musikk og stemmer helt over i hverandre til en brusende, grumsete viskeske som ville etterlatt et ullaht belegg på tennene hvis den kunne drikkes; enkelte stemmer som spratt opp til overflaten i en kort, griselignende latter, et setningsskjær på

vidvanke gjennom veggene helt til der hvor du satt, slitt ned og forstørret, dryssende ned til underjorden, musikk, katakombeop. Begravd musikk. Didayd musikk. Hele kirkegårder for lydene fra fordums fester, dato og årstall hogd inn i granittblokker, gamle gjester som stilte seg på kne og la håret til bakken, for igjen ikke et lydglint av stemmene, ropene, rapene, latteren og musikken, fyrværkeri knallende og knitrende i bakgrunnen, kanskje, eller den syngende klangen av glass som klinkes (til bristepunktet, og tidvis knuses) akkompagnert av slapsete fylleriasters gledesgaul, den gangen, for lenge siden. Levende gjester, didayde fester. Omvendt, amerikanere som, hvis de døyde langsomt av sykdom, for eksempel kreft, blir gjort videooptak av seg selv, de taler ved sin egen bokre, henvendt til de etterlatte, som et fjernsynsprogram; men en didayd sang kan ikke bringes til ikke synge igjen, det er bare fortiden, et gitt tidspunkt, en dato, en time, som synger sin gamle sang, en vandresang for ikke gjennom i ring, sine gamle spor omigjen. Anerledes da, med allerede døde ting, bronseuren som kan ligge stum i en myr, etter at en bronsealdermann blitteste den aller siste, dype tonen, ikke n av ikke mulige; og to og et halvt tusen ikke senere, noen som graver den frem, renser den for torv og planterester, spiller på den, like fine, myke toner som dengang, en konsert med en to og et halvt tusen ikke lang pause, jeg må bare ut og tisse. Det barokke memento der, i baderommet, det at selv de vakreste mennesker må vandre metabolismens botgang i uskjennhet, at alle forsøk på et liv i

38

[Page 39]

gjennomført likegladhet og eleganse har sine grenser, at perlekjedet henger på en kropp i spjerrende forringtnelse, rubinringens blodfarve glieder på en knokkelfinger, slik det var ikke en gang, i tider da man på pekte fakta litt mer motbydelig omsvipsliggst; dette i underlig kontrast til baderommets opplysningstid, kan man si, dets kjellige klassisme, enkle, klare linjer, hvitt og blankt, porselen, rustfritt stål, plast, emalje, glass; dets uttrykk av fornuft, orden og renslighet, forsøksvis høydt hevet over underverdenen av skurril kjemi, rust og rotter, med de skitne Erebus og Akeron som strømmmer og strømmmer evinnelig; du stiger ikke ned i samme kloakk to ganger. Du spylte ned, trakk klørne på plass, kikket i speilet, blei røstet høyret, la på litt ekstra rouge eller ikke yensverte, klar til ikke løsopp døyren. Han du ikke turde snakke til satt fremdeles, antagelig, og drakk export rett av flasken, men du ventet et ikke yeblikk, ikke sant, lot festen flyte der, et Titanic i natten.

Så delig og kjølig det var her, det var det første hun hadde sagt da de kom inn, og stemmen hennes hang og dinglet i mur-akustikken som en edderkopp i sin egen tråd, ikke den forsvant i taket. Huset lå avsides. Selv den skrikende sopranen fra en uidentifisert opera i en reiseradio, hadde forstummet. Først passerte de gjennom en atriumhave uten blomster, men med en skjellete palme, mer eller mindre viltvoksende gress og ugress, og noen busker, klippet i en fasong som ikke dvinsglass uten stett, slik at det så ut som de nærsomhelst kunne tippe over og rulle bortover den tørrre, sandete jorden, et drikkelag for mytiske kjemper. Midt i haven et slags springvann av hvit marmor, vannløst, med en stor skål som lyste tomt i solen. Han hadde svart (eller bare tenkt?) noe om det glohete rekkehuset hjemme, at murhus alltid var kjøligere om sommeren enn trehus (og altså en kiste i solen forferdelig varm, men gravsteinen, derimot, kjølig; treet som kunne røgne eller brenne, steinen som hverken kunne røgne eller brenne, mindre på virkelig overfor solen). De kom inn i en stor hall med riflede sylinder langs veggene, hvor fresko-rester hang og bleknet: en buet bro, en hvitkledd kvinne, en heire, en fontene (med høy strikk); det så ut som muren sprengte på innenfra, og til slutt ville fylle hele veggfeltet, slik et bilde kan forvrises og opplyses på en videoskjerm, til det blir et svevende avfall, sedimenter av visuelle mikroorganismer, et elektronisk urflimmer som ikke forestiller noe, liksom hullene og sprekkene i den gulaktige murpussen. Men muren

hadde en annen ro. Den varte lenger enn en tv-skjerm. Han husket den

GRAVGAVER | 39

[Page 40]

museale lukten av kalkstøv blandet med blomsterduft, og eimen av kattepiss, et spor etter nøytidig, levende liv (lukten av en katts aller siste piss, lukten som fortynnes mer og mer, mens kattens forrætnelse alt er begynt, og til slutt blir helt borte, mens andre, yngre katter fortsetter å utskille urin med omtrent samme lukt, slik at kontinuiteten i stanken av kattepiss sikres; og hun, den pene, tekkelige, umistenkelige piken, ikke engang sierlig beruset, som, etter at alle de andre utpå morgensiden, i høy stemning, var gjett for å nakenbade, plutselig hadde dratt ned trusa, løftet på skjørhet, satt seg skrevs over ham (der han lå vekslengt og fyllesløv i en campingseng på terrassen) og rett og slett pisset på ham, varmt, rikelig og sildrende, mens hun lo, ikke hevngjerrig, men muntert, liksom hun overrasket noen med en urkomisk god idé, han ble faktisk pisset viet). Midt i det høyete taket var en firkan tet åpning hvor solen oste støvfylt igjenom, rett under den en tilsvarende forsenkning i gulvet, omgjerdet av en lav steinlist (for å hindre vannet i å renne utover gulvet) en halvmeter utenfor, brukket på et par steder. Nesten ingenting i rommet var helt. Hun hadde pekt og sagt at Her samlet de regnvannet, og han hadde svart Impluvium, pluvia = regn, altså stedet hvor det regner inn, og forklart hvordan bassenget fortsatte ned i en cisterne i kjelleren, og vist henne avløpet i hjørnet av bassenget. Han husket lyset fra den høyete og smale døråpningen, et blekgrønt og gult gjenskinn fra haven utenfor. Hun hadde gjett tilbake mot den, med sandalene klaprende mot gulvet (omtrent som romerinnenes sandaler måtte ha klapret; ville lydene viet til å skille fra hverandre på grunnlag av materialet i skoøyet, skrittengden, måtte å gjøre på, eller ikke?). I det sterke motlyset ble den hvite, nesten ankellange bomullskjolen gjennomsiktig, han så nesten hele kroppen hennes som en tydelig skygge under den, skyggeriket, men under skyggen var den virkelige kroppen, og under den, en annen skyggekropp, så den levende kroppen oppholdt seg midt mellom to skygger av seg selv, en synlig og en usynlig? Han hadde plutselig fått lyst til å ta på henne, den virkelige, stryke henne helt fra skulderbladene, ned der hvor korsryggen glir over i baken, nedover lårene. Da pekte hun på alteret for husgudene, og sa at Det her måtte viet alteret for husgudene. Det var en kasseformet murkonstruksjon som fylte hjørnet ved siden av døren, todelt, lukket nederst, mens den øvre delen var åpen inn mot rommet, som en dukketeaterscene, toppet av to perledekoreerte gavler, eller frontispiser (het det kanskje? Det klassiske var ikke hans fag), åpen til hver side. Det lille

40

[Page 41]

tempelet var tomt, bortsett fra litt støv og pollen. Inni her sto det en gang guder som folk virkelig trodde på, som de ga mat og drikke, hadde hun sagt, og lagt til at det liksom måtte ha støvt helligdom ut av alteret. Han hadde svart at ikke var det bare Stein, arkitektur; men hun hadde gjenmålt, klokere, at Det er akkurat som litt av husgudene sitter igjen selv i det tomme rommet, som om det står og venter på dem, en teaterscene mellom to entréer. Dessuten har det tomme noe overnaturlig ved seg, hadde hun fortsatt, akkurat som det er nok at noe mangler for at det skal viet til stede, ubedt. Han pekte at de ikke hadde støvt foran alteret, til tross for at de bare var samboere (en platt vits som hadde fremkalt den ironiske frigrimassen hennes), selv om det riktignok var et alter for døde guder. Hun gikk foran ut i haven, hvor luften vred seg og skalv som en slags rekocabaret med grønt i; han så igjen hvordan kjolen ble gjennomskinnelig i motlyset, skyggen av kroppen hennes under, skyggerikets kropp, foran den korte, mye skarpere slagskyggen på vandring langs bakken, som

skyggen av en fisk langs en elvebunn, og igjen fikk han lyst til å ta på henne. Hvorfor ikke, hadde han tenkt, i denne haven uten en levende sjel i næringen? Han nærmet seg og strakte ut armen.

Fjælelsen av å holde en levende kreps i hånden, dryppende av det iskalde vannet hvor den ble oppbevart, den veke kraslingen av krepssens klør og bein mot innsiden av den grønne sinkbaljen, en hvileliggs skraping mot stengeslet, som nærmere en flue er sperret inne mellom to vindusglass, men langsmere, med glidende, ballettaktige bevegelser under vannet, den levende knuten av skalldyr som klatret på hverandre, krysset under hverandre, sto på hverandre, ryggskjold, hverandres øyne, hverandres tentakler, lukket klosaksene rundt hverandre, disse virvelløse crustacea som ofte eter hverandre, i tillegg til avfall, og hannene av og til eter hunnene etter parringen (en biologisk absurditet, speilvendt i forhold til de edderkoppartene hvor hunnen spiser mannen); den adspreide, fredelige lyden av panikken deres, kalkskall mot metall, skall som var hardnet millioner av år før hadde tatt form av en elliptisk balje med et håndtak i hver ende, og lukket seg rundt dyrene. Ja, lyden av krepssene, og det tidlig-håndstille solnedgangslyset som blafret glimtende gjennom hasselbuskens rokkende, viftende blader, tentes og sluknet og tentes igjen, trette signaler uten betydning, den mørke njerøde garasjeveggen, liggende skyggene som punktvis

GRAVGAVER | 41

[Page 42]

ble vasket ut av det halvbegravde lyset, før konturene plutselig strammet seg igjen, til skarp, svart skygge, og endelig ble fullstendig borte (slik asken etter et forlatt bål langsamt blir blåst og vasket bort fra jorden, til ikke noe spor av flammer finnes), mens mørket sivet fra bakken og oppover lik vann i en kjeller, en ikke hårbart lekkasje av mørke som fylte en datos skjeppe, til det bare var dag å verst oppe i den store grana, og natt hele veien nedover. Men før det, mens lyset ennå ikke hang og vippet, båltene, mindre enn pakker med sigarettpapir, av plast, røde eller gule, og stive seil som knapt nok virket, men med en slags gaffel i akterenden, hvor man kunne feste en biteliten firkantet tablet, av et eller annet stoff som bruste i vannet, så ble båltene beveget seg sakte, men tydelig forover i baljen, til den ståtte mot kanten og mørkte vendes, gjentatte ganger, inntil tabletten var helt opplyst i vannet, energien oppbrukt, og båltene ble liggende og drive, farvesterk, vakker, på det mørkende vannet, over de kjempende skalldyrene, over den dyriske opplevelsen av baljen, av håndstilen, som var umulig å forestille seg.

Spermiene, kom det ut av munnen hennes (den kvelden før de fikk resultatet av legeundersøkelsen), disse ekle monomane krypene, blinde svimmmerne i det levendes natt, med en fart av 15 til 8,3 cm i timen; liksom Columbus vet de ikke hvor de skal, ikke hvor de er, og aller minst hvor de har vært, og forresten dør nesten alle; hver eneste ejakulasjon inneholder en mikrobiologisk likhaug, en hel kirkegård sprøytet inn i kvinnens sørkalte livgivende organer, som om stormen mørkte brøytet en urskog av røtnende og døde trær ned i en avgrunn for at en eneste liten blomst (romantikkens blått? lidenskapens røde? men begge like typiske) siden skulle spire opp fra den fuktige bakken langt nede i mørket; og selv den ene utvalgte, den kronede idioten, narrenes konge, som virkelig klarer å stupe inn i den likegyldig ventende eggcellen, selv døren dør, utsletter sin individualitet restløst, for alltid, umulig å spore i det nye individet, slik et dødt liv, sugd opp av treet som næring, er usynlig i det nye livet der det skjelver i sommervinden, til glede for naturelskere (eller elskere i naturen); (noe sørnt, og sør et eller annet om at) betrakteren (av sørdcellen, i mikroskopet, antagelig) kan forstå det som spermien gjør uten å forstå, uten å kunne gjøre det som spermien ikke forstår, i sin dumhets lydighet mot en stemme den ikke hører ...., (og sør) Faen heller, nærmest klarer jeg ikke mer og han selv,

deretter, noe om hvor hūplīst stykket var, at det inneholdt idēr istedenfor

42

[Page 43]

handling, ba henne hivve rolleheftet i veggen og sette seg hos ham pī sofaen, og hun sa Jeg har ikke noe valg. Selv om jeg aldri sī mye vil noe annet, sī er jeg dīmt til i līre akkurat den rollen, ingen annen, og si fram akkurat de replikkene, og ingenting annet. Jeg kunne tenke meg ī bli forfatter isteden. Han īpnet en fyrstikkeske, raslende, og tente et nesten nedbrent stearinlys i en rosīvinflaske, en levning fra festen. Veken sprutret litt, men sī reiste flammen seg pent opp, lik et silkeskjær som līftes av vinden. Han sī hvordan hun satte seg pī det polstrede armlenet pī sofaen, vippet kroppsvekten bakover og lot seg dratte ned, sī overkroppen spratt et par ganger mot det fjīrende underlaget, fīr hun foldet hendene under bakhodet (issen rīste nesten ved līret hans), og lukket īlynene. Det kjīnnsceller og snīfnugg har til felles, er at de er lydlīse, sa hun. Tenk at noe som starter sī stille kan lage sī mye brīk. Og snakke ustanselig. Og spille teater. Pī det tidspunktet hadde det begynt ī snīslīret, husket han; han sī de hvirvlende dottene nīr vinden kastet dem inn mot ruten, noen ble hengende fast, de smeltet. Snīkrystaller mot glass. I de fleste vinduene pī blokken midt imot var det lys. En kvinne i en slags gul trikot og rosa leggvarmere, sterkt forminsket av avstanden, liten som et dyr sett i mikroskop, men ganske tydelig gjennom det bevegelige snīslīret, hun gjorde en form for gymnastikk, aerobics eller lignende, klasket hendene sammen over hodet, eller jog dem vannrett ut fra kroppen, energisk jumpende og rykkende, liksom for fort til ī vīre uten lyd, de fyndige bevegelsene hennes under kraftig lampelys i sterkt kontrast til snīfnuggenes myke, drivende, svaiende fall mellom husene, styrt av vinden; hun kunne vīrt hans kone, han kunne sittet et sted i leiligheten og hīrt discomusikken (antagelig) som smalt fra hīyttalerne, og hun, aerobics-kvinnen, kunne ligget utsliit pī sofaen her, med en annen mann, hvem som helst; eller, hvorfor ikke, han selv kunne vīrt henne, svettende og hoppende der nede nī, med dissende bryster, og hun (han) kunne vīrt den som satt her og glante ned pī ham (henne), de kunne byttet bevissthet (tenkte han nī, etterpī), byttet plass, blitt byttet ut, uten at noen ville merke forskjellen, og det virket som disse blokkene bare var kummer som mennesker rant inn i og ut av, at man kunne stokke om alle navneskiltene (med et lite gult lys) ved de svarte og hvite ringeknappene, blande mīblene deres, la dem bytte klīr, elte dem sammen til nye par, nye familier, skifte ut īlynene deres, tennene og tankene deres, tenkte han, dette kunne vīrt tenkt av en annen, lag pī lag av byer, i Jeriko, i Ur, en

GRAVGAVER | 43

[Page 44]

by brant, ble rammet av pest, īdelagt av fiendtlige hīrer, lagt i grus, bokstavelig, mer eller mindre begravd av sand og jord og stein, en ny by bygd oppī de gamle restene, en ny by med murer, tīrn, porter, havnebassenger, templer for de samme gudene, eller litt andre, eller helt andre, til slutt bare etterlatt som jordfylte rom, sammen med fire tusen īr gamle bakerovner, brīd og guder fravīrende. Noen hadde trukket ut proppen av badekaret i etasjen over. Den gurglende, slurpende lyden minnet om ei ku som drakk.

Ei ku som senket hodet mot en brun, grumsete myrkulp, og drakk, speilbildet av den nuppete mulen pī overflaten, skyggeaktig, et kort īyeblikk, nīrmere og nīrmere, fīr bildet ble krīlllet sammen, drukket istykker, hvordan krusningene i vannet dirret ut etterpī, lik gyngingen i en trampoline, og etterlot overflatehinnen stramt utspent som fīr; de dypt inntrykte sporrene etter klīver i den sumpete marken, hull etter hull som vannet sivet inn i, nedenfra, og fylte, lenge etter at kua hadde stampet videre gjennom

buskaset som allerede skjulte bīðen fullstendig, der den līð trukket opp pīð skjellsanden.

Og det regnet den kvelden, det mīð ha vīðrt en hīðstkveld, men jeg husker ikke at jeg friðs, eller hadde paraly, eller regnfrakk, bare hvordan en hīðy-reist reklame for et flyselskap lyste speilvendt blīðtt i fortauet, et giftigblīðtt gjenskinnsom hele tiden vrikket litt pīð seg ettersom vannet fliðt uregelmes-sig henover asfalten, og hele tiden ble kopparret av stadig nye regndriðper som slo ned i den iðlende, blanke hinnen av vann, som gjorde at asfalten var, ikke grīðlig, eselhudaktig tīðrr, som i godvīðr og dagslys, men helt svart og glitrende i kveldsmiðrket. Jeg hadde passert broen over motorveien med det store lyskrysset, og var kommet til den andre siden; der, i det opplyste bussvinduet, fikk jeg iðye pīð henne. Bussen var kommet ut fra en side-vei og sto pīð rīðdt lys, den taktfaste klikkingen av vindusviskerne, tydelig, gnikkingen av gummilister mot de klissvīðte frontrutene. Hun var en av to eller tre passasjerer pīð vei mot sentrum, pīð dette sene tidspunktet, hun satt ved vinduet, nesten bakerst, jeg hadde ikke sett henne pīð mange iðr, var ung og litt forelsket den gangen, ikke gammel og syk som nīð; jeg har ikke sett henne igjen siden den regnvīðskvelden, hvilket iðr det nīð kan ha vīðrt, hvilken dato, hvilket klokkeslett. Det varte noen sekunder. Bussen sto og ventet pīð grīðnt lys, jeg nīðrmet meg vinduet og knakket lett pīð det med

44

[Page 45]

pekefingerleddet, hun sīð meg, kjente meg igjen, smilte og vinket. Glasset sto mellom oss; hvis vi skulle fīðtt sagt hverandre noe (men hva skulle det vīðrt?), hadde vi mīðtet gaule hīðyt, hun i den nesten tomme bussen, jeg pīð det tomme fortauet, det ville virket komisk, sīð vi sa ingenting, bare sīð pīð hverandre og smilte. Et smil med amputerte armer. Trafikklyset ble gult, som forutbestemt var, sjīðfiðren satte motoren i gear og kjīðrte, og etterlot seg bare et grīðnt lys som sto gjenspeilt i den vīðte asfalten, eller mange grīðnne lys, flere trafikklyser som skiftet i takt, en parade uten publikum. Trafikklys som skifter farve mens de reflekteres i regnvann er et vakkert syn, sīðrlig hvis det er en dyster og hīðplīðs hīðstnatt, og man er ensom og ulykkelig. Hun ble borte som et bilde en flyttemann tar under armen og bīðrer ut av en oppgitt leilighet. Jeg ble stīðende til lyset rullet tilbake til rīðdt, via gult, fiðr jeg gikk videre. Det er lenge siden. For hver gang jeg tenker pīð det, er det lenger siden.

Som et bilde noen tar under armen og bīðrer ut. Bildet av den forrige kon-gen, eller den siste ektemannen. Han hadde mīðtet henne (den levende, ikke den dīðde) etterpīð, men husket ikke hvordan det hadde forlīðpt, merkelig nok; bare dette fiðr mīðtet. Nede pīð gaten en lastebil med hīðye lemmer rundt planet, de hadde bīðret det meste av sakene hennes: stoler, lamper, tepper, en fotskammel, flere paraplyer (i stand eller ustand), og sīð videre, ned trap-pegangen, som var blekgrīðnn, svīðmmebassengaktig, ga en grandios gjen-klang opp gjennom etasjene; en oversvīðmmelse der ville vīðrt praktfullt, med vannet veltende ned trappene i operatisk applaus. Hvor bilen til slutt hadde forsvunnet med alle levningene var uvisst (kanskje sitter et levende vesen i en av iðrelappstolene hennes den dag i dag, tenkte han nīð, etterpīð), det fantes trolig noen uklare slektninger et eller annet sted, som inntil videre levde. De mer avtrykksīðmme tingene, de som hadde vīðrt nīðrmere krop-pen, slik som hīðnett, gebiss (reserve?), en halvt utklemt tannpastatube, hīðrbīðrster og lignende, ble visstnok kastet; mange vil antagelig fiðre en viss uvilje mot ið fortsette pīð en tannpastatube som ligger igjen fra en annens liv, liksom det var noe man hadde funnet pīð gaten eller i en rivingsgīðrd (men ikke sīð mye pīð grunn av en antatt fysisk, som en mental, eller symbolsk, smittefare); den minnet ogsīð om disse brukne sīðylene i antikk stil man kan se pīð kirkegīðrder, helst i sīðkalte bedre strīðk av byen, men den (tannpasta-

tuben) var mer gestisk og vakkere enn dem. Hatter, det mī̄tte ha vīrt mange

GRAVGAVER | 45

[Page 46]

hatter også, noen kanskje med slīr, eller drueklaser av malt tre, men han huset ingen av dem. Slike leiligheter, tomme etter noen, et underlig fravī̄r der, en fravī̄rets stī̄vmusikk, et skumrende sus, en plate uten lyd, bare suset fī̄r musikken som aldri kommer, en sovnet overvī̄kers lydbī̄nd som fortsetter ī avlytte et rom hvor ingenting hender; bare i utkanten av opptaket, kanskje, litt gatesīy av og til, bremser, rop, skramling av bruskasser, lydstīv som plutselig tennes i en solstrime, en overskyet dag, for ī forsvinne like etter, som noe noen har glemt og kommer pī̄ og glemmer igjen. Et Fravī̄rets ventevī̄relse, tenkte han nī̄, etterpī̄, hvor skittengule marmorstatuer sitter med ekte, oppslī̄tte ukeblader i de illusionistisk tilhugne hendene, solgulnede blader som viser foreldede klesmoter og omtaler glemte sommerrevyer, som om det var nī̄, nettopp, som om i dag var i dag. En dag som i dag. Tingene som sto igjen i slike leiligheter, noe distansert musealt ved dem, som i avdīde stjerners fordums hjem, hvor man mot betaling kan se den berī̄mtes barskap og teddybjī̄rner, forbudt ī rī̄re; eller andre steder, hvor man i en skofabrikk kan finne en tilsynelatende ordinī̄rt utseende stol plassert i en glassmonter, og et lite skilt som forteller hvilken partisjef som satt pī̄ den under sitt besīk der, den og den dato, det og det ī. Men i den virkelige, den anonyme leiligheten, ingen vulgaritet eller narraktighet der. Den er stillere. Et rom som lytter, men ikke etter oss. Etterkommere uinteressant, uīnsket. Et museum pī̄ alvor. Eller rettere, fī̄rst nī̄r noen var dī̄d, og huset sto igjen etter dem, et svar uten spī̄rsmī̄l, da lekkes det ut, det museumsaktige som alltid gjī̄ret i habitatene vīre; for vi bor allerede i museer, tenkte han (nī̄, ikke den gangen), og det er bare fordi vi fyller museets stillhet med lyden av stemmene vīre, og luktene av kaffe, middagsmat og svette, tīrker vekk stī̄vet som ustanselig snī̄r, sī̄ det ikke fī̄r samle seg i driver, tar ned gamle bilder fra veggene (et lysere rektangel under) og henger opp nye (en annen konge), vi sprer et slags klopulver av vinnspelighet utover rommene sī̄ de virker ferske og beboerde, lik et glass som vaskes blankt omgjen og omgjen, fī̄r det til slutt blir stī̄ende i et skap og fylles med skitt og spindelve; for husene vīre er museer, uten at vi legger merke til det, tingene stī̄r gapende igjen etter oss for alltid, allerede nī̄r vi sovner, rom som konkylier lagt mot universets dī̄ve īre. I en bokreal, en rekke mī̄rkebrune halvbind pent etter hverandre, muligens leste, muligens ulest, som han hadde klart ī erverve seg fra de uklare slektingene mot en beskjeden sum, bī̄ker han ennī̄ ikke (da) forsto hvorfor han ville ha,

46

[Page 47]

som han nī̄ ikke forsto, eller bare delvis forsto, pī̄ en annen mī̄te. Anna Karenina, Wilhelm Meisters Lī̄reī̄r, Lord Jim, Jī̄den Sī̄ss, Forfengelighetens Marked, En Amerikansk Tragedie, Fedre og Sī̄nner, Thī̄rīse Raquin, Don Quijote, Raskolnikov, gode bī̄ker; og det hadde gī̄tt omkring ti eller femten īr fra han begynte pī̄ den fī̄rste til han hadde lest ut den siste, og pī̄ det tidspunktet hadde han glemt sī̄ mye av den fī̄rste at han godt kunne lese den omgjen; for nesten intet av det man leser blir tilbake, akkurat som nesten intet av det man opplever blir tilbake, annet enn som vase spor, slik at liv og litteratur, tenkte han (nī̄, etterpī̄), nī̄rmer seg hverandre, den glemte lesning nī̄rmer seg det glemte liv og glir over i det. Gjensto at det nesten alltid var bedre ī lese enn ī leve; det beste ville vīre īre en person i en bok, ikke pī̄ liksom, i lesningens identifikasjon, men virkelig en fiktiv person, som kunne la andre overta det bitre slitet med ī leve, ī eksistere helt skadeslī̄s i de andres, de arme levendes fantasi, og sī̄ slukne like smertefritt nī̄r boken ble lukket, eller bare forsvinne ut av handlingen, i all stillhet,

pī́et et tidlig stadium, etter et kapittel eller to. Fra kjíkkkenet var det utsikt til en stor bakgjerd av atriumtypen, med tīrkestativer omsluttet av nettinggjerder, endel busker, muligens trær, kanskje en sandkasse, og det mītte ha stiitt parkert noen sykler i et stativ, men han husket det ikke; og det hadde sannsynligvis vīrt mennesker der, i en eller annen form, men de var ogsi glemt, som pīde aller fīrstefotografiene, da alt som rīrte seg ble usynlig, for kort eksponeringstid for det levende; den bakgjerdene den dagen ville for alltid ligge iide, som en idrettsarena etter en rockekonsert, inntil dīden, (hans egen) inntriidte, og det rakittiske erindringsbildet av den bakgjerdene, den dagen (sensommer, antagelig august) ble visket ut for alltid, fort, pī noen hundredels sekunder, som nīr en eksponert film blir utsatt for lys.

Kjírlighetsbrevene hans (sommeren etter) la jeg inntil en stein, viklet rundt med stiitlitrīd, og kastet den ut fra bīten der jeg antok at vannet var dypest. Jeg likte tanken pī at fīrst ville blekket tynnes ut til ingenting i vannet, sīville papiret bli svampete og līse seg opp, og etter mange īr ville ogsi stiitlitrīden ha rustet vekk. Til slutt ville bare steinen vīre igjen, ute av buret, liksom det han egentlig ville fortalt meg var i dīn. Prosessen pīgīr ennī, helt av seg selv, pī bunnen av tjernet, enten jeg er vīken eller sover. (Og jeg liker tanken pī ting som hender, fortsetter īhende, mens jeg sover). Jeg var sīglad for de brevene! Det var derfor jeg lot dem gīr til bunns.

GRAVGAVER | 47

[Page 48]

Kanskje fikk han et slags honorar i tillegg, men i alle fall plasserte de, ved begynnelsen av kvelden, en kasse īl ved siden av stolen hans, og nīr musikken var slutt, var īlkassen tom. Han ble geleidet inn i salen en stund etter at festen var begynt, men fīrst de fleste var blitt sīpass fulle av īlet og hjembrenten at de kjente danselyst. Trekkspillet og rytmeboksen var bīret inn pī forhīnd. Med de mīrke solbrillene rettet mot ingenting selte han pī seg det store knappespillet, fingrene leste raskt over kontrollene pī rytmeboksen, en ikke for kvikk dans til ī begynne med, bare akkurat hurtig nok til ī lokke det fīrst, ennī edrue paret ut pī ī dansegulvet, (antagelig hīerte han dem, hīerte lyden av sommerskoene deres der de klapret og hvislet over den nedslitte parketten; antagelig hīerte han ogsi om de danset i riktig takt eller ikke), dette fīrstparet som nesten alltid virker magnetisk pī de to?tre neste (som om de to fīrst danserne mītte vise at det hele var ufarlig, at gulvet ikke var minelagt), de som i sin tur fīrer til at en flom av dansere bryter līs, og gulvet fylles, de dansendes hoder og skuldre duver og skvalper, som om rommet var en balje noen ristet rasende i. Og mellom hver melodi drakk han av īlet, tīmte flaskene metodisk og feilfritt, slik han spilte, uten ī si noe, uten ī smile bak de mīrke solbrillene han aldri lot falle i līpet av kvelden, fortsatte ī spille selv om en overstadig beruset brīlte inn i īret hans, eller rett og slett ramlet over ham, spilte etter hukommelsen, trakk melodi etter melodi ut av sitt absolutte mīrke, sendte dem i usynlige signalrekker gjennom fingrene, som hele tiden trykket inn de rette knappene, inntil melodien var slutt, og han tīmte en ny īflaske, stilte om rytmeboksen, og spilte videre; bare hodet hans sank ned mot brystet (eller mot kanten av trekkspillet etterhvert, slik at det sī ut som hansov), mens kroppen hans fortsatte ī spille, liksom av seg selv, for at de som, i motsetning til ham, kunne se, skulle fī danse, til den udriyelige musikken fra hans solitīre mīrke. Jeg husker at vi en gang forlot lokalet fīr det var slutt, og rodde ut pī tjernet. Ennī, der nede, kunne vi hīre trekkspilltonene bli bliest bitvis til oss gjennom sommernatten, som da hadde begynt īlysne igjen, slik at vannet hvirvlet isblankt rundt īrene.

Kjíleskapet hennes var nesten tomt. Det var jansenistisk ugjestmildt som om et stilleben av en eller annen Philippe de Champaigne var blitt lukket inne der en gang i det 17. īrhundre, i den hvite (litt flekkete) plasten med

de blanke stiðliristene. Trolig hadde noen alt fjernet det mest forgjengelige.

48

[Page 49]

I díðren atskillige smið medisinflasker, noen brune, noen klare. En uíðpnet boks sardiner i olje midt píð en hylle. íðverst til venstre en flaske cola, en liten cola. Det var den som hadde gitt ham sjokket. Et slags insulinjokk.
Han kom aldri til íð glemme den kjíðleskapdíðren som gled opp, og blikket hans som traff colaflasken, der, íðverst til venstre; for hun, den gamle, hadde viðrt diabetiker, fíðlgelig kunne hun ikke drikke cola, fíðlgelig var colaan ikke beregnet píð henne, men píð en annen, en gjest som aldri kom, nemlig han selv, som ikke kom da han skulle kommet, han, som hadde sommerjobb (han var gymnasiast) píð en sjokoladefabrikk i níðrheten (de lagde ogsíð diabetikersjokolade der, javisst), som kjíðerte forbi med bussen hver dag, og hver dag, i egenskap av brutal teníðring, hadde unnlatt íð besíðke henne, hun som hadde invitert ham, flere ganger, per telefon, en vennlig gammel dame, enslig, hun hadde kjíðpt denne colaan som, idet kjíðleskapdíðren ble íðpnet, sto der og pekte inn i ham fra sin nisje, fordi hun hadde ventet ham, fordi hun visste at ungdom (et avskyelig ord!) pleide íð drikke cola, og síð sto den der, foran ham, og han foran den, en konfrontasjon hvor fornredelsen var kodet inn píð forhíðnd; den (flasken) behíðvde bare íð vente, i síð og síð mange dager eller uker. Vente. Slik ulykkene alltid ligger uríðrlige og venter píð oss, tenkte han (níð, etterpið). Det er vi som gíðr mot dem, vrangvillig eller tillitsfullt, men vi gíðr, de ligger bare stille og venter píð at vi skal gjíðre det vi kommer til íð gjíðre, som om vi danset med fíðttene níðyaktig plassert i slike omriss av fíðtter (dame- og herre-) med piler og stipede linjer rundt, som finnes i bíðker med dansekurs, bare at vi gjíðr det med bind for íðlynene, og det píð forhíðnd opptrukne dansesporet er avbrutt av hull, mer eller mindre dype, som vi stadig plumper ned i, og krawler opp av, hver gang i troen píð at fallet var tilfeldig og unndanselig, inntil vi havner i et hull síð dypt at ikke en levende sjel (men kanskje en díð?) kan komme ut av det igjen, síð vi fortsetter íð danse der nede, danser i ring píð den tilmíðlte plassen, som om veggene ikke fantes, danser til den alltid like fristende og sexy musikken, med eller uten krykker og proteser, med eller uten transplanterte indre organer, stifttenner, gassmasker, parykker, níðrsynt- og langsyntbriller, vitaminpiller, innleggssíðler, híðreapparater sliðtt av eller píð (det er likegyldig), beroligende midler, eller tvert imot, dildoer, híðrgelíðer, stíðtebandasjer og vaginalvibratorer, med eller uten kontaktlinser (det er likegyldig), avfíðringsmidler, eller tvert imot, p-piller, kremer mot kviser, kjemoterapi, jernlunger, hostesaft, med eller uten antabus sydd inn under

GRAVGAVER | 49

[Page 50]

hudens pacemaker, angstdempende tabletter og tran, i pilleform eller flytende, med god eller vond smak, dansen gíðr videre uansett, selv om hullet er síð dypt at man har mistet forbindelsen med de íðvrigne dansende, der oppe et sted, i ballsíðlen man forestiller seg stríðlende opplyst fordi man har bind for íðlynene, mens den like gjerne kan henligge i stummende mítíðrke (det gjíðr ingen forskjell); píðkledningen er allikevel alltid den samme ulastelige: snippkjole for herrene, ballkjole for damene, uansett hva som hender, to the bitter end, helt til dansegulvet tar slutt og noen (men ikke alle) rauzer utfør kanten eller gjennom bunnen i hullet, til en uviss skjebne (eller kanskje heller en viss); muligens kan man observere et svakt skrik idet det skjer, eller man merker ingenting, eller later som ingenting, danser videre, i de samme markeringene, trofast, det viktigste er íð ha et lyst sinn. Dansespor overalt. I en hule et sted i Italia, spor avsatt (men de var der píð forhíðnd: sporene ventet píð sine fíðtter) i fuktig slam, og forsteinet, et stykke leire med et dypt krater etter storíðen, mindre, men tydelige fordypninger etter de

andre fire ti᷑rne, til og med lilleti᷑en, og selve fotbladet som en bananformet forsenkning, sporet etter en sī᷑kalt neandertaler, ti᷑avsatt for mellom 35 000 og 100 000 ti᷑r siden, slik billedteksten nonchalant-nī᷑kternt forteller. Eller i Tuc d'Audoubert-hulen, hvor man, etter ti᷑ ha kri᷑pet og snodd seg hundrevis av meter innover i fjellet, fant et kammer med to vakre leirskulpturer forestillende bisoner, visstnok et han- og et hundyr, sist sett for omkring femten tusen ti᷑r siden, i den magdalenienske kulturens blomstringstid, og lenger borte oppdaget man ogsi᷑ et hull, hvor skulpti᷑rens leire var gravd ut, i det svake, gule lyset fra smi᷑ sprutrende fettlamper, og der, der fantes fotsporene, mange av dem, men, gi᷑tfullt nok, bare avtrykk av hī᷑lene, ikke av ti᷑rne, men kanskje ikke mer sensasjonelt enn avtrykkene etter en kvinnes hī᷑yhi᷑lte sko, nī᷑r slike sko er blitt glemt, eller snarere blitt et gravlagt fenomen, som venter pī᷑ i᷑ i᷑pnas, lik skrinet med daterte reliker i en grunnstein, eller innholdet i en sunket amfora (udrikkelig vin, for eksempel). I andre grotter fotavtrykk etter barn og ungdom opp til femteni᷑rsalderen, noen ti᷑r yngre enn han selv hadde vi᷑rt da han var med pī᷑ i᷑ ti᷑mme den avdi᷑des leilighet, ungdom, steinalderungdom med livet foran seg for femten tusen ti᷑r siden, og fotsporene deres sti᷑rknet i det leirete hulegulvet, en dag, en bestemt dag i deres liv, alt fori᷑vrig sporli᷑st som luften der fuglene fli᷑y, fuglenes usynlige linjer, hī᷑yt over hulen, mens de rotet mer eller mindre rituelt (muligens en slags konfirmasjon) omkring der nede i

50

[Page 51]

mī᷑rket. Pi᷑ randen av ineksistens. Det renner vann gjennom disse hulene, underjordiske elver.

Fra reisen deres til Venezia husket han best flipperspillene: grelle, tato-veringsaktige bilder av struttende kvinner i badedrakt eller trange slacks, soppformede lamper som rykket spastisk opp og ned mens de blinket og ringte som juletrebjeller (eller kanskje som kassa-apparater) nī᷑r den gri᷑ sti᷑lkulen traff, mange store tall, et lykkelig liv, med kvinner og penger, i Venezia. Det brune vannet nesten urī᷑rlig i kanalene, de skjeve forti᷑synings-pī᷑lene med glinsende kraver av alger, de istapp- eller spindelvevsaktige orientalsk-gotiske palassene som ogsi᷑ lignet skjeletter av utdī᷑dde fugler eller fisker, smuldrende, flak av murpuss som sank til bunns med et pløpp, de hadde snudd seg (for sent) etter lyden. Og trappene, alle trappene som fi᷑rte ned til det mørknende vannet, en invitasjon; det ville ikke vi᷑rt forbausende i᷑ se en hvit, enslig brud trippet ned trinnene pī᷑ hī᷑yhi᷑lte sko, gradvis oppslukes av vannet, inntil den siste fliken av det lange slepet ville gli som en skureklut over det siste synlige trinnet; det lepjes tomt, etterpī᷑, av likegyldige bi᷑lgeskvulp, bysantske, litt sterkere nī᷑r en gondol eller en motorbi᷑t drar forbi, siden svakere igjen; og ved flo ligger det under vannet, ved ebbe sī᷑vidt over, halvt solti᷑rket, som et flu i en skji᷑rgi᷑rd.

Bi᷑ter: seilskuter og moderne krigsskip, historiske personer, smi᷑ statuer, de ble malt med spesialmaling fra kni᷑ttsmī᷑ bokser, Napoleon, Henrik den i᷑ttende; en venn av meg hadde bygd en prektig Henrik den i᷑ttende, med detaljrik renessansedrakt i mangfoldige farver; og det fantes fremfor alt fly, sī᷑rlig krigsfly, av mange typer og i᷑rganger, spesielt de gamle dobbeltdekkerne var vriene i᷑ fi᷑ til, nī᷑r fingrene var skabbede av lim som de tri᷑dtynne stagene klæstret seg uavrystelig fast i, nesten urī᷑d i᷑ plassere pent i vater mellom vingeparene, selv med pinssett. Det hendte jeg fikk en kokende lyst til i᷑ hive den halvferdige modellen i veggen, eller trampe den omhyggelig istykker, til vrakrester som det ville vi᷑re umulig i᷑ sette sammen, og selve tanken pī᷑ i᷑ bli opphav til en ulykke hadde noe visst forrettende ved seg. Men jeg gjorde det aldri, feig som jeg var. Det fulgte med overfi᷑ringsmerker ogsi᷑, jernkors og hakekors til de tyske, runde merker med konsentriske sirkler (som blinker) til de engelske flyene, og noen ganger i᷑yne og hai-

kjefter til å klebe på nesepartiet, slik enkelte kampfly visstnok ble utstaffert

GRAVGAVER | 51

[Page 52]

i virkeligheten. Det fantes også et byggesett i den groteske genre, vilt karikerte dragsterbiler hvis sjølve fargen var hadde pistasjegrønn hud og blodskutte øyne, en slags krysning av gorilla, pekingeser og japansk fratribryter, knotten på halv gearspaken formet som en terning. Men det jeg husker best, er skeleletten. Et komplett skelett, av gulhvit plast, kanskje femogtyve centimeter høyde, med et medfølgende stykke papir var alle delene nummerert, og deres korrekte anatomiske betegnelser oppgitt, dessverre på engelsk (og latin), jeg ikke har sett det aldri. Av en eller annen grunn husker jeg spesielt kneskallene (knee shells), bittesmå, og ganske riktig lik skjell, som om et residuum fra havet, urhavet kanskje, var blitt sittende fast i knoklene, og ikke man druknet, og alt kjøttet var borte, ville kneskallet ha vendt tilbake til sitt rette element, det kunne skyllses i land og ligge på stranden sammen med andre skjell med lignende farve og form. Slekskapet mellom kalken i skjellet og skeleletten. Skjellet også et skelett, faktisk, (og det siste klinger som et diminutiv av det første). Man skiller mellom endoskelett og eksoskelett; muslingen har eksoskelett, også et slik at skelettet ikke er utenpå, fullt synlig, mens blåttetdelene er inni. Mennesket har endoskelett. Hos oss er skeleletten inni og blåttetdelene utenpå, som voksen rundt veken i et lys. Skeleletten ligger skjult. Påsprang, kunne man si, hvis det ikke ikke var for vivast. Likevel kunne jeg trygt ha det lille plastskelettet stående fremme på kommoden; selv om det ikke var veldig, ble det tolerert, naturligvis i motsetning til de pornografiske bladene vi ikke hadde og da fikk tutt til oss, de mørkete gjemmes omhyggelig, helst utendørs, gjerne i skogen (hun satt på kne på en trebrygge og strakte armene oppover, som om hun nettopp hadde viktnet, slik at huden strammet over brystkassen, under de spente brystene, og ribbeina sprang fram, det åndela opphisselsen, minnet kanskje om filmen fra konsentrationsleiren; overflate og erotikk later til å være sammen), mens skeleletten kunne stå fremme, kanskje under tvil, men den var tross alt mer akseptabel enn kjønnssdriften, selv om begge deler ligger latent i kroppen, til vanlig usynlig, og det er som om kjønnssdriften var kroppens andre skelett, som sammen med det første holder den oppe. Ethvert skelett byr seg til sist åpent og hemningsløst frem som en ledig pinnestol, i prinsippet; også ditt eget, den konstruktive historien som er i deg, din historiske beinrad, en rad av bein i en stående rad av bein, en oktav, en liten melodi, i et klaviatur som brer seg endeløst ut mot horisontene til

52

[Page 53]

begge sider, den spraklige klangen av knokler, av mørkebeinet mot hvitebeinet, klokkeklaart, ta min høynd, en liten melodi, en osteologisk trudelutt, og du kan lytte, og si Dette er min melodi, syng det, du er en ganske pen pike i en melodikonkurranse, med paljetter på kjolen, du synger Dette er min melodi, en gang for lenge siden, gikk det av moten for lengst, da jeg var din natt og du var min mørke, og hviteven viktig kjønnslighet som gled på deg det ventende vannet, ikke Ka-ka-Karons hvit, ikke ka-ka-kakofoni, ikke fredskakaduvær, ikke kakk, bare en liten melodi. En sang. Det synger i meg, i deg.

Bjørnen var av tre. Den hadde vokst i en skog. Rundt det kritiske punktet på hjernen var det stiftet fast gummi, brun gummi fra noen gamle slagstål, til beskyttelse mot den flisende slitasjen fra åregrafene av stålepejern. Forrest satt en ring med en kjetting, til fortøyning, den raslet som en jackpot mot hvitbunnen ikke den ble sluppet ned, lyden fører over sjøens stillhet, og

hun stiðde fra bryggekanten med foten, et lite rykk, og de gled ut på halvparten av retakket. De hadde blitt der ute i timesvis, ofte, i en munter slipp til og med brødkivene var kjørte, en smak av septemberluft i dem, i karbonadene og agurkskivene, midt på vannet, i solsteken. En liten reiseradio var også med, det gjaldt ikke holde den vekk fra bunnen av bøyten, der det alltid lå vann og skvulpet, klasket frem når de trakk det på halvparten av det fikkende bunnbordet; og radioen alltid full av musikk og nyheter, som en vannkran man bare trengte skru på for å høre et sus, alltid full av ulykker, av styrtede fly, brannkatastrofer, innestengte gruvearbeidere, flodbølger, drap, kriger i fjerne land, og så disse personlige meldingene, et fast sommertegn, sykdoms- eller dødsbudskap som lette, gjennom eteren, etter en ferierende i bevegelse, til slutt ville han eller hun ikke unnslippe; og alt sammen nådde ut til dem, der, i bøyten, radiostemmen spredde lydbølger i den varme luften over vannet, som på utallige andre steder. Det måtte sikkert ha hendt noe som pekte seg ut, et eller annet sted i verden, den sommeren, men han husket ingenting spesielt, heller ingen av de personlige meldingene, for den saks skyld (men hvis en av dem hadde virrt rettet til ham, eller til henne, da hadde han husket det), som om alt sammen gikk i ett, det historiske og det personlige, og det var den samme ulykken, den samme krigen som grasserte hele tiden, hele tiden et annet sted, mens han derimot husket tydelig at den ene turn-

GRAVGAVER | 53

[Page 54]

skoen hennes manglet en malje i luftehullet (som fikk tilgang av slitasje, en liten metallring som, hvis den var mistet i jorden, allerede nådde noen år senere) var blitt et fornminne. Han hadde snart skjønt at han ikke engang trengte å ro hele tiden, det var nok å plassere den ene håren rett akter, som styret, og sitte der, la seg drive med strømmen, eller vinden, eller begge deler, nesten uten anstrengelse, fra den ene enden av vannet til den andre; så ro tilbake, langsomt, i motsatt lei, og la seg drive med vinden igjen. Hun satt på en tofte rett imot ham, i opprettede olabukser, eller bikini, eller shorts (rosa, hvit), eller hun lå utstrakt på en halvt oppblåst luftmadrass med ryggen langs haugens krumming, med bena under forreste tofte. Noen ganger hadde de krysset sammen i bunnen av bøyten, midt ute på tjernet, vanskelig og ubekvemt, spanter og tofter, åssekars og rullende tomflasker overalt, men til slutt lyktes det å få vis, på den halvt oppblåste luftmadrassen, å filtrere seg sammen i et favtak, og de kunne ligge slik lenge, uten å si noe, med lukkede øyne; men nådde de slo øynene opp, rislet et blinkende kretsløp av fikkeler fra øynene og gjennom kroppene deres, og derfra opp til øynene igjen, inntil ti år, og de visste ikke hvor det begynte og sluttet, eller hvor de selv begynte og sluttet. En gang hadde hun mumlet noe om alt det måtte ske vannet, fiskene og mudderet under dem, på den andre siden av den tynne bordkledningen, og han hadde tenkt at det sikkert lå en bøyte omrent som deres, som en skygge av den bakover i tiden, og røvet der nede et sted, til den en dag ville virke helt oppblåst, lik et medikament, slik at vannet ville inneholde en fullstendig, men usynlig og smakslett bøyte, et minne ingen eide. Nå hadde ingen ting i engens favn. Ingenting nådde ringen. Og regnet husket han, nådde refleksene i vannet grønnet, og skyenes bliktlilla, slepende tusmørke rullet inn over ørene og jordene rundt, og slukket det grønnngule lyset i dem; det kom et vinddrag som kledd kroppen i en tynn trikot av gresshud, og de fikk første regndråperne mot vannet, smale og lydløse som om lange lyse høyre ble nappet ut av overflatene, fort, og ringene som blaffet opp og forsvant, blaffet og forsvant, på stadig nye steder, uforutsigelig, et likegyldig lynlotteri som ingen deltok i, gevinstløst og med store tall, eller bare nuller. Null. Null. De var blitt sittende og stirre på det lenge, ubevegelige som busker, liksom bøyten hadde jord i bunnen, og drev omkring med et stykke av en hjemmeløs hengende have, en bit av Bækklins Toteninsel, i regnets stillhet. Han hadde virket av at han satt i seg selv og rodde. Siden var det de senete nåkkero-

sene som kladdet pī́½ ḯ½rene, sī́½ redskapen mī́½tte snos og vristes lī́½s, mens

54

[Page 55]

farvne pī́½ klī́½rne deres mī́½rknet pī́½ kroppen, klissví½te av regnet, nī́½rmere bakkens valí½rer, nī́½rmere land, de grī́½nne, knoklete sivstrī́½ene som hvislende passerte revy pī́½ hver side av bī́½ten, reiste seg bak den, med nesten umerkelige krusninger rundt stengelen, ringer som interfererte med regndrī́½penes ringer, i det filtagtige, hvite suset av regn, fra land, fra krattet og trī́½rne, or, asp, einer, i skogaktig halvmī́½rke. Brygga bare et par parallelle planker pī́½ pī́½ler, innover mot den myrlendte stranden, som var sandete ytterst. Kjettingen ble festet med en hengelí½s. Inn gjennom buskaset (han bī́½rende pī́½ ḯ½rene) hadde de fulgt en mager, krokete sti, for det meste hult ut av krí½tter som stolpret sakte gjennom den ulendte smí½skogen og beitet gressstuster av tuene. De hadde mī́½tt sine egne fotspor fra nedturen, husket han, svakere avtrykk av turnsko og joggesko, riflete, ved siden av de dype gropene etter klī́½ver, ofte med skrí½, stripe skliflater, klovehull og skospor med vann i bunnen. Regnet tok aldri slutt. De var aldri kommet ut av den sumpete krattskogen, den grodde dem ned, lukket dem inne, pakket seg rundt dem som en grī́½nn dyne. Desov.

Var det et fortepiano eller en cembalo som sto til venstre for den nī́½r-meste dī́½rií́½pningen, med oppslī́½tte noteark, en liten krakk foran, et par ovale silhuettportretter over? Sannsynligvis det siste. Over cembaloen hang ogsí½, husket hun, et stort maleri av en mann med fjí½rpenn og en bunke notepapir i hī́½nden, men han sī́½ ikke ned mot papiret, han stirret ut i rommet, pī́½ skrí½ forbi betrakteren, mot noe ubestemmelig utenfor bildet. Til hī́½yre foran dī́½ren, med det tomme gulvet og lysskjí́½ret fra dī́½rií́½pning imellom, et stort hjíí́½rneskap av lakkert tre, sterkt konvekst, og med glassdī́½rer fra ḯ½verst til nederst, ḯ½pent for innsyn som en frysedisk, eller en museumsmonter, men hva det inneholdt hadde hun bare en uklar fornem-melse av, noe hvitt, antagelig fine porseleنسserviser, kun til bruk ved store anledninger, nī́½r man fikk gjester og lignende; derimot husket hun godt hvordan skapet var kronet av et pompí½st ur, med en ganske liten urskive (umulig ḯ½ se hvor mye klokken var) innleiret i et filigransvirvar av krum-melurer og bī́½geformer, av gull (falskt eller ekte), nesten hjerneaktig, en gullhjerne, glí½dende gull pī́½ et par utstī́½ende steder, av det indirekte sollyset, og ut av dette vokste en prustende, muskulí́½s hest med en naken rytter, hvis ene arm sto kastet tilbake over hodet i en dramatisk gestus. Men dra-matikken fortapte seg i det store, mennesketomme ví½relset, det var bare

GRAVGAVER | 55

[Page 56]

en prydgjenstand i hjíí́½rnet, i stillheten. Egentlig mest gulv ḯ½ se, flisegulv med svarte og hvite ruter, eller svarte og grī́½, men slik at kvadratene lī́½ med spissen mot betrakteren, fikk altsí½ rombeform, med en vifte (spredd ut fra dī́½rií́½pningen) av halvmī́½rkt sollys utover, det bidro sikkert til den sugende romfí½elsen. Pī́½ den andre siden av terskelen var det tregulv, brede planker, en slags forstue, uten livstegn den ogsí½, bare et halvt synlig bord med en nipsfigur, en mann, og en kvinne i sid, lī́½stsittende kjole; paret sī́½ ut som det gikk, i vinden, kanskje (det kunne ví½re oss, vi to som nipsfigurer pī́½ et bord, i et bilde fra et annet ḯ½rhundre, tenkte hun plutselig), rett ved siden av ytterdī́½ren, som var en glassdī́½r med treverk bare aller nederst, delt i to av en midtlist, ḯ½verst en kort gardin, fylt av lys, og skyggen av midtlisten bak gardinen, dī́½ren pī́½ klem, den slapp en smal solstrime mot bordbenet, som i sin tur kastet en tynn skygge skrí½tt over gulvet. Dī́½ren var ogsí½ et vindu, og gjennom de store glassrutene kunne hun se det viktigste: haven. Uklar, fjern, bare flekker av belyst lī́½vverk, bortsett fra lysthuset, en gullig

hytte, nesten ikke til å skille fra trüglerne, bare åpningen var et tydelig svart gap i sommeren der ute, sommeren som aldri tok slutt. Det var det som var så sugende ved bildet: først stuen med klokken og cembaloen (eller forte-pianoet), stor, halvdunkel, med det sligrhaleaktige tusmørket som fyller innestengte rom om sommeren; så forstuen, lysere, lenger borte, mindre; til slutt haven, på den andre siden av glassdøren, svulmende av sommerlys, uoppnålelig langt unna, men som om det bare var å sette foten på de svarte og hvite gulvflisene, som på en landgang til en ny verden, gjennom de to stuene, åpne døren og glippe med åynene mot det forvirrende sollyset, og vandre ute i haven. Hun fikk ikke havnen minnet henne om en virkelig have hun hadde sett eller vært i, men tvertimot fordi den var en aldri sett have, realisert for alltid, utilgjengelig, som en usynlig have inne i et friløft som aldri skal spire; fordi den var umulig, var den uendelig, og selve sorgen over at den var umulig ble en slags glede, gleden over å bli bedratt og bli hørt samtidig, for ellers ville ikke haven vært avsondret fra alt annet, hengende i en tid hvor hun ikke fantes mer, likegyldig, hvor bildet ikke fantes mer, alltid sommer der, en uviselig sommer. Hun husket hvordan hun pleide å se på bildet når den første snien kom, den mørke dagen utenfor, snøfnuggene som smeltet mot rutene, og døren på klem mot haven, hvor det samme uforanderlige sommerlyset sto uriktig, uriktig, lik et av disse narreglassene

56

[Page 57]

det er uriktig å drikke av, som om det virkelig fantes et reservat utenfor det hatet som svirret rundt henne, i henne.

Ikke bare det lille plastskelettet, men også en hodeskalle, uekte, selvfølgelig, av gummi, omtrent naturlig størrelse, litt skakk i kjeven av å være ligge på furukommoden, ved siden av bilmodeller og boksehansker, under en stor plakat som viste motorsykkelen med sidevogn i stor fart, den kunne vrenget også, slik at å yehulene sto ut som små bryster, men den var meg kjekt allikevel, selv om jeg alltid drømte om en ekte hodeskalle, noe jeg aldri fikk fatt i, og slik ikke jeg kanskje en viss nysomhet, en viss resignasjon allerede da, ikke ikke glede meg over simulasjonen fremfor handlingen, romanen fremfor erfaringen, museet fremfor gymnastikksalen, graven fremfor sengen. På kommoden lå også en falsk tobakspakke, en attrapp til utstillingssvinduer, bare en pappbit inni, som om røykingens farlige makt lå i min høynd bare jeg hadde den, denne falske tobakspakken. Og lenge, uten noensinne (i likhet med de fleste andre) å ha veid et menneskekranium i høynden, uten å kunne la fingeren gli over til rebeinet (vakker navn! Når ingen tilrer felles mer, kommer til rebeinet til syne, sorgligst, ikke fjer), vokste jeg opp blant utallige tegninger, stikk og fotografier av kranier, sett på anatomiske plansjer, i leksika, forsteinede skaller, i bokker, av såkalte pekingmennesker med digre øyenbrynsbuer, Cro-Magnon-skaller flekket av rødt økerstiv og med tyve tusen år gamle kjeder av muslinger og bjørnetennar rundt halshvirvlene, halvt knuste kranier, en gang boret av innbyggerne i Pompei og Herculaneum, sirlig dekorerte sukkertihodeskaller, tilogmed, i en etnografisk museumsmønster, en regnværssundag, skaller arkivert i kronologiske hauger, med den des navn malt på issen med greske bokstaver, i et eller annet avkrokskloster (illustrasjon i et såkalt mannfolkblad, sammen med nye bilmodeller og kommandosoldater i kamuflasjedrakter), for ikke å snakke om kataombenes stabler av kristne kranier, alle tomme som forlatte hi, eller fuglekasser, covere uten plater, lykter hvor lumen naturale var sluknet i den evige natten, bare at det menneskelige kranium ikke er noen fysisk til å sette nye lytestumper i; og alle bare bilder eller simili, unntatt ett, mitt nærmeste, det jeg selv huserte i, tenkte i, pustet i, åpnet for å stoppe mat i, men nettopp åt var det fjerneste av alle, den absolutt eneste skallen i verden det var (og er) prinsipielt utelukket å holde i hen-

dene, unntatt i fantasien, i en eller annen simulator, en bok, en film (en

GRAVGAVER | 57

[Page 58]

absurd skrekkfilm, for eksempel), eller på denne teatret, en ny versjon av Hamlet, hvor den danske prinsen ikke holder Yoricks, men sin egen skulle i høyden, hinsides enhver akseptabel realisme, den materielle eksistensen vrengt ut og inn; eller i metafysikken, i himmelen, hvor den udydelige sjel kan holde (med hvilken høyden?) sin jordiske tankekrukke, se på den med et smil (fra hvilken munn?) av medlidenhet og sier seg modig forakt, og la den ligge der den ligger (i graven), her nede, hvor tyngdekraften regjerer, først ballonger (de sprekker før eller siden) og kranier til å falle til jorden, etter å ha holdt seg i føftet en viss tid.

Stilleben overalt. På denne nesten tomme parkeringsplassen, hvor asfalten begynte å bli klebrig og bli tøtt av heten, hadde det stått en colaflaske med en skvett igjen på bunnen. Den kastet skygge over et appelsinskall, soltørket, så hardt at han kunne knekt det som et stykke flatbrød: Et, drikk, og vi er glad. Spy, piss, og vi er glad.

Men hvem hun var, hvordan hun så ut, hvor hun var fra, det hadde han glemt, hun var som hodet av lys på Magrittes maleri; han husket bare at hun hadde fått noe rusk filtret inn i høyret, at han, alvorlig, forsiktig, hadde plukket det vekk, en tiårr planterest eller noe siergent, vist henne før han kastet det, og hvordan hun hadde smilt, svakt, fra et sted under ansiktsmasken, hemmelig, fordi hun likte at hendene hans røpte ved høyret hennes, men ikke kunne si det; og han husket det bare fordi han ble glad da han så at det var der, det, selv om de aldri mer.

Høyre oppå på veggen, en slags helgen eller lignende, med det ene benet strukket ut fra en nisje, og en flikete steinbaldakin (den minnet om en butikkmarkise) som kastet skygge over figurens ansikt; og med ryggen mot en mur hadde han selv satt seg (tross gikten og stivheten) med kroppen i solen og hodet i skyggen av et litennett, hadde tilogmed kunnet ta av seg jakken, den dagen i slutten av august, en av de aller siste virkelige sommerdagene, på denne tiden da lyset blir flatere, tynnere, strekker seg mer ut, men ennå er fullt av julihete som varmer opp kroppen innenfra, ikke utenfra, slik solen gjør i september. Men hvordan hadde han klart å reise seg igjen? Hentet av politiet? Hjulpet av nysgjerrige? Det var uklart. Han forsto ikke den haven, en nyoppdagelse, helt folketom, nesten midt i byen, vidunderlig.

58

[Page 59]

treport, den minnet om en offentlig park, men var ikke det heller; nærmest en privat have, med en gammel mursteinsbygning, full av arkader og gesimser, men tilsynelatende ubebodd. Haven også, tydeligvis, overlatt til sitt eget blinde initiativ i lange tider, slik at vegetasjonen hadde kokt over, litt mer for hver sommervarme. Men all denne frisatte grønnsken minnet om dypd, ikke om liv; kanskje derfor han hadde likt seg der, hvor alt så ut til å være glemt, inkludert ham selv, innlemmet i stedets generelle glemsel, på en måte, grodd ned under floker av syrin, hyll, hagtorn, rosenbusker og diverse ubestemmelige prydplanter; han husket ennå noen med lansettformede, strikkaktige blader i nesten meterhøyde palisader rundt sokkelen til et slags fuglebad eller fontene, en svart, utbuket, krukkelignende sak med grinende fjes på, også den full av viltvoksende blomster og ugress, som delvis hang utover kanten, og det sterke motlyset gjorde det hele skinnende og gjennomsiktig, som om fontenen (?) virkelig var fylt med rennende vann, med strimler og hinner av vann rundt hele kanten. Selve huset, også,

dīðt gjemt under planter, villvin i kaskader nedover veggene og vinduene, og selv svake vindpust fikk bladene til ïð½ vitte, sīð½ de ogsið½ sīð½ ut som vann, vann som fosset over steiner og utspring, dultet opp igjen, spredde seg i en vifteformet kul og fortsatte, tilsynelatende, ned i dyptet, slik man kan se det i dystre, romantiske malerier. Skjíðnt det rið½rte seg jo ogsið½, tenkte han (nīð½, etterpið½), det vokste, bare sīð½ sakte at det var usynlig, omrent som stjernene virker ubevegelige fordi de er sīð½ fjerne, mens de i virkeligheten raser gjennom rommet med enorm hastighet, en fartsgalskap som pīð½ tilstrekkelig avstand blir ro og stillhet, og dessuten fortid. Stjernene lyser slik de en gang var, for ïð½rtier eller ïð½rtusener siden, lyset fra fið½r vi ble fið½dt, fred við½re med det. Eller endog lyset fra en utbrent, ikke-eksisterende stjerne, en mið½rk hīð½stnatt, i et teleskop, et flyvende fossil av lys, til forveksling lik, et lik til forveksling, alle de andre stjernene som virkelig brenner der ute et sted, over oss eller under oss. Det som ikke finnes, lyser. Brevene man av og til leser om i avisene, forlagt, glemt, forsiktig med tredve eller fið½rti ïð½r, til slutt videresendt allikevel, mottatt av den nīð½ rynkete og gríð½nende eller skallede adressaten; og det forekommer at avsenderen for lengst er dīð½d og begravet, mens brevet fortsetter ïð½ bli sendt (i prinsippet), brevet fra ham (den nīð½ avdīð½de), adressen han skrev, frimerket han slikket pīð½, den bitre smaken av frimerkelimet som gradvis forsvant fra munnhulen, den dagen, den datoен (et poststempel), for tredve eller fið½rti ïð½r siden. Og brevet fort-

GRAVGAVER | 59

[Page 60]

setter ïð½ fortelle, som om ingenting var, om et besið½k av en slekning, en ny jobb, en ferietur til kysten, vanntemperaturen, við½ret, slik det var for tredve eller fið½rti ïð½r siden, en annen tids badedrakter, av ull, de tið½rket sent. I det smertefrie. For tredve eller fið½rti ïð½r siden er alt smertefritt (slik de gamle gjenstandene pīð½ en folkloristisk utstilling er befridd fra sin sammenheng av daglig plage: blikktallerkene det aldri var nok mat pīð½, tollekniven det ble truet med, sengen som var for hard; disse tingene er nīð½ blitt vakre og eksotiske). Det er vaktene som lider, tenkte han (nīð½, etterpið½). Apropos, han husket ganske tydelig hvordan han, da han vel hadde installert seg, fisket frem (fra innerlommen i jakken, som lið½ pīð½ gresset), ikke en quart, men en halv bitter, (alt pīð½begynt, og derfor skalv han nesten ikke da han) skrudde av korken og tok en ekstravagant slurk, i pur glede over sin for ïð½yeblikket (som han trodde) heldige stilling; hadde han ikke tilogmed ledd (og høstet) slik at spriten var begynt ïð½ svirre rundt i flasken? Det hendte jo fra tid til annen. Ah, det brune brennevinet som sildret ned i ham og steg som en lysning rundt hjertet, liksom det var koncentrert godhet han drakk, en klar og lattermild hjelpsomhet, en snill sykepleierið½nd pīð½ flaske. Hvis, tenkte han (nīð½, etterpið½) naturen ikke hadde við½rt sīð½ kynisk innrettet pīð½ ïð½rvíð½ken overlevelse, avlingens og etingens gledeslið½se pumpeverk, sīð½ ville alle við½rt fið½dt fulle, forblitt det livet ut, gratis, fritt for abstinensplager; ville giftet seg i fylla, jobbet i fylla, blitt syke og gamle og dīð½d i fylla, i slið½vhetens barmhjertighets navn, forskið½net for ïð½ skjíð½nne ordentlig hva de hadde við½rt med pīð½, med et lykkelig tifð½mseflir om munnen, som siklende babyer mot en festlig rangle pīð½ stið½relse med klogen; og edrueligheten ville fið½rst inntre ved dīð½den, idet behovet for lindring likevel sank til null, slik gravsteinen hverken var edru eller full; den dīð½des og gravsteinens opplevelse av verden alltid utbyttbare, en beroligende tanke. Han tenkte alltid godt i beruset tilstand. Edru var han for redd til ïð½ se klart. Og i den tunge augustsolen var stið½lene blitt for varme, de brune gummistið½lene nesten uten resterende sīð½lemið½nster, de ga et tilnið½rmet glatt avtrykk, som om en gradvis overgang mellom avtrykket av den slitte gummiflatten og avtrykket av selve fotstið½len var underveis, liksom ingen vesentlig forskjell pīð½ dem, sīð½ gummistið½lene kunne rið½tne pīð½ bena, og bena i sin tur rið½tne, for ïð½ erstattes av et nytt par ben i flunkende nye gummistið½ler, en annens ben, en annens stið½ler; men det ville við½rt en overdimensjonert anstrengelse ïð½ ta dem av, sīð½ han hadde

resignert på forhånd, forsiktigt til å tenke på hodet, som sto, ikke sant, langt over

60

[Page 61]

fiøttene i kroppens hierarki, hodet nesten alltid nærmest himmelen. Eller den kjølige tanken om at himmelen var i hodet, og helvete utenfor (en grov forenkling, selvsagt; like gjerne omvendt), slik at ikke komme til himmelen var ikke komme til et bilde, et sted, et elektronmikroskopisk punkt, i ens egen hjerne, absorberes av det; men hjernen forsvant også, og punktet med den (punktum), hvor var himmelen da? I en annens hode? En etterkommers hode? En prinsipielt endelig rekke av hoder, av himmeriker?

Noen av krukkene fra denne tiden er riktignok glatte, uten dekor, men de fleste har en form for mørnster som ble trykket inn i den ennå vieste leiren. De brukte blant annet snorer tvunnet på forskjellige mørnster, tykke fugleknotter, kanten av gjellelokk, hjertemuslinger, eller et redskap kalt tannstokk, et beinstykke med en takkete rand i den ene enden. Krukkene ble ofte brukt som gravgaver, satt inn i dyssene eller jettestuene før disse ble lukket med en stor stein foran inngangen. Man kan se hvordan forskjellige stilarter avlives hverandre opp gjennom tidene. Fra 3400 til 2800 f.Kr. sonerer man mellom syv forskjellige faser. De tidligste leirkarene har enkle avtrykk av negler.

En gang, berg- og dalbanen, hun hadde viert sitt redd at han hadde fått røde merker etter neglene hennes på høyndleddet. Han hadde viert sitt redd at han ikke merket det før etterpå. Siden hadde de kjørt spikelsestog.

En tommelfingernegl vokser ca. 1/10 mm per døgn, og henimot 4 cm i løpet av et år. Den vokser mer om sommeren enn om vinteren. Utviklingshistorisk er negler beslektet med kløver. (Sml. hov, klo, klov.)*

Ofte finner man leirkarene knust, i mengder av bruddstykker, som arkeologen forsøker å lime sammen. Ikke sjeldent viser det seg at det stadig mangler store stykker, som mørstiene i den rekonstruerte krukken. Det hender også at skjeletrene fra flere forskjellige gjenstander graves ut i sammenblant tilstand, som om noen hadde helt brikkene fra mange puslespill over i hverandre. I likhet med krukker og vaser blir også kranier ofte funnet i mer eller mindre diffundert tilstand, somme tider blandet med rester av andre

??????

* Fra Store Norske Leksikon, art. 'negl'.

GRAVGAVER | 61

[Page 62]

kranier eller skjelettdeler, eller endog knokler av dyr, slik at grensen mellom individene, eller mellom mennesker og dyr, forekommer utvist, selv om den ble skarpt opprettholdt mens de var levende organismer, omtrent som om det skulle finnes et underjordisk lager av uidentifiserte knokler som individene (dyr og mennesker) ble satt sammen av, for siden ikke legges tilbake i lagerets mørke og uryddige binger, nærmest slik man legger av de løse blytypene i en gammeldags grafisk sats når teksten er trykt, men i tilfeldig orden. Det forekommer uhyre sjeldent at man finner komplette fossile skjeletter av mennesker, selv fra andre paleolitikum, og funnene blir mer mangelfulle jo lengre man graver seg tilbake i tiden, slik individets erindringer blir ikke merre jo lengre tilbake det forsøker å huske.

En lørebok i semantikk forteller at det moderne franske ordet for 'hode' kommer fra det latinske *testa*, som betyr 'leirkrukke', og at ordet opprinn-

nelig var et uttrykk for folkelig humor og ironi, men at parodien etterhvert fortrenge det seriøse ordet fullstendig, slik at denne nye betegnelsen i sin tur fikk en helt nøytral klang.

Cranium betegner et funn av det fullstendige kraniet, *calvarium* er en skalle hvor underkjeven mangler, *calva* en hjerneskalie uten ansiktet, og *calva* står for det minimale funn, kraniekalotten. Betegnelsene er hentet fra det dype språket latin.

I dette museet kan man se en neolittisk *calva* som er tydelig slitt langs de uregelmessige kantene, og sannsynligvis har virt brukt som en slags skål, for eksempel til å drikke vann av, som en øse. Først var denne skallen altså fylt med hjernemasse, så med vann, så med jord, og så med luft, som om disse suksessive formene for materie var likestilte, like velkomne, like gyldige. Inntil et visst tidspunkt var det noen som tenkte under denne kraniekalotten, et menneske, en som kunne si sitt eget navn, men som nøyde mānevnes utenfra, redusert til gjenstand.

På overflaten av alle skaller finnes de takkete sūmmene, *suturene*, som om kraniet også fra først av var en samling skår, en knust krukke fylt sammen for å fylles med et jeg, og siden tømmes for det igjen; kraniet som en relativt uforanderlig form til å fylle med ulike personligheter fra ulike

62

[Page 63]

tider. Hos fosteret kalles disse fugene fontaneller; de er ennå ikke spente, og skal sikre at fosterets hode ikke skades eller blir sittende fast på veien gjennom fødselskanalen. Siden lukker de seg.

Ytterst i synsfeltet oppdaget han så noen farveflekker, et blad, kanskje endog et pornoblad (hadde han tenkt, i et blaff av nesten ungdommelig illusionsevne og livsdugelighet), innenfor hans teoretiske aksjonsradius, han som alltid ble kastet ut av pornosjappene når han forsøkte å varme seg der om vinteren, i motsetning til det kommunale biblioteket, hvor han av og til (i forholdsvis edrue stunder) fikk bli; han hadde fått lest ut Lord Jim og Ungdom på den måltiden. Å reise seg opp og gi de fem?sekss metrene ville virt et vanvittig slisseri med krefter og giktsmerter, altså hadde han krabbet på alle fire (sakte, māysommelig) bort til trykksaken, som viste seg å være, selvfølgelig, et vanlig ukeblad, henslengt der av en ukjent leser, som neppe ville komme tilbake og fortsette lesningen, for bladet bar tydelig preg av å ha ligget lenge under åpen himmel: vablete, fortrukket, svullent, og i kantene og på undersiden allerede med den samme melne konsistensen som overmodne sommerrepler, bare mer vassent og fibrøst, lett å smuldre til trevler mellom fingrene, liksom tygd på, halvfordydd, på vei til å opplyses i jorden; den underste siden ville dra med seg alle de andre, mer og mer mettet av fukt, mer og mer sūrpete, mindre og mindre leselig, en progressivt utslettende bevegelse, en lydløs destruksjon som ikke bare brikt ned de kjemiske forbindelsene i papiret og trykksværtten til enklere stoffer, men også lot hele den komplekse sammenhengen i det skrevne språket: bokstavene, skilletegnene, ordene, setningene, falle fra hverandre, berives stadig flere kvadrat- (eller snarere kubikk-) centimeter med betydningsdannende konstellasjoner, stadig mer sunket i jorden, av horoskoper, legespalter, fjellonger, kakeoppskrifter, nyheter om filmstjerner, halldamer, konger, dronninger, prinsesser, tegneserier, mirakelhelbedelser, fortellinger fra virkeligheten, parapsykologi, kontaktannonser, og så videre, og utgivelsesdatoen, trykt på forsiden, så all betydning til slutt ville vīre rikt ut, en rikt re, lik enkelte alkoholikeres tale i siste stadium, bladet til slutt like formløst og meningsløst som et littent blad fra for eksempel treet som hadde skygget for ansiktet hans, begge slags blad vendt tilbake til

den samme uleseligheten, begge lik utallige andre blader, hver i sin genre, likevel unike, ikke gjentagbare, ugenoppstandelig forsvunnet i den samme

GRAVGAVER | 63

[Page 64]

mulden, nesten helt likestilte i sin forsvinning, bortsett fra at tre heftstifter av metall, fra ukei $\frac{1}{2}$ bladets rygg, enn $\frac{1}{2}$ ville ligge og ruste noen i $\frac{1}{2}$ r etter at den siste rest av papir var usynliggjort og naturalisert. Han hadde ofte gravei $\frac{1}{2}$ lyst. Jorden i slike haver inneholdt alltid et og annet interessant inniblant gruskorn, avd $\frac{1}{2}$ de hunders middagsrester og deres herrers rustne skjeer. Vi gj $\frac{1}{2}$ r, tenkte han (n $\frac{1}{2}$, etterp $\frac{1}{2}$), p $\frac{1}{2}$ en slags hukommelse som vi er likegyldige for. Jordens jegl $\frac{1}{2}$ se minne, under v $\frac{1}{2}$ re lidenskapelige, egosentriske minner. Saltkaret han hadde funnet, sannsynligvis av s $\frac{1}{2}$ lv, ikke rustent, bare sterkt oksydet, dekket av et hvitlig, pulveraktig stoff som delvis lot seg fjerne; det sto p $\frac{1}{2}$ fire kuler og hadde gitter med girlandre, inni var det forsynt med glass (til i $\frac{1}{2}$ ta ut, og vaske) av en form (oval) som passet n $\frac{1}{2}$ yaktig i s $\frac{1}{2}$ lv i $\frac{1}{2}$ rammen, med en utrolig vakker bli $\frac{1}{2}$ farve, koboltbli $\frac{1}{2}$ tt, et gledesglass, deilig i $\frac{1}{2}$ se p $\frac{1}{2}$ verden gjennom (etter at det var vasket). For hvis, slik s $\frac{1}{2}$ det ut, alt hadde hatt denne livsfjerner bli $\frac{1}{2}$ farven, s $\frac{1}{2}$ ville det ogsi $\frac{1}{2}$ v $\frac{1}{2}$ rt smertefritt, gjennomlyst av en mild glemsel og uforanderlighet. Han hadde foretrukket dette glasset, s $\frac{1}{2}$ lenge han hadde det, fremfor traktater eller samlede verker som fortalte at alt, en dag, skulle bli sant, skj $\frac{1}{2}$ nt og godt; det sto alltid til disposisjon, og n $\frac{1}{2}$ r han tok det vekk fra i $\frac{1}{2}$ yet, hadde verden samme farver som fi $\frac{1}{2}$ r. Men, i alle fall, han hadde bare hatt hendene i $\frac{1}{2}$ grave med, og s $\frac{1}{2}$ fanatisk var han ikke. Han hadde derfor ikke hatt noe annet i $\frac{1}{2}$ gj $\frac{1}{2}$ re enn i $\frac{1}{2}$ krype tilbake til utgangspunktet ved den solbeskinte muren, hvor (det slo ham n $\frac{1}{2}$, etterp $\frac{1}{2}$) den svakt vaggende skyggen av l $\frac{1}{2}$ nnetreet, med vimrende lysflekker i, m $\frac{1}{2}$ tte ha flyttet seg litegrann mens han var borte, selv om han ikke kunne ha sett det med det blotte i $\frac{1}{2}$ ye, hvis han altsi $\frac{1}{2}$ i det hele tatt hadde tenkt p $\frac{1}{2}$ det da, og ikke bare n $\frac{1}{2}$. Bladet hadde han tross alt tatt med seg. Han hadde lest noe, noe som alt var glemt.

Klokken var nesten ett. Det kunne v $\frac{1}{2}$ re brevskriveren som hadde sett annonsen og ringte istedenfor i $\frac{1}{2}$ holde seg til annonsespalten.

Det satt en kvinne inne i den halvmi $\frac{1}{2}$ rke stuen, en kvinne som antagelig hadde v $\frac{1}{2}$ rt vakker for tyve i $\frac{1}{2}$ r siden, men som n $\frac{1}{2}$ var sterkt falmet.

Hjem var han? Hvordan hadde han falt uti? Hvorfor sto det en politibil p $\frac{1}{2}$? veien? Og hvem var den h $\frac{1}{2}$ ye, blonde mannen som hjalp den unge piken av toget og bort til politibilen?

64

[Page 65]

Hele ansiktet lignet skremmende p $\frac{1}{2}$ et d $\frac{1}{2}$ dningehode, og inntrykket ble forsterket da hun smilte og blottet en rad med gule, lange og glisne tenner. Hun var kledd i en sort kjole under en sort kappe, og b $\frac{1}{2}$ de kjolen og kappen var skitten og slitt. P $\frac{1}{2}$ bena hadde hun et par utgi $\frac{1}{2}$ tte t $\frac{1}{2}$ fler.

Plutselig befant de seg i t $\frac{1}{2}$ ke s $\frac{1}{2}$ t tett som en mur. Mi $\frac{1}{2}$ rket ble s $\frac{1}{2}$ ugjennomtrengelig at hun ikke kunne se h $\frac{1}{2}$ nd for seg. Den klamme, fuktige heten vek plassen for et r $\frac{1}{2}$ tt, kji $\frac{1}{2}$ lig drag som fikk henne til i $\frac{1}{2}$ krype sammen for i $\frac{1}{2}$ holde varmen,

men etterp $\frac{1}{2}$, ganske raskt, hadde han kjent solen trykke mot hendene som holdt bladet, allerede sliten, sliten av i $\frac{1}{2}$ holde det p $\frac{1}{2}$ strak arm, han hadde latt det falle, bare i $\frac{1}{2}$ pnet grepet og latt det li $\frac{1}{2}$ sne, liksom han var et tre om h $\frac{1}{2}$ sten, og bladet var et visent blad. Historier. Bare et vagt inn-

trykk av forbirullende historier som manglet begynnelse og slutt, flið½t over i hverandre, og bare hang sammen i usammenhengen. Simulatorer. Brokker av liv som ikke var levd. Bare ïð½n bokstav, bokstaven t, mellom det ulydige og det utlevde, som t for tid, eller for tretthet, eller for tull. Full. Ja, den flið½lesen av at solen varmet utenfra, spriten innenfra, som var det bare en tynn, gjennomsinnelig membran mellom de to formene for glüð½d, et urïð½rt tamburinskinn, nei, et papirark av díð½rlig kvalitet, fra et billig seriehefte, kjíð½rlighet eller kriminal, skittengult, kornete, fullt av tremasserester (fra hvilken skog?), hvor teksten píð½ baksiden skinte igjennom, speilvendte skygger, skyggene av en annen historie, eldgammel, glemt, rïð½ og likegyl-dig, eller av uleseligheten selv; han var gjennomlyst, skjelettlíð½s, som vekstene, i forfallet, píð½ randen av total tomhjernehethet, tom som et ord fra et glemt spríð½k, en sїð½pebole svevende gjennom et soverom, sїð½vidt rïð½rt av den sovendes pust. Men det var píð½ dette tidspunktet at ïð½ynene hans hadde dreid seg mot porten uten at han var tilstede i dem, som ïð½ynene til en dukke i en animasjonsfilm. Og langt borte i ham hadde det visst vïð½rt en slags vag forutanelse om det som (bare noen minutter senere) skulle skje; i en tanke lik en fjern fugl hengende over en enorm, hetedirrende flyplass, hadde han sett for seg noe (men ikke det som virkelig hendte): en gammel kvinne i hvit sommerkjole som kom styrrende, hinkende inn i haven, munnen som gapte, ïð½pnet og lukket seg som en drosjepung, i en serie skrik (som for ham, den tunghüð½rte, knapt ville bli til lyd), eller rop om

GRAVGAVER | 65

[Page 66]
hjelp, eller forsíð½k píð½ ïð½ si noe, mens den rïð½de treporten bare sto ïð½pen for ingen.

Munner ïð½pner seg. Noen replikker glemte han aldri, som denne: *Kamera-* *ten min stakk hagla inn i kjeften og trakk av.* Kanskje var han den eneste som husket de ordene. Resten av fortellingen var blitt kvalt bak den fornemme restaurantens store glassdíð½rer, han hadde bare sett et glimt av de burgunderíð½de peppene og marmordiskens i garderoben. Kanskje husket noen til gjengjeld noe han hadde sagt, husket det istedenfor ham. Eller tvertimot, lyden var borte, han husket bare et ansikt, en klem, en hïð½nd over kinnet, en kíð½pekrage han brettet opp mot snið½drevet, ikke ordene. Aldri flið½ vite hva som ble sagt. (Banaliteter?). Det snið½dde ord, han husket ikke hvert fnugg, bare at det snið½dde mening, meningslíð½st. Den snið½ende munnen hennes.

Det var en liten svakhet han hadde píð½ den tiden, mens han satt hjemme og ventet píð½t at hun skulle komme fra forestillingen, men han likte det, ïð½ tenne bare et lite stearinlys flið½r det tok til ïð½ skumre, for ïð½ se hvordan flammen liksom tiltok i betydning ettersom dagslyset matnet og smuldret bort, og mïð½rket vokste som negative snið½fonner fra krokene, mens lyset samlet rommet mer og mer omkring seg, en snurpenot av mïð½rke hvor stearinlyset sto i ïð½pningen og skinte. Det var bare ïð½ trykke inn tenneren. Flið½r i tiden var det noe som ble kalt skumringstime, nïð½r man ventet med ïð½ tenne lampene til det nesten var blitt helt mïð½rkt, for ïð½ spare píð½ belysningen, og man satt der, mens det var for skumt til ïð½ lese, og snakket sakte sammen, eller snakket ikke, og det mest tiltalende er det siste (tenkte han), hvor en hel familie blir sittende i halvmïð½rket uten ïð½ si noe, uten ïð½ gjíð½re noe, bare vente píð½t at det svake skimmeret fra vinduene skal synke under minimum (gatebelysningen mangler ennìð½, der oppe i utkanten av byen), og de glemmer ïð½ tenne lyset, eller har ikke krefter igjen (som om all interesse var trukket ut av kroppen sammen med dagslyset, en verk trukket inn i mïð½rkets bandasje, lyset fra en bestemt dag i deres liv, en dato som sto trykt ïð½verst píð½ av issidene) til ïð½ tenne flið½rst ïð½n lampe, sїð½ en til, og kanskje en tredje, sїð½ rommet vokser for hver gang, de vïð½kner igjen, med de samme ansiktene píð½stríð½ket det gule lyset, og de samme replikkene litt uvant i munnen, lik

hele pepperkorn; nei, de blir bare sittende, uten i $\frac{1}{2}$ r $\frac{1}{2}$ re seg, innbakt i nattens
esende br $\frac{1}{2}$ d. De blir et fotografi. Bruntonet, eldgammelt, underern $\frac{1}{2}$ rt p $\frac{1}{2}$

66

[Page 67]

lys inntil utvisking av alle trekk, mennenes ansikter grodd igjen med skjegg
av m $\frac{1}{2}$ rke, kvinnenes engstelige pupiller utvidet inntil de tar ansiktets plass.
En hvitlig h $\frac{1}{2}$ nd strukket ut av m $\frac{1}{2}$ rkets altfor store erme, eierl $\frac{1}{2}$ s, kanskje,
stiv som en kl $\frac{1}{2}$ pinne glemt i en skuff i et vraket m $\frac{1}{2}$ bel, allerede brukt til ved,
oppbrent, noen ikke n $\frac{1}{2}$ rmere angitte sotpartikler p $\frac{1}{2}$ innsiden av en ovn.
Den lilla og gule flammen pleide kruse seg og blafre som en vimpel n $\frac{1}{2}$ r han
sukket, eller gjespel, eller bare dro fingrene fort gjennom h $\frac{1}{2}$ ret; den tiltrak
seg et hus, husket han, et gammelt trehus, muligens i empirestil eller lig-
nende, fullt av tente lys, og speil, speillampetter med fasettslipt glass som
kastet lyset tilbake, blakkerter stilt foran konsollspeil av en usynlig h $\frac{1}{2}$ nd,
og stadig nye fl $\frac{1}{2}$ ydi $\frac{1}{2}$ rer som gled opp mot nye vi $\frac{1}{2}$ relser og saler, og det var
m $\frac{1}{2}$ rkt ute, men hvis man pr $\frac{1}{2}$ vde i $\frac{1}{2}$ stirre ut gjennom vinduene fantes det
ingenting i $\frac{1}{2}$ se, ikke engang m $\frac{1}{2}$ rket, bare ens eget autonome speilbilde, lik-
som li $\frac{1}{2}$ srevet fra enhver kj $\frac{1}{2}$ ttslighet, speilbilde uten opphavsmann; for selv
om alle flammene fra tid til annen la seg p $\frac{1}{2}$ siden og skalv i trekken, si $\frac{1}{2}$ var
det ingen der, huset var tomt, selv om det pustet som en anelse av at et eller
annet sted vokste det h $\frac{1}{2}$ r, en h $\frac{1}{2}$ rmanke vokste gjennom i $\frac{1}{2}$ rene og ble eldre
og eldre, lengre og lengre, men enn i $\frac{1}{2}$ n $\frac{1}{2}$ r den var blitt helt sluttet det
ikke i $\frac{1}{2}$ vokse, trinnvis nedover en trapp, kanskje, eller gjennom en tapetd $\frac{1}{2}$ r
p $\frac{1}{2}$ gli $\frac{1}{2}$ tt. Selv var han der ikke. For det var ikke han som gikk gjennom huset,
fra rom til rom, og fikk glansen fra stadig nye flammer avspeilt i miniatyr p $\frac{1}{2}$
hornhinnen; det var ingen. Ingen kom. Ingen gikk. Lysene brant. Speilene
speilte. Det var synet av lysene som brant og speilene som speilte for seg
selv alene, uten at noen si $\frac{1}{2}$ det. Det var huset. Gjesteli $\frac{1}{2}$ st feststemt, festli $\frac{1}{2}$ st
ugjestmildt, et hus for den ingen som alle huser. Han pleide i $\frac{1}{2}$ holde lyset
litt p $\frac{1}{2}$ skri $\frac{1}{2}$ for ikke i $\frac{1}{2}$ svi fingeren i lighterflammen. P $\frac{1}{2}$ bordet li $\frac{1}{2}$ det gjerne
en sigarett som var glidd ut av pakken, ved hver ende noen tobakkssmu-
ler li $\frac{1}{2}$ st utspredd, som korn fra en veltet krydderb $\frac{1}{2}$ sse, de var planterester,
di $\frac{1}{2}$ de planter i papir (liksom hver sigarett var et herbarium), bestemt til i $\frac{1}{2}$
forti $\frac{1}{2}$ res av ild istedenfor mavesafter, slik h $\frac{1}{2}$ yet, det di $\frac{1}{2}$ de gresset, blir.

Opp langs midten av li $\frac{1}{2}$ vebrua li $\frac{1}{2}$ en rad klamper p $\frac{1}{2}$ tvers, det minnet om
spilene i en marimba, for at hesten skulle fi $\frac{1}{2}$ skikkelig feste n $\frac{1}{2}$ r den slepte p $\frac{1}{2}$
tunge lass; hulslitte, oppflisede treslykker, noen hakket tvers over til slutt,
av de slamrende, jernskodde hestehovene, slik at de to delene hang i hver
sin spiker og pekte i samme retning: nedover, mot den skjellete gi $\frac{1}{2}$ rdsveien

GRAVGAVER | 67

[Page 68]

med de dype hjulsporene. Til sist blir det hjulspor selv i brolegning av
stein. Ved et hj $\frac{1}{2}$ rne i Pompei kan man se hvordan kjerrehjulene har slipt
svingespor i den lyse, glatte steinen, flere utenfor hverandre, si $\frac{1}{2}$ det ligner
bl $\frac{1}{2}$ te krusninger p $\frac{1}{2}$ vannet, innerst i en bukt, som om et mytisk skip si $\frac{1}{2}$ g
forbi langt ute, og havet ble til stein bak det. Et i $\frac{1}{2}$ redi $\frac{1}{2}$ vende dr $\frac{1}{2}$ nn li $\frac{1}{2}$ d
n $\frac{1}{2}$ r hjulene p $\frac{1}{2}$ h $\frac{1}{2}$ yvognen endelig traff li $\frac{1}{2}$ vegulvet, men plutselig opphi $\frac{1}{2}$ rte
det. Vognen stanset. Det hadde vi $\frac{1}{2}$ rt helt stille, sent p $\frac{1}{2}$ sommerkvelden;
de hadde gi $\frac{1}{2}$ tt inn dit sammen, sett skimmeret h $\frac{1}{2}$ yt oppe p $\frac{1}{2}$ gavlveggen,
fra vinduet, gr $\frac{1}{2}$ tt og skittenblankt, ugjennomsiktig som pergament, uten
bilde. De la seg i h $\frac{1}{2}$ yet, kjente hvordan det sank under dem som om de falt
i en dr $\frac{1}{2}$ m, men stanset til slutt, raslet svakt, lik papirfrynsjer, n $\frac{1}{2}$ r de ri $\frac{1}{2}$ rte
p $\frac{1}{2}$ seg, hvirlet opp sti $\frac{1}{2}$ v som stakk mot huden og slimhinnene. De ventet
p $\frac{1}{2}$ at de andre skulle komme og rope p $\frac{1}{2}$ dem (de pleide spille et spill med
mange deltagere, et sosialt spill), men de var blitt liggende, inntil videre,

pustet med forstørret høyret, røpte seg av og til, så høyret knittret, mens ingenting hendte, bare at lyset fra pergamentvinduet plutselig ble svakere (solens svartnet av en sky), og så sterkere igjen, et mikrorkt ekko fra ragnarokk i en annen verden. Under seg høyerte de stundom gnyet av kyr på baksiden, for det var fji-s der nede, og i fji-sgulvet fantes det smått firkantede lokk til å liggende av med en krok på baksiden av en mikrokke (redskapet, ikke fuglen), og disse hullene var også knipper til mikrokakjelleren, som lå nederst, et slags bygningens ubevisste; og hvis man gikk på utsiden av låven, ved gavlveggen, under der hvor vinduet skinte mattre og mattre i kveldslyset, kunne man se hvordan lavaen av gjerdet presset på de rødmalte dørrene innenfra, så langt under dem og utover bakken foran. En slags stratigrafi: nederst mikrokka, derover kuene, øverst de selv, i hvite sommerklær.

En regnværsdag i en by, hun husket ikke tittelen, eller kunstnerens navn, eller i hvilken sal det hang, et sted inne i en labyrinth av steintrapper, marmorbalustrader og korridorer med brannslanger av rød gummi, bare en regnværsdag, sett skrått ovenfra i fugleperspektiv: kaier, broer, lektere, bygninger med mansardtak, flekkvise skikkelses under svarte paraplyer, viktige gater hvor de ble gjenspeilt, nesten alt i nyanser av hvitt, grått og brunt, det var det hele. Et bilde uten noen innebygd mening, som for eksempel Holbein den Yngres Ambassadørrene, hvor det mellom de to ørgjerrige renesanseherrene, blant passere, astrolabier, skalmeier og globuser, skriveser ut

68

[Page 69]

en helt ubestemmelig vektløs ting foran fiøttene deres, en klippfiskaktig, strekkbenkbehandlet UFO i bildet; men nøytral man kjenner hemmeligheten, og vet at man skal se på den svevende klumpen helt nede fra venstre hjørne, så har den plutselig trukket seg enormt sammen, som en langkikkert, og forvandler seg til et anatomisk korrekt kranium, bare malt i et helt vanvittig perspektiv. Men regnværsbildet var ikke sinnlig, det viste alt, uten noen hemmelig penselskrift, og likevel, bildet var svimlende mystriøst for henne. Det var ikke bare bildet av en gråværsdag i en by hvor hun aldri hadde vært, det trakk til seg alle regnværsdager hun selv hadde opplevd, en svamp med tilbakevirkende kraft, eller minnet om alle regnværsdagene, og ikke bare minnene, men også de dagene som for lengst var glemt, som bare hadde lagt et vagt bilde av regnvær opp mot dem hun hadde fra før, knapt til øye skille fra det forrige, som et nesten uhøyrlig sus ved inn i et annet nesten uhøyrlig sus, og likevel litt forskjellig, slik at bildet husket noe hun hadde glemt, liksom det gjennom lerretet ulmet et helt album av ufremkalte bilder fra hennes eget liv, eller tilogmed fra andres helt ukjente liv, en slags yrkende anonymitet som skyndte seg gjennom henne med lydløse skritt, et stumt masseoppstrinn. Det var der alt sammen: den hule plassingen fra avlipskummen, den gangen hun mistet sålvarmen, synet av frontruten hvor vinduspusserne feide vannet, da de var på vei til hytta (og kanskje også riksveien og grusveiene og grantrørne på den andre siden av glasset, men nesten utvistet), fiølelsen av klissvættet høyrlig som klinete seg langs kinnene og kilte på brystet, det mugne portrommet den natten de såkte lyder, og hun snek høyrenden inn på den bare magen hans, en kald, regnværthøynd, og han hylte; eller dømt til å komme ut fra en tiørr, kroppsvarm kino til mikroke og regn, fiørlens bedøvelse var grytt ut, øynene radiostyrt av en virkelighet som var virkeligheten, den dempede praten, i grupper, de tekniske klikkene av paraplyer som ble sløtt opp, ligheter som ble tent, de oransje sigarettglørne der de beskrev buer til og fra munnen; eller den gangen hun hadde sittet alene på bussen mot byen, den sto på rødt lys, og denne fyren hun hadde kjent for mange øyer siden, som dukket opp fra ingenting og knakket på bussvinduet, hvor regndriper hang og disset i vibrasjonene fra motoren (hva om hun hadde grytt av på øye første holdeplass og kastet seg rundt halsen på ham? hvorfor gjorde hun aldri sånn ting?)

hvorfor gjorde nesten ingen sii¹nne ting, eller bare de som gi¹r for i¹ vi¹re spri¹, hysteriske, eksalterte, teatraliske?), hvordan hun vinket fi¹r de kjii¹rte

GRAVGAVER | 69

[Page 70]

videre, hun hadde ikke sett ham igjen, lenge siden; og det var en masse gater, bygatenes lys, gjenspeilt i det (liksom beltedyraktig) kravlende vannet pii¹ asfalten, ikke bare om natten, men om dagen ogsii¹, i det melodramatiske lysmii¹rket som massive uvii¹rsskyer av og til senker over byen, alle slags lys som ble forvrengt, enda vakrere, i det strii¹mmede vannet: hvite, sykehustaktige neonri¹r fra kontorer, lysreklamer som spilte seg ut og foldet seg sammen som kunstige pii¹fuglhaller, blandet sin rytme med trafikklysenes, utrykningsbilenes blii¹lys som spratt over fortau med et svakt skimt av utstillingsdukkenes mumifiserte latter, og klii¹rne deres, i i¹rets motefarver (men hvilket i¹rs?), den rundaktige flekken av lys fra ti¹rnets opplyste urskive pii¹ torvet, uten tidspunkt, uleselig, gjenspeilt pii¹ nii¹yaktig det samme stedet utallige regnvi¹rsdager gjennom byens historie, speilvendte firmanavn, blomsterhandlernes lykter i de duggete vognene, og, hun kom pii¹ det nii¹, i et bakerivindu, en gul glorie, pii¹ et slags platii¹, rundt et stykke grii¹nn marsipankake (sikket en attrapp), som en glorie, en kake med glorie, med sitt vii¹te ekko i fortauet, hun hadde lagt en engleglorie rundt foten, stii¹tt litt med den pii¹ fi¹r hun lot den ligge igjen; til og med juledekorasjone, en flamboyant kjii¹pegotikk av stalaktitter reflektert i gaten, mellom bilene, nii¹r det var desemberregn, eller sludd. Eller bare en enslig gatelykt, det hvitlilla skji¹ret i den regnsvarte asfalten til en villavei som ligger tom. Regnets fenomenologi, et mulig verk i tallii¹se bind, men hun hadde det alt sammen i minnet, alle regnvi¹rsdagene innskrevet, regnets skrivemaskiner; noen av bildenesov, noen vii¹ket, alle var tilstede. Alle var borte. Utlevde. Meitemarkene var der ogsii¹, de som tyter opp i regnvi¹r, blir bleke og syke, dii¹r og ti¹rkjer inn til slutt, si¹ stive at de kan brekkes som isete skoslisser, i solskinnet, pii¹ den ti¹rr bakken, dagen etter regnet. Alt dette, sammen med alt hun ikke husket, var i bildet, det var mettet med regnvi¹rsdager, som om et grii¹nt moseteppe hadde tatt opp i seg alle fottrinnene over det, eller en gammel mikrofon hadde bevart alle stemmer som hadde talt, ropt (ett-to, ett-to), sunget, huket og hvisket i den; og likevel var ingenting av det der (i maleriet), ingen av hennes erindringer om regn. Bildet var tomt. Hun hadde aldri gi¹tt i de gatene, langs de kaiene, i regnet, og hii¹rt lekterne ule. Det var som om bildet kunne reduseres til bildet av en murvegg, en flate med regn foran, uten vinduer, uten plakater, uten dekorasjoner, bare noen brennleser eller hundekjeks som vokste vilt inntil; eller tilogmed en bit av en murvegg, et flak av puss, blant ugresset, tomt, uopp-

[Page 71]

levd, alle mulige opplevelser gjemt i en bit murpuss som ble vii¹t av regnet.

Kleimakos har laget meg, og jeg er hans.

Jeg er en krukke. Men jeg kunne ogsii¹ vii¹rt en votivgave, en statue eller en gravstein. Jeg er en vase fra arkaisk tid. Utenpii¹ kan du, hvem du enn er, se bildet av et forlis, det sunkne skipet, og mannskapet som svever sakte omkring blant mange slags fisker, sjii¹menn med kjii¹nn som peker ut fra kroppen og duver slapt i strii¹mmen som sjii¹pii¹lser. Men du kunne like gjerne sett blindingen av Polyfemos, og Gorgonene, eller Herakles som kveler den nemeiske Li¹ve. Mitt indre er glatt, mi¹rkt og billedli¹st som himmelen i Hades, som en livmor. Jeg er til i¹ fylle med vin eller olivenolje eller vann, og si¹ tii¹mmes, og si¹ fylles. Ti¹ tii¹mmes og fylles, omgjen og omgjen, jeg. Nesten lik en fontene som hele tiden bi¹de tii¹mmes og fylles, slik at den alltid er bi¹de tii¹mt og breddfull. Eller jeg er vannet som fyller krukken, vannet

som kan anta en hvilkensomhelst form, ogsi ½ krukkeform, denne krukken\s for en stund, slik regnet, hvis det faller lenge og sterkt nok, kan fylle ½pne kar og beholdere av alle slags former like lett: en tiggerskål, et drikkebeger, klovavtrykket etter ei ku, en snudd hjerneskalle. Og jeg er vannet som renner. Og ti ½mmes ut. Eller jeg er krukken. Denne krukken. Inntil noen mister eller velter den en dag, og jeg blir skjervet av meg selv. Kleimak. aget me. og ha. jeg. Til slutt, pikket og skjært, dette ene ordet: jeg, som ikke lenger nevner noen bestemt, ikke engang en krukke, ikke engang et skål. Bare ordet er igjen, det kan fylles med hva som helst, hvem som helst, ti ½mmes og fylles, som en krukke. Jeg er en krukke. Jeg. Han, hun, den, det. Utbyttbare. Jeg.

Og pikket asfalten utenfor, en diger blomsterpotte av eterritt, eller var det betong, av den sorten som er et boretslags bastante felleseiendom, med noen blikt blomster i. Han hadde aldri vikt der fikk. Etter ti ½ ha litt opp ytterdijken med en yale-nikkkel kom de inn i et slags vindfang eller entré, eller ventevielse, for i det trange, trepanelte kvadratet sto en stikkelslirsstol med rikdt skai-trekk, som om det bak diken til høyre befant seg noen man skulle vente på, en tannlege eller advokat, eller i det minste en arbeidsformann eller lagersjef. Ellers tomt, bortsett fra en dørmatte av grøn gummi. De hadde tatt med seg vinterklær, husket han, som de ikke tok pikket seg, hun en dynejakke

GRAVGAVER | 71

[Page 72]

og han en dyffelcoat, oppikket sommerkliérne, kostymer for statister, til ti ½ bikkere bare noen minutter i en kort scene. Diken til høyre hadde ingen lippes, bare et høyndtak av grønnt stikkjepejern, langt som en underarm, med en kule ytterst; hun hadde dratt det ned med et rykk, og med det samme ble en rikd lyspikkere tent over diken, en varsellampe som viste at de var der inne, at de ikke ble glemt. Bak diken enda en dør, helt lik den fikkreste, med samme slags høyndtak, og fikkrest da hun vred pikket diken også, var de inne i selve fryserommet; men hun miatte ikke (det sto imperativt pikket en plakat der inne) lukke bikkede den fikkreste og den andre diken igjen bak dem, for at ikke kulden skulle lekke ut, som om de hadde passert gjennom en luftsluse inn til et trykkammer, et slikt dykkere bruker, hvor de ikke oppholde seg i dagevis for ikke ti ½ bli sprengt innenfra, mens de spiller kort, leser og sover. Det var en ubehagelig fikkelse. Kulden presset rundt dem som en nesten taktil masse, liksom de pikket mirakuliést vis kunne rikdere seg helt innesluttet i iskaldt glass, eller i en smerte, en objektivt smerte, klar, krystallinsk og skjærrende, tyve kuldegrader, en midtvinternatt stengt inne bak en dobbel dør, med en sommerdag pikket den andre siden. Det gjaldt ti ½ handle raskt. De sto i en vinduslippes krypt, og alle veggene var fylt, fra gulv til tak (de hadde en gardintrapp til disposisjon) av en rekke smiér bikkiser, eller skap, lik bankbokser, eller kanskje helst bur, for alle hadde en dør med høyndsenetting foran (stengt med smiér hengelisser, for ogsi ½ der inne i den kunstige kulden var kriminalitet mulig), slik at det minste, ikke om en høyndsegiérd, men om et dueslag, og de embalerte matvarene bak nettingen om hvite, ubevegelige duer, utstoppede, dikte, ja, et columbarium, en av disse underjordiske hulene med opptil hundrevis av smiér rundbuede nisjer (lik amerikanske postkasser) fra gulv til tak, og i hver nisje plass til en eller to (til ikke ½d tre) urner med like mange avdiktes aske, som regel asken av fattige, slaver, eller frigitte, sies det, de fleste fra den fikkreste keisertid, fra Augustus til Claudius, det vil si fra 31 f.Kr. til 51 e.Kr.: noen av columbariene ble anlagt av visse foreninger eller begravelsesselskaper, som mot en fast innbetaling sikret sine medlemmer en nisje ti ½ tilbringe sine postume dager i, kanskje med en marmorplakett under ti ½pningen, med ens eget navn pikket, som et dørskilt utenfor en friflyttet leilighet, et par ti ½rstall, en inskripsjon av rosende karakter, et sitat fra en dikter, kanskje, og endog en byste (for de mer velhavende), en hvit marmorbyste foran, og asken bak, i mikrket, som et hukommelsestap. Mange av matvarene bak nettingen var ogsi ½ duehvite, dels av rim, dels fordi de var innsvikt i hvite

[Page 73]

kleder, rimhvite bryter med mat, eller lukket inne i tūløse melkekartonger, eller omviklet tinnfolie hvorfra av og til et par knokler pekte ut, kadaveriske hūnsebein. De var i matens museum, huset for de rūrte tyttebērene, multene, ribbene, kalkunene, rūrelaksen, svinekotelettene, den umiskjennelige profilen av fenalūr, aspargesen, reinsdyrstekene, elgbiffene, mīrbrauen, okseleveren, rypene (hele, med fjūr, trompe-l'œil, statuert av kulden, med steinharde tøpne tøyne), pinnsvinene, musene, rottene og gresshoppsvermene, la han til (nī, etterpī); men alt sammen inkognito, formummet i melkekartongene og tinnfoliene og grūpapiret og de hvite posene, slik at det i hvert bur, eller hver boks, ligg et slags bandasjert stilleben, like fjernt fra et festlig oppduket bord som en dīdsmaske fra en komikers grimaserende ansikt, pī samme tid saklig og mysteriøst, med hele emballeringens mysterium, som visse kunstnere har oppdaget (tenkte han nī, etterpī), nīr de innskrenker sin virksomhet til tøpakke inn dagligdagse gjenstander omhyggelig, stramt, med papir og hyssing, for eksempel en telefon, en stūvsuger eller en lekehest pī hjul, slik at tingene blir ugienkjennelige og tiltrekende spīkelsesaktige, bare fordi man ikke kan se dem ordentlig, som om det var nok at noe, hva som helst, ble skjult for at det skulle bli interessant. Grūssende av frost hadde hun funnet det riktige buret og tøpnet hengeliøsen, hun lette blant pakkene med skrukkete frysefolie rundt, mens hun leste, for under hyssingen hadde de merkelapper som fortalte hva de inneholdt, omtrent som būker, faglitteratur, hogd inn i steiner, eller trykket inn i leirtavler, for pakken var selvfølgelig steinhard, og man snakker forresten om tøsluke būker; rimet hadde drysset av den skinnende folien i berīring med de hvite hendene hennes, og av burdīren da hun smekket den igjen, fort, med et lite smell, og sa Gudskjelov; og han begynte (nī, etterpī) tø tenke pī vinter, sniøfall, ikke i virkeligheten, men pī fjernsynet, sniøen som falt i et eller annet naturprogram fra Alaska (han hadde sett mye mer natur i fjernsynet enn i virkeligheten; han hadde sett et apokalypisk mylder av dyr liøpe, hoppe, svimme, klatre, flakse, vralte, og slepe seg over skjermen: gnuer, dolkhaler, kjempevaraner, skjeggaper, rokker (med vakre peristaltiske bevegelser), quica-pungrotter, tapirer, veseler, beitedyr, tundra-loer, ozeloter, paraplyfugler og kloakkdyr, for eksempel, for ikke tønevne alle insektene, eller mikrobenes tallrike fauna, som klokkedyr, tøffeldyr, flimmerdyr og trompetdyr; samtlige vesener han aldri hadde sett (i virkeligheten), ikke siø, og som han, etter all sannsynlighet, kom til tø dī uten

GRAVGAVER | 73

[Page 74]

tø ha sett, ikke ett eneste ett, unntatt pī fjernsynet, som mīnstre av farvede elektroniske punkter pī en fjernsynsskjerm, som like gjerne kan konstellere seg til noe annet, til en kvinne i sūlvminiskjørt omgitt av rūyk fra tūrris, eller det glitrende vannet i en fontene (kulturprogram), som sildrer videre i stillheten etter at tv-teamet er borte igjen, liksom de aldri hadde vīrt der, mens videofilmen, til gjengjeld, kan bevares og avspilles, teoretisk sett, om hundre eller tusen tø, nīr vannstrølen er sunket for godt, og selve fontenen er en samling skūr, halvt skjult av gresset; eller skjermen kan vise ingenting, et hvitlig flimmer, ledsaget av sus, etter at sendingen er slutt); men sniøfall, altsiø, over den karrige skogen pī grensen til tundraen; alt i september begynte vinteren, fortalte kommentatoren, etter en manisk sommer pī et par uker, hvor alle dyrene skyndte seg tø spy ut avkom og gjørre dem sterke nok til tøle polarvinteren, eller til tø flykte fra den, eller de bare kreperte og etterlot en arv av egg, neste sommers stikkende svermer av mygg. Han husket bildet av noen elger som sto der, med hodet senket, tøynene halvt igjenlukket, ryggen mot de isende vindkastene fulle av skarp sniø, bare sto der

og overlevde, inntil videre, også de elgokse som var sterkt avkretet etter parringen og sannsynligvis ville fryse ihjel av mangel på fett, på oppgangsnivåring, selv om, eller snarere fordi de, uten å vite det, hadde testamentert et elgfoster til ettertiden, de bare sto der i snittmeningen og ventet; det virket som de kunne bli frosset stive der de var, og bli stående som utstoppet, eller som en banal skulpturgruppe, til glede for ingen, mens snittmeningen langsomt ville dekke dem til, en omvendt avdukning, slik det hendte med noen svenske soldater på 1700-tallet, i Russland, en uvanlig hard vinter, så kaldt at dragonene frikkedes stive i salen, hesten likeså under dem (ifølge en yenvitner), og de ble stående der, hest og mann ihjelfrosset, som groteske, hyperrealistiske rytterstatuer i isen, med de dypfrysede hendene krummet rundt tarmene i et tak de ikke ville slippe, remmene miøtte skjellres over etterpå. Og mens han hadde stirret på disse elgene som stod der i snittmeningen, i Alaskas dryssende og hvirvende snitt, inne i fjernsynet, hadde han plutselig fått en uhhyggelig følelse av hvor vanvittig det egentlig var, med disse dyrene som bare lot seg leve, mot yttergrensen av det levelige (det finnes også mikroorganismer som holder til i kokende vann, ved undersjøiske vulkaner), for å overleve, forplante seg og dø, ingen kommentar, gledeslippst, helautomatisk; han husket den grusomme, drenerende følelsen av skrekk over det, foran skjermen, dyrenes saklige underdanighet overfor den upartiske stemmen, så skarp, så høylydt oppe, at

74

[Page 75]

den lå over, eller så dyp at den lå under det høyrbare frekvensområdet, og likevel ble hørt og lystret, hørsammad, denne kromosomkaudervelske rørssten som leste opp fra et helt hvitt ark, en historie uten begynnelse og slutt, uten moral, full av skogstillhet og fysisk smerte; de var fullkommen lydige mot den, denne hvite stemmen som leste mangelen på tekst, som om den resiterte selve snittmeningen, uhørlig, mens knakk fra klippene mot den hardfrosne jorden hang i luften som lyden av hørete blindestokker. Eller var det bare, tenkte han (nå, etterpå), han som så det meningsløse inn i bildet, fordi han selv var propfull av mening? Fordi han aldri skulle få slippe inn i en elgs meningsløse og nøytrale liv, bo bak de blanke, tomme tynnene, inne i skallen som geviret vokste opp av? Lik en frelse han for alltid ville være ute, stengt fra, den dyriske lydighetens undringsløse ro? Han visste ikke. Han ble kalm av å tenke på det.

Knokler. Siden hun var blitt svaksynt, hadde hun fått for vane, arkeologen arkeologisert, i gang i rett omrent, å palpere hodet hans, nitid, for å registrere eventuelle forandringer, eller bare forfallets langsomme, men seierssikre gang, med sine lesende fingertupper, som om han var en åpen bok, uten omslag (og uten høyre), eller heller en steintavle, og det hun forsøkte å lese var ikke så mye den eventuelt bevarte innskriften som selve forvirringsprosessen, men den var såvidt langsom, også i organisk forkledning, at hun som regel skuffet miøtte erkjenne at rynkene i pannen (og andre steder) ikke var merkbart dypere, at kinnene var omrent like konkave, at huden strammet like hardt over skallebuen som den dinglet slapt, ropt hjem av tyngdekraften, i sekken under tynnene og portiøren under haken. Denne følelsen av å ha en slags beholder eller kalebass mellom fingrene, en, som hun hadde trodd i sin ungdom, nå hun holdt hodet hans i hendene, Sarepartas krukke, hvorfra de mest underfulle ting ville strømme, i bølgende påhøyd led mot hennes strand, ut gjennom munnen, i form av idéer, tanker, observasjoner, ut gjennom tynnene i form av åmhethet og stumme, sterke følelser (ennå kunne hun såvidt kjenne et nedslitt minne om hvordan de hadde sett seg inn i hverandre til det svimlet for dem, på randen av tårer, som på en motorsykkel i høy fart). Ja, hun hadde hatt følelsen av å holde, som det heter, en verden, i hendene (en globus?), lukket og samtidig lekkende, løkende, og at hun påsett og vis eide den, som et bryst hun kunne die nå i som helst, like lett som hun dietet sittende hans med kjennsleppene, som om de to

[Page 76]

miraklene, det kjijønnslige og det sjelelige, fliet sammen og lyste som iøn stor speilplate hvor alt kunne bli synlig, lydliest, et pustet bilde, uten iønevnes; mens hun nøyde visste at hun holdt Pandoras eske, hvor høydet ganske riktig var blitt igjen på bunnen, under stivet vet, skitten og spindelveven, umulig iøfliet det ut, som nøyre man trykker korken ned i en vinflaske, den møyde i tilfelle knuses. For han ville aldri slutte iøhøyde at han vant i pengelotteriet, at det skulle dukke opp en yngre og penere hjemmesykepleierske, at han ville bli frisk nok til iøre reise til Italia igjen (uten henne, selvagt), at han, ved et slags ateistisk under (for ennøvile ville han ikke tro, og kom sannsynligvis til iøgjø fortapt, men slik var jo vanskelig iøsi direkte) skulle få iøhøyrselen igjen, slik at han etter en gang fikk høyre de raspende platene som lå i en margarinkasse på loftet (for eksempel eldgamle innspillinger med Toscanini og Furtwängler), i møyret, blant andre relikter. Hun husket at sommerlyset møyde ha vørt skarp den dagen det skjedde (hvor mange dager siden, eller timer, hvor mange dager, eller timer, igjen?), hun hadde skimtet skillet mellom diøt og skyggen de satt i. Hun hadde ogsiøkjent luktene av mange slags blomster, noen sørøktige og tunge, andre lettere, og noe kjemisk fabrikkaktig (som vanligvis ikke var der). Hun hadde spurt hva han sørøk (som vanlig), og han hadde snakket om fuglebadet, at det var tomt, at de hadde skremt opp noen krøker som plasket i det, da de øpnet døren, og hun spurte om det ikke var spurver der, men han insisterte på krøkene (som jagde bort spurvene), og sørøk hadde hun ikke orket iørope mer.

Han kjente en briølengsel etter iøreduseres til det stivfrosne kjijøttstykket under tinnfolien, det hun den gangen hadde puttet i en gammel, slitt handleveske av imitert skinn, med iødelagt glideliøs. Der skulle han ligget, uvitende om det han nøyde tenkte. Paradisk. Viøre et stykke frossent kjijøtt i en gammel handleveske. Ikke handle. Sibirsk ro. I Sibir var de blitt funnet, de nesten fullkommen bevarte mammutene fra kvartøyr, endog deres røde blodlegemer (synlige i mikroskop), disse for ti tusen iør siden utdøddede polar-elefantene, frosset inne i enorme isblokker, slik insekter kan bli forseglet i rav; de ble ogsiøjet av mennesker utstyrt bare med spyd, de gravde dype fallgruver som de massive dyrene ikke kom opp av, det var funnet digre hauger av mammutknokler etter jegerne, slikket rene, sørøk iøsi; men de som levde på istidens nakne, treliøsse tundra, de brukte knoklene ogsiø, la dem som tyngde på flikene av teltduken, og brukte dem som avstivere; de bodde

76

[Page 77]

i telt av pels med teltstenger av knokler, i en slags vikarierende kropp (stjølet fra det dyreriket de selv en gang sprang ut av), skinn og bein, utenpøderes egen. De brukte tilogmed knokler til brensel, sparsomt, et gjerrig lite bøyel, sørøvidt de ikke friøys ihjel, omtrent som tanken på døden, tenkte han (nøyde, etterpø), kan viøre en trøiest i fortvilelsen, akkurat nok til at man overlever, men ikke nok til iø bli gjennomvarm. Som elgene i nøytidens Alaska møyde mammutene fra paleolittisk tid ha støtt der, med ryggen til den glaserende vinden, iøynene halvt igjenlukket og hodet senket, for ti eller tyve tusen iør siden, sett av ingen, som bildet på en fjernsynsskjerm i et tomt rom, mens snøen pelset i hvirvler over dem, frysde de døde ut for godt, liksom elgen en dag, om sørøk og sørøk mange iør, ville viøre et utdødd dyr, en samling fossile rester (pluss, eventuelt, filmopptakene). Kulden hadde alt begynt iø krype fra hender, ankler og hals innover under klørene, på det tidspunktet, men de var på vei mot døden, han hadde skjøvet tilbake det lange høyndtaket med kulen på, det iste i høyndflaten; sørøk den andre døden, nøyaktig maken, nesten like kald, og sørøk var de ute i ventevørelset med stølørsstolen, han lukket bak

dem, stengte polarnatten inne, de skyndte seg ut i solskinnet, det blendet dem etter det blasse lampelyset i fryserommet. Over asfalten flø $\frac{1}{2}$ t en sildrende og hildrende hinne av varmluft, det lignet vifte plastposer som vris, eller rett og slett vann like fylt med det koker; en av disse langstrukne amerikanske stasjonsvognene duvet akkurat forbi på $\frac{1}{2}$ bli $\frac{1}{2}$ te fylt med idet de kom ut, husket han, en serie blink fylt over grillen og pyntelistene, det var som den seilte, hjullø $\frac{1}{2}$ s, gjennom den flimrende massen, flø $\frac{1}{2}$ t på $\frac{1}{2}$ dens oppdrift, støyfritt og hypnotisk, en ubemannet gondol i en forlatt by full av hett lys. Og de selv var gjennomsiktige, kalde gjengangere fra en glemt vinter. Det ruvende sollyset varmet ikke, han hadde hutret like mye, men hun hadde vrengt av seg dynejakken mens hun sa Du må $\frac{1}{2}$ ta av deg for ikke bli varm, og det stemte, det var som kulden satt fast i dyffelen som en lukt, for straks han tok den av, hadde varmen fra solstrålene glidd rundt hele kroppen og inn i den, og gjort den myk; etter ytterligere et par døgn hadde skjelvingen opphørt. Så $\frac{1}{2}$ var det ikke mer. Jo, nærmest husket han vimpelen, eller rettere sagt, på $\frac{1}{2}$ asfalten foran dem, skyggen av en vimpel han visste var marineblå, med boretslagets navn i hvitt, og skyggen av stangen, med vimpelskyggen som stundom reiste seg brøtt, men slapt slikkende i den flaue vinden, fylt med den falt sammen og igjen hang nesten uriktig, bare med en smal, variabel strime av lys mellom skyggen av vimpelen og skyggen av flaggstangen. Og der var

GRAVGAVER | 77

[Page 78]

det slutt. Erindringens grensepunktet plantet foran en ingenmannsmøte. De mørkete ha gjort hjem etterpå, med det frosne kjøttstykket i høyndvesken, og de mørkete ha spist det, siden, forvandlet det til et mørktid mat, hva det nærmest var, sannsynligvis en form for bedre middag, det mørkete ha vist en såndag; men de ble begge helt borte etter skyggen av vimpelen, som om deres eksistens var blitt suspendert fra den grensen av, de selv frosset ned i et gitt sekund, oppbevart i mørket, for så $\frac{1}{2}$ ikke tines opp igjen helt bardus, og røvere seg, snakke, der hvor neste minne begynte, ved en annen dag, en annen ørstid (nestebilde fullt av gult løvv som flagret ned over en gressplen med småbrune, tynnstilkede, uspiseligeopper, og en raggsokkfot som pendlet over dem: hun hadde brøtt noe i stivelen). For minnene, de stopper alltid et sted, du kommer ikke lenger, uansett hvor mye du anstrenger deg, liksom du hver gang bryter strålen fra en fotocelle, og dørrene ikke åpner seg, men tvert om lukker seg, ikke gjennomsiktige glassdører, men dobbelte skyvedører av stål som glir mot hverandre med et dunk, heisdører, og bak dørrene fortsetter tiden oppover i etasjene, med ukjent last, oppover gjennom sjiktene, inntil en tilfeldig etasje, hvor dørrene ikke åpner seg igjen et øyeblikk, og du føler et kort glimt inn i heisen hvor du selv står, hvor du sto en gang, alene, eller sammen med de og de menneskene. Ingen husker hele eposet om sitt liv utenat, tenkte han, ikke på langt nærmere; ingen kan gjøre rede for sitt liv dag for dag, time for time, selv ikke iherdige dagbokskrivere, alltid noe som mangler, erindringsteksten brøt stopper et sted, som nærmest du leser og plutselig oppdager at noen ark er revet ut.

Nettopp da skal etruskernes høyrfylte ha holdt på $\frac{1}{2}$ ikke ofre i tempelet, og varseltolkeren som så $\frac{1}{2}$ på $\frac{1}{2}$ offerets innvoller skal ha uttalt høylydt at guden ga seier til den som bar dette offer foran seg.* Denne uttalelse høyerte romerne nede i den underjordiske gangen; de brøt seg straks gjennom tempelgulvet og dukket opp med skrik og vi $\frac{1}{2}$ penalarm. Fiendene ble

Du føler aldri vite hvordan det gikk. Men det er ikke engang en bok med manglende blader, tenkte han (nærmest, etterpå), det er en liten haug med løvrevne ark, tilfeldig sammenrotet papiravfall på $\frac{1}{2}$ en så $\frac{1}{2}$ ppelfylling, ditt livs avfallslass, biter ned til en prislapps stårlørelse, med en halv setning på $\frac{1}{2}$, eller

* Plutarchos: Livsskildringer med sammenligning, oversatt av Henning Mørland.

[Page 79]

et bilde, som bildet av henne med lampen, hun bar den i høyenden, innpakket, eller rettere sagt bildet av den yngene hennes, de var grått, og hun hadde svarte hornbriller, merkelig nok, han kunne ikke komme på hvil hvor i byen det hadde vist, eller nøyaktig, kanskje en del av lørdag ettermiddag; de hadde gjort i motsatte retninger på samme fortauet, og med ett hadde de sett på hverandre, rett inn i hverandres splitter nakne øyne (hennes bak brillene, riktig nok); de visste alt om hverandre nøyaktig, i fullt alvor, uten et smil, de var på randen av å kysse hverandre, begge selv-overrumplet, men slikt gjorde man ikke, så de hadde gjort videre, han så henne aldri igjen, det var bare et fragment av et liv hvor resten altstort manglet, et halvt ark fra en annens dagbok som tilfeldigvis hadde blitt inn i hans arkiv. Det meste var revet ut. Det du husker er nesten ingenting, tenke han, noen promille av levetiden (slik historisk tid utgjør noen promille av menneskehets samlede tidsrom), selv fraregnet den drømmeløse sjuvnen, den som til slutt erstatte minnet, eller fører det tilbake til sitt prenatal hukommelsestap. Ikke bare det så kalte immaterielle, som tale, tanker, skrik, bøyelsfallselser, smertevrål, samtaler, drømmer, grått, mishagsgryt, myter, sladderhistorier og lignende, men også nesten alle gjenstandene er vekk, de ender før eller siden med å være mugne, riktignok, knuses, slites ut, gnages istykker, opplyses, ruste, forvitre, forstyrres og fordiyes, på lengre eller kortere vei fra form til formløshet, som om den udiffenserte masse, eller grått, smørje, egentlig var den naturlige tilstand for alle ting, den som de til slutt faller tilbake til fra sin parentes av organisering, hulter til bulter, stolbein og lårbein om hverandre, hals over hode, tenkte han, og tenkte at han tenkte i hjernen, inne lukket i hodeskallens tidsbegrensede oppbevaringsboks for hjerner, med øyenhusenes øyplinger til å titte på verden gjennom. Ja. Og liksom han selv bare husket minimale bruddstykker av sitt eget liv, så husket jorden bare tilfeldige brokker av historien, glisne lysknipper som ennå ikke var brent ned i glemselfens vindusløse fengsel (men hvorfor fengsel? var ikke heller det glemte fritt, befridd for eksistensens despoti?) av mørke. Hvis han av tilfeldighetene ble funnet verdig til å bli et fremtidig funn, nøyaktig, slik han sto og gikk, stod til hvile i jorden for noen tusen år, hvor mye ville det da vise igjen av hans så kalte personlighet, hans smak og preferanser, nøyaktig det gjaldt klær, for eksempel, eller andre indikasjoner på hans heltemodige liv og levnet, bortsett fra skjelettet, som ikke fører motens svingninger (kunne det vise redegjørelse med uttrykket å det evige i mennesket?), eller deler

GRAVGAVER | 79

[Page 80]

av det? Antagelig omtrent dette: et armbindsur (uten rem, selvflygtig), tre jakkekapper, ni skjorteknapper (inklusive mansjettene), en glidelås (buksesmekken), en beltespenne, fire nøyklar festet til en ring med reklamemerke (av plast), og, muligens, spiralen av en forlengst oppsmuldret notisbok; alt i alt ikke mer enn man kunne holde i høyenden eller oppbevare i en tom tobakksboks. Selv sammen med et relativt komplett skjelett, ville alt kunne rommes i for eksempel en liten koffert. Han kunne høre hvordan det raslet nøyaktig de bar ham gjennom evigheten.

Ordet 'modell', som passer til et lite skjelett av plast, til å lime sammen. Men underlig, også, hvordan det passer til bøyde en fotomodell, en kvinne eller en mann, oftest en kvinne, som lar seg fotografere, smilende, eller tvertimot med et kunstig nedkjølt eller arrig ansiktsuttrykk, iført moteklær: kjærer, skjært, pelser, jakker, bluser, undertøy, badedrakter, frisyre, strikkemønstre, som er moderne, som mange kvinner vil ønske seg, og noen kjære, fordi de vil se ut som de er fra akkurat denne tiden; hvordan ordet 'modell' passer

til henne, men også til en miniatyrutgave av Ostia Antiqua, Romas forlatte havneby, slik den ligger nå, i ruiner, med sine ruinspor etter gater og torv, bordeller og termer, med de regelmessige murene av leiegjeldsbygg, rester av leiligheter med fire rom, entré og toalett, hvor noen, som ingen lenger vet hvem var, bodde; bodde der inntil Tiberens løp med tiden forandret seg, slik at havnen ble ubruklig, og byen gradvis fraflyttet, inntil den ble liggende i smuldre, også gjemmes mer og mer under voksende jordlag, en flo uten ebbe, under gress og planter, lenge. Denne tilslittrende gressveksten, fortelles det, forsøker arkeologene også å stoppe med kjemikalier, slik at fugler og gnagere også ikke dør, og skjelettene deres ligger blant ruinene som om de var like gamle som dem. Hele tiden hørtes den fjerne larmen fra flyplassen ved Fiumicino. En badebrygge, Ostia Lido, er blitt anlagt sørvest for den antikke havnebyen.

Men erindringsbildet, det mitteste vi hadde fra en film hun hadde sett, hvor resten var forsvunnet, hadde nesten ikke lyd, veggene hvite eller perlegrin, kjolene elfenbenshvite, man kunne høre hvislingen av fjellitter som byttet stilning, en lav, pipende hulking, gnissing fra stolben, av og til et hikst, ingen replikker. En idyllsighet. Renere, annerledes enn den utendørs industrielle idyllsighetens panorama i et annet bilde, fra fyllinga, hvor de hadde viet en gang, for ikke kvitte seg med en utrangert jernseng og noe annet skrot.

80

[Page 81]

Utenfor en grånnmalt, avflasset brakke sto et gammelmodig tv-apparat, rundt i formene, med skitne knoter, og fra brakken gikk en ledning til det; apparatet virket, utrolig nok, det viste tilogmed et program (i svart/hvitt, selvsagt), en slags film eller teater. Hun hadde glemt alt annet, var blitt stående ikke se på en kvinne i blarende svarte gevanter, hodet tildekket; kvinnan gikk, eller halvt løp, med stakkato-energisige bevegelser, bortover en forblåst sandstrand med hvite klipper, det ble myrke spor etter henne i den fuktige sanden; av og til snudde hun seg mot noen utenfor bildet, knyttet nevene hardt foran brystet og skrek rasende, på et ubegripelig språkk, kanskje gresk, snudde ryggen til med et foraktfullt uttrykk, og trakket videre, uten ikke vente på svar, før hun plutselig kastet seg ned på kne og grafset til seg, med fingre stive av raseri, en nevefull viet sand; det ble et merke etter høyden hennes, som etter et gaffelformet haveredskap (nårbilde), før hun kylte ladningen mot den usynlige skikkelsen (fortsatt utenfor bildet) mens hun freste noe, antagelig et skjellsord, og endelig gikk videre, inn i den antikke tragedien (hvilket det sannsynligvis var), og kameraet viste hvordan blålgene på øste hvislende innover stranden, og sporene etter fjellittene hennes, kneavtrykket og gropen etter den gravende høyden ble mer og mer utvasket for hvert blålgeslag, de løpste opp kanten av minnet også, for hun husket ikke mer, selv om de sikkert var blitt kvitt jernskroten og hadde kjørt hjemover igjen med en tom tilhenger som spratt klaprende over hullene i veien, bumpet sålevannet ut av dem, og lenge etter at bilen og tilhengeren var borte, mitteste det brungule vannet ha fortsatt ikke sive sakte tilbake i hullene.

16 MAI 1970, 23.4.71, 10 APR. 1972, 7.3.73, 4 FEB. 1974, 27 DES. 1974,
15 NOV. 1975, 7 OKT. 1976. På lønekortet, en roman uten handling, dager da alt kunne ha skjedd.

Andre ganger er det innlysende hvorfor du husker det du husker, fordi du erindrer med begjæret mer enn med intelligensen, som den kvinttorsoen, eller snarere underkroppen (maven, hofteiene, lørene), liggende på siden, i hvit nylontruse som rynket seg litt ved strikken, og skinte silkeaktig, et bilde i overveldende format (2 x 1,5 meter, minst) i forhold til motivet, fotorealistisk, man kunne se hver rynke i navlen, fullstendig uvirkelig, altfor stort, altfor illusionistisk malt; ikke tilfeldig at det var akkurat dikt motivet han husket, siden resten av utstillingen var glemt, bortsett fra

[Page 82]

akkurat disse kvinnelige formene, som ikke var av denne verden, fordi de lignet altfor mye, liksom det skulle vīrt en av brīdrene van Eycks engler, avkledd sin smykkebehengte kjortel. Og speilet. Speilet som hang i den halvmīrke gangen, ved en avsats i den buktende, knakende tretrappen i det īrhundregamle utstillingslokalet, litt flasset i kantene, omkranset av gullramme. Han hadde ikke klart ī la vīre ī kaste et blikk inn i det, p̄ī veien ut. Det han sī, var hans egen uvirkelighet. Og skjīnt fullt p̄īkledd, med vinterklīr, hadde han sett at i det fjernhetens hinterland hvor speilbildet hans oppholdt seg, der var hun ogsī, den malte, og aldri skulle de vīkne og komme til seg selv eller hverandre. De sto begge i et flombelyst utstillingsvindu, men ingen sī p̄ī dem, byen rundt var evakuert, fraflyttet, i ruiner, bare befolket av rotter og līsbikkjer. Ikke engang rotter og līsbikkjer.

Ringen hadde hun tatt av seg, den lī p̄ī speilhyllen p̄ī badet. Den lī inntil speilet. Det var to ringer, som et īttall: īn i speilet, īn utenfor. Hvilken av ringene ville han ha? Den i speilet. Den i vannet.

23 APR. 549, 18 JAN. 1703, 3.3. 1947, 30 JUL. 1281, 14.11. 1653, 10 OKT.
1386, 18 MAR. 1804, 23 JUN. 1901, 19.2. 1003.

Det var bare den turkise malingen p̄ī betongen som hadde f̄ītt vannet til ī se blītt ut, om sommeren, en velberegnet optisk illusjon, et pust av Middelhav mellom blokkene i vulgīrfunkis (befolket av lavere middelklasse og nedover), det litt nyere kj̄pesenteret (dagligvarer, sport og isenkram, tannlege, bladkiosk, urmaker, fysikalsk institutt), om sommeren, n̄r de bratte, gresskledde skr̄vingene rundt dammen var besatt, som et amfiteater, av skr̄lende unger og m̄drrene deres, fortrinnsvis, pluss enkelte tenīringer og pensjonister: en planlīs mosaikk av pledd, luftmadrasser, solsenger, frott̄hīndklīr og campingstoler, pluss et stort rekvisittlager av sv̄mmebelter, baderinger, snorkler, solkremluber, reiseradioer, badeballer (som stundom blīste sin vei og m̄tte jaktes p̄ī), solhatter, kj̄lebager, og mengder av andre ting, som hver formiddag, i perioder med pent vīr, ble slept ut p̄ī gresset av mer eller mindre de samme menneskene, til mer eller mindre det samme tidspunktet, og likeledes slept tilbake igjen (bortsett fra gjenglemte og mistede gjenstander, som flaskeīpnere og n̄kler), inn i blokkene, dels ved middagstid (dvs. f̄īr arbeidstidens slutt), dels om kvel-

82

[Page 83]

den; en stadig rytmisk avting som ble forflyttet, ut og inn, inn og ut, bare avbrutt av regnv̄rsdager, da hele omrīdet lī nesten īde mens regndrīpene prikket vannet i dammen, og, til slutt, h̄sten, da det ble for kaldt b̄de til ī bade og til ī sole seg, og de pinnekastende, h̄ndklappende hundeeierne overtok, kledd i sporty hatt og med oppbrettet frakkekrav. Det var nett-opp den h̄stlige badedammen han husket best, da badevaktens gr̄m̄ke, transportable brakke sto med boltede lemmer foran vinduene, og vannet var tappet ut, og etterlot, p̄ī den kantslitte, avflassede turkise malingen, et ubestemmelig, tynt bunnfall av grus, sand, rustne flaskekapsler, trestykker og kvister, samt av og til et radbrukket sykkelvrak eller noe lignende, lik et kvegsjelett p̄ī en turkis savanne; endel av dette vrakgodset lī tett inn til gitteret foran utlīpet, f̄īrt dit av den kunstige strīmmen, fordi bassenget skr̄net. Over dette utlīpet var det faktisk bygd et helt hus, ogsī det av betong, men gr̄ naturell, en bunkeraktig, bastant kloss, en gammel-egyptisk mastaba til et uutgrunnelig formīl. P̄ī baksiden (den som vendte bort fra dammen) hadde huset en gr̄ malt, h̄ndtaksl̄īr med rip og

rustflekker, alltid lî́st, umulig íst, bryte opp, inngangen til en obskur helligdom, og opp langs sidene av bygget lî́p to helt ubegripelige trapper med rekkverk av matt, rustfritt stål, som endte (pî́ hver sin side, uten innbyrdes forbindelse) i en lav, men solid port, alltid stengt med en diger hengelís, som om det var meningen at disse portene, som bare stengte for luften over vannet, en eller annen gang, uvisst nî́r, ved en eller annen ekspjonell seremoni, like sjeldent som kroningen av en ny konge (statsbesík, religií́st ritual, folkelig underholdning?) faktisk skulle lî́ses opp, og noen utvalgte tillates, formodentlig, í hoppe fra disse avsatsene, ned i vannet (som var dypest inntil huset), iiflîrt badedrakt og badehette, eller eventuelt med bizarre kostymer; men han hadde aldri hî́rt om noen som hadde sett det skje. Derimot gikk det an í klatre opp en av de bratte trappene selv, stíder og prî́ve í kikke inn (eller ned) i huset, for i murveggen ved siden av avsatsen var det en utsparing med en aluminiumsrist i, ín pî́ hver side, og de pleide, husket han, í snakke eller rope til hverandre gjennom ristene, tvers gjennom det hule huset; stemmene fikk en teatralsk, dî́dningeaktig smak; eller bare lytte, lytte til det fjerne suset av vann, som fra lydsporet til en thrillerfilm, en forflîlgelse, en flukt gjennom kloakkene (De Elendige, Den Tredje Mann); et uforanderlig, svakt rungende sus fra mî́rket der nede, umulig í se noe presist gjennom risten, et fuktig fengsel, en underjordisk

GRAVGAVER | 83

[Page 84]

elv, Styx, Akeron, Erebus (navn de ennå ikke hadde hî́rt, pî́ det tidspunktet), dî́dsrikets langsomtflytende elver, uendelig fjernet fra livet pî́ overflaten av jorden. Han hadde gî́tt tur med henne der oppe, en hî́stdag mange í senere, hun hadde hatt blí regnfrakk, og pî́ hodet en idiotisk gul sydvest av den gammeldagse fisker-med-krumpipe-sorten, han hadde hatt lyst til í rive den av henne hele tiden. De hadde kraglet, gî́tt rundt hver sin side av (den tî́rrlagte) dammen, fortsatt opp skríningen og gî́tt videre pî́ hver sin side av fotballbanen, den virket kjempemessig, de skrek til hverandre av og til, ord som spark, inntil hun ga opp bak mî́let pî́ motsatt banehalvdel, forgrî́tt, snî́rrete, med sminken klint utover, trengte rett og slett desperat et lommetî́rkle, noe hun ikke hadde selv, og som han, viste det seg, heller ikke hadde, hvorfor skjerfet hans ble ofret, heroisk, og han mî́tte fílge henne hjem smífrysende, bar i halsen, ad en masse omveier, sî́nn at ingen skulle se hvordan hun sî́ ut i fjeset. Men under dette erindringsbilde det igjen, samme felt, et annet, eldre sjikt, fra lenge fî́r han ble kjent med henne, hvordan de hadde pleid í henge rundt der oppe, om hî́sten (alltid om hî́sten?), en gjeng teníringer pî́ flukt fra foreldrestuenes lumre tv-hygge. (Under dette laget igjen, tomt for funn; men ikke hos andre, eldre mennesker, som om deres minnebilder fra det samme stedet kunne overta der hvor hans egne sluttet, dendrokronologisk prinsipp, neste tres íringer bakover i tiden, inntil badedammen, fotballbanen, kjî́pesenteret og alt det andre var borte, og en eller annens erindring ville víre fylt med grantrî́r, lî́vtrî́r, knauer og bekker i skogen som en gang hadde vírt der). De mî́tte ha rî́rt pî́ seg, trasket pî́ asfalten, pî́ grusen, pî́ de hellelagte gangstiene i omrídet, men han husket dem alltid (seg selv inkludert) stízende, liksom vírraste, pî́ betongrampen (et par trappetrinn opp) utenfor det brunbesede klubbhuset til en idrettsforening hvor ingen av dem var medlem, som alltid var stengt, lî́st, tildels med jernslî́er tvers over dî́rene, de hadde aldri vírt der inne (liksom de aldri hadde vírt i vannsuseshus); men rampen hadde et tak som ga et visst ly mot regnet, foruten at selve bygningen, pî́ ín side, ga et visst ly mot vinden; altsí kunne de stí forsamlet der, i de ugne hî́stkeldene, utenfor foreldreinstansens synsvidde, stí som om de ventet pî́ noe, hva de ogsí hadde gjort, nemlig Eros, som alltid var tilstede og nesten aldri kom allikevel, hedersgjestens tomme stol pî́ jubileumsfesten. Men mens de ventet kunne de bedrive attraktive sysler, som í rî́yke (i likhet med generasjonen fî́r og etter) de forbudte sigarettene med stor seremoniell,

[Page 85]

mange fyrstikker bli $\frac{1}{2}$ st ut av vinden, grunnet klipp $\frac{1}{2}$ nethet, vidlipp $\frac{1}{2}$ ftige diskusjoner om forskjellige merkers fortrinn, sparsommelig (eller fordi det smakte for ji $\frac{1}{2}$ vlig?) kapping av halvryg $\frac{1}{2}$ ykt sigarett, og senere, med fomlete, fuktige, valne fingre, fremfisking av den vantrevne sneipen fra pakken, eller fra en halvtom fyrstikkeske, eller tilogmed fra jakkelommen, han husket tydelig den sursvitte lukten av sneip blant hele, urryg $\frac{1}{2}$ ykte sigaretters mondene parfymeduft; og fikk $\frac{1}{2}$ r eller siden var det noen som prøvde $\frac{1}{2}$ inhalere, endte hengende over rekksverket, likblek, med gelipp $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{2}$ yne, sjokkskadet, utstoppet, dette $\frac{1}{2}$ pne rekksverket av to-tre planker, brunbeisede som resten av huset, spikret til de loddrette stolpene (sitt $\frac{1}{2}$ kalt boks) som bar taket. Dette rekksverket hadde, pikk $\frac{1}{2}$ et ikke nøyrlære angivbart tidspunkt, viktig $\frac{1}{2}$ rt nytt, helt, intakt, men ikke lenge; for etterhvert var det blitt sakte, men sikkert redusert, fikk $\frac{1}{2}$ rst (antagelig) den horisontale planken $\frac{1}{2}$ verst, deretter de andre, bit for bit, rikk $\frac{1}{2}$ sket og sparket vekk (antagelig) inntil bare noen stikk $\frac{1}{2}$ rre eller mindre biter, eller fliser, satt igjen i de seigeste spikrene, fikk $\frac{1}{2}$ r også $\frac{1}{2}$ disse siste rester av rekksverket forsvant, liksom spylt vekk, og bare stolpene sto ribbet tilbake, bortsett fra, i visse høyder, noen lysere, kvadratiske felter med spikerhull, ellers var rekksverket rett og slett annullert, opphevet, men av hvem? det var det gikk $\frac{1}{2}$ tefulle.

Ingen. En kore av marmor. Jeg har viktig $\frac{1}{2}$ rt fascinert av henne lenge, selv om min levealder er kort i forhold til hennes, en statues liv uten liv. Hun er ikke fascinert av meg. Og tanken pikk $\frac{1}{2}$ at bak det arkaiske smilets lepper finnes ingen tenner festet til et kranium. Nøyrlar jeg kysset en levende kvinne, kjente jeg av og til tennene. Korens steinlepper kan kysses av hvem som helst, uansett hvor høy $\frac{1}{2}$ slige og vanskapte. Hun vil bare fortsette $\frac{1}{2}$ smile. Jeg er hvem som helst. Om noen knuser statuen, fortsetter hun $\frac{1}{2}$ smile. Om ansiktet til slutt blir mast til stikk $\frac{1}{2}$ v, fortsetter hun $\frac{1}{2}$ smile. Ikke inne i deg, men overfor deg; du er alltid atskilt fra det ansiktet. Ansiktet ditt glir aldri inn i det og blir ett med det.

Hun hadde et lite fyrtikk $\frac{1}{2}$ rn av tynt metall, den $\frac{1}{2}$ verste delen begynte $\frac{1}{2}$ gikk $\frac{1}{2}$ rundt nøyrlar hun tente et stearinlys der, og de runde vinduene var dekket innwendig av cellofanbiter som skinte i rikk $\frac{1}{2}$ dt, gult, grønt og blått. De brant opp. Siden var det bare vanlig hvitt lys som gikk i karusell rundt fyrtikk $\frac{1}{2}$ net, og man kunne se rett inn pikk $\frac{1}{2}$ flammen og soten. Hun husket hvordan de runde

GRAVGAVER | 85

[Page 86]

lysflekkene vandret i en ubrukt rekke, et paternosterverk av lys, over veggen, om kvelden, hvis fyrtikk $\frac{1}{2}$ net sto nøyrlar en vegg, eller over porene i ansiktet til en som satt og stirret pikk $\frac{1}{2}$ det. De porene i det ansiktet, et levende ansikt.

For de selv, det vil si gjengen han hadde viktig $\frac{1}{2}$ rt medlem av, hadde riktig nok pirket litt borti rekksverket under dets fremskidende forfall, men aldri resolutt vandalisk, nøyrlar mest litt reservert, sitt $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{2}$ si; altsitt $\frac{1}{2}$ mikk $\frac{1}{2}$ tte det viktig $\frac{1}{2}$ re noen andre som hadde gjort arbeidet, tikk $\frac{1}{2}$ lmodig og systematisk, et virkelig arbeid, et arbeidslag de aldri, av en eller annen grunn, mikk $\frac{1}{2}$ tte. Eller det var gjort av mange, uavhengige av hverandre, stykke for stykke, et anonymt kollektiv, slik eventyr, myter og sagn blir til; men det hele minnet til syvende og sist bare om en kraftig akselerert forfallsprosess, en ureparert slitasje som skrev seg fra selve tiden, liksom nedbyggingen av rekksverket bare var en prøvve, og all annen bebyggelse skulle fikk $\frac{1}{2}$ lge etter, reduseres til gressbevokste murbrokker og begraves, mer eller mindre, i jord, grus og sand, liksom bunnfallet pikk $\frac{1}{2}$ det turkise betongdekket i den tikk $\frac{1}{2}$ rrlagte badedammen var de aller siste